

8
71

FLACĂRA

ANUL XX
NR. 820
10 FEBRUARIE 1971

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

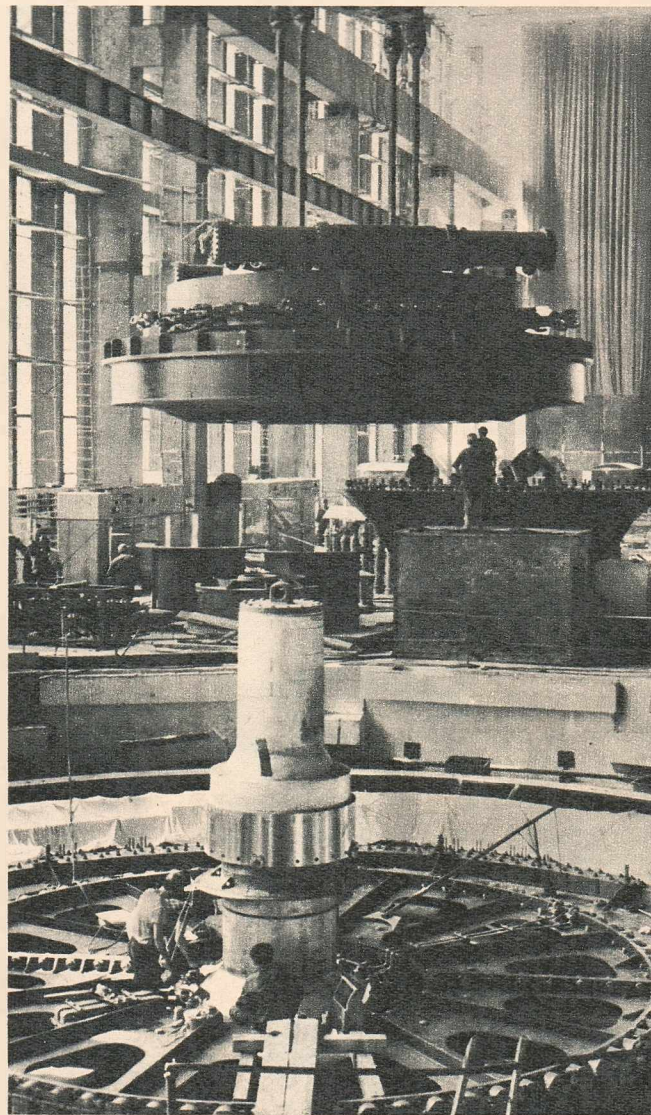
COMUNICATUL PRODUCĂTORILOR ȘI PROPRIETARILOR

Sentimentul pe care ți-l naște în suflet lectura Comunicatului cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a țării noastre în perioada 1966—1970 este acela al mândriei. Al mândriei pentru încununarea unor eforturi de loc ușoare, cu asemenea realizări care definesc cincinalul trecut ca cea mai rodnică etapă, cea mai bogată din istoria luptei și muncii noastre pentru construirea socialismului. Prin demnitățile și rodniciile lor, anii cincinalului au dat noi dimensiuni frumuseșilor și bogățiilor patriei, au ridicat România socialistă pe o treaptă și mai înaltă a civilizației și progresului. Cincinalul a demonstrat, în mod strălucit, justetea liniei generale a politicii partidului nostru îndreptată spre dezvoltarea rapidă a forțelor de producție, perfecționarea vieții economice și sociale, creșterea continuă a nivelului de trai al întregului popor, înflorirea multilaterală a României socialiste.

Elementul fundamental al progresului societății noastre îl constituie impetuoasa dezvoltare a industriei, creșterea în anul 1970 a producției globale industriale cu 75 la sută față de anul 1965. Cifrele din comunicat vin să confirme încă o dată dinamismul constant al economiei noastre, strălucit ilustrat și de ritmul mediu anual de 11,8 la sută, ritm superior celui prevăzut. Este un merit al partidului nostru, al conducerii sale, care a știut să imprime ca o caracteristică determinantă a procesului de industrializare a țării dezvoltarea rapidă tocmai a acelor sectoare strâns legate de progresul tehnico-științific contemporan, intensificarea înzestrării industriei cu tehnică și tehnologii avansate, ridicarea gradului de mecanizare și automatizare a producției, realizarea de produse de tot mai mare complexitate și tehnicitate.

Saltul cantitativ și calitativ produs a fost posibil și datorită faptului că, în anii cincinalului încheiat, investițiile din fondurile centrale ale statului au totalizat 287,7 miliarde lei, ceea ce înseamnă o depășire cu 3,3 la sută a prevederilor. Ridicarea la un asemenea nivel a ratei acumulărilor a presupus în mod firesc un mare efort pentru întregul nostru popor. Dar viața, propria noastră experiență au dovedit că aceasta este singura cale în măsură să asigure un progres economic accelerat, creșterea avuției naționale și ridicarea pe această bază a nivelului de viață al întregului popor, apropierea cu pași siguri, a României, de nivelurile dezvoltate din punct de vedere economic.

Succesele obținute în anii 1966—1970 în toate domeniile de activitate sînt indisolubil legate de efectele pozitive ale măsurilor stabilite de Congresele IX și X ale partidului, de Conferința națională, de adîncirea democrației noastre socialiste, de participare în mod direct și nemijlocit a maselor la rezolvarea treburilor obștești, la dezbaterile tuturor măsurilor de importanță națională. Experiența complexă dobîndită în acești ani este un bun cîștigat, deosebit de valoros în îndeplinirea noilor obiective ale actualului cincinal. Bilanțul pe care ni-l prezintă Comunicatul este de aceea și un îndemn la muncă și mai avîntată, care să antreneze întreaga noastră energie și capacitate creatoare în direcția îndeplinirii grandiosului program elaborat de Congresul al X-lea al partidului, de dezvoltare multilaterală a societății noastre socialiste.

◀ Duminică, 14 februarie, la Porțile de Fier, a intrat în funcțiune cel de-al treilea hidroagregat al hidrocentralei. Prin noua realizare de la Porțile de Fier se încheie o importantă etapă a construcției cetății de lumină de pe Dunăre. În prezent hidrocentralea de pe țărmul românesc dispune de un potențial instalat de peste 500 megawați, iar de la darea în funcțiune a primului hidroagregat și pînă în prezent centrala electrică a vărsat în circuitul energetic național 390 milioane kilowați-oră. În fotografie: montarea celui de-al treilea hidroagregat.

seri de plastică, muzică și poezie

În cadrul manifestărilor culturale-artistice închinată aniversării semi-

centenarului P.C.R., în municipiul Tg. Mureș s-a organizat — din inițiativa forurilor județene de resort — o amplă acțiune menită să pună în valoare preocupările susținute și variate ale creatorilor de artă din localitate.

Sub denumirea: SERI MUREȘENE DE MUZICĂ, PLASTICĂ ȘI POEZIE, acțiunea — inedită prin conținutul său — a debutat în februarie, o dată cu inaugurarea expoziției din sălile Fondului plastic. Aici expun artiștii plastici țirgumureșeni: Gheorghe Olariu, Balázs Imre, Voica Foișoreanu, Nagy Pál, Ion Pop. Li se alătură clujenii: Alfred Grieb, Olga Maria Pop, Gavril Ședran.

În zilele ce au urmat vernisajului, de un deosebit interes s-au bucurat reușitele seri ale muzicii sau ale poeziei. S-a cîntat muzică de Bach, Corelli, Hindemith, Britten. Amatorii de poezie au ascultat poezii din oraș citind din versurile lor sau, în interpretarea unor cunoscuți actori, lucrări reprezentative din lirica lui Lucian Blaga, Tudor Arghezi, Marin Sorescu și Aprilly Lajos.

În clișeu: poeta Viorica Mereuță recitînd din versurile sale.

PARTICIPAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU LA ADUNAREA GENERALĂ A REPREZENTANȚILOR SALARIAȚILOR DE LA UZINELE „23 AUGUST” DIN CAPITALĂ

Luni, 15 februarie, constructorii de mașini de la marea uzină bucureșteană «23 August» au avut din nou prilejul și bucuria de a-l avea în mijlocul lor pe tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Intrunită la puține zile de la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, adunarea generală a reprezentanților salariaților de la uzinele «23 August» s-a desfășurat sub semnul adeziunii totale la hotărârile partidului, al voinței ferme de a transpune în viață sarcinile mobilizatoare cuprinse în cuvântarea secretarului general.

Sute de muncitori, tehnicieni și ingineri, aleși de colectivele de muncă ale secțiilor și serviciilor uzinelor «23 August», au dezbătut cu această ocazie, într-un spirit de înaltă responsabilitate patriotică și civică, activitatea desfășurată în cursul anului 1970, programul dezvoltării în continuare a uzinei, în lumina sarcinilor de mare răspundere ale actualului plan cincinal.

În încheierea discuțiilor a luat cuvântul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Felicitând colectivul uzinei pentru succese, secretarul general al partidului a analizat totodată cu înalt simț de răspundere nivelul general al activității întreprinderii indicând cu clarviziune măsurile necesare pentru lichidarea lipsurilor și neajunsurilor care mai persistă, pentru ridicarea nivelului general al activității în producție și îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale tuturor salariaților.

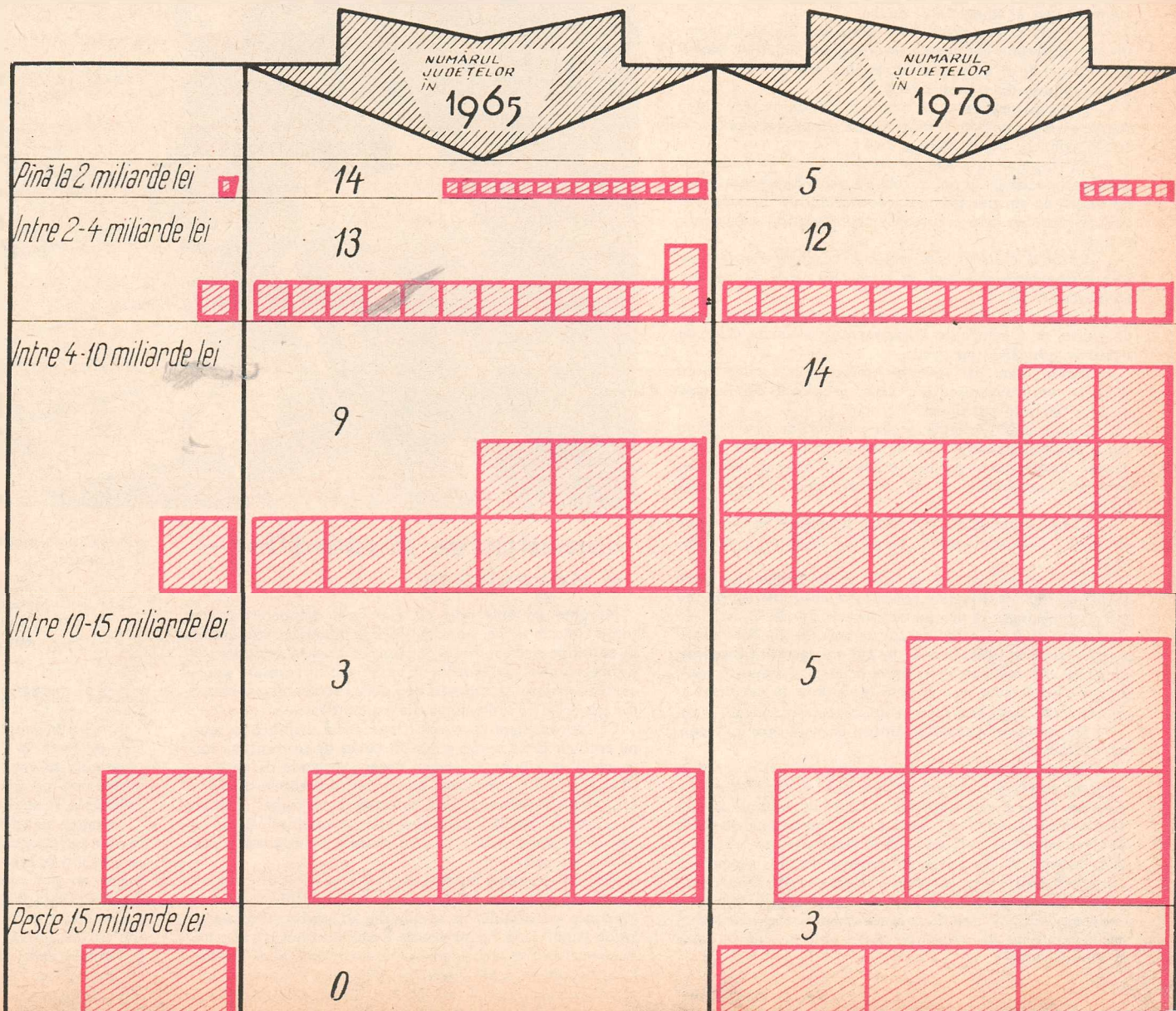
Reîntâlnirea conducătorului partidului și statului cu harnicii constructori de mașini de la uzinele «23 August» a prilejuit o vibrantă exprimare a dragostei și atașamentului față de Partidul Comunist Român, față de secretarul său general, mărturie a legăturilor trainice dintre partid și popor, o emoționantă manifestare de caldă prețuire, stimă și respect față de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

semnificația unor cifre...

Cifrele graficului pe care vi-l înfățișăm demonstrează cum și cât, în cinci ani, o serie de județe și-au sporit considerabil valoarea producției globale industriale. Ce semnificații ascunde această dinamică? Ce sensuri sint cuprinse în faptul că în urmă cu câțiva ani nici un județ nu realiza o producție globală industrială de peste 15 miliarde lei, iar în 1970, 3 județe se pot mândri cu un asemenea volum realizat? Că alte 5 județe realizează o producție de circa 10—15 miliarde lei față de cele 3 județe care realizează un asemenea volum, în urmă cu câțiva ani? În sfârșit, că alte 14 județe (față de 9 în 1965) realizează anual 4—10 miliarde. Sute de uzine și fabrici s-au ctitorit pe întreg teritoriul patriei în acest interval de timp. «Platformă industrială» — iată un termen devenit de largă uzanță. El definește acea concentrare de forță industrială menită să dinamizeze, să modifice profund oameni, regiuni, orașe.

Așa după cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvântarea sa la Plenara Comitetului Central al P.C.R. din 10—11 februarie 1971, efortul de dezvoltare economică armonioasă, de ridicare la un nivel de civilizație demnă de epoca în care trăim, a tuturor regiunilor țării, se va continua. Vom fi martorii deci, peste alți cinci ani, ai unor noi modificări pline de semnificații majore pe care cifrele, graficele, cu elocvența lor, nu vor întârzia să le illustreze.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

DIALOGUL TINERETULUI CU RĂSPUNDERILE SALE

Timp de șase zile, tineretul țării, prezent în marea sală a Congresului prin reprezentanții săi de frunte, va dialoga despre sine însuși, cu sete de adevăr, cu întreaga capacitate de dăruire, cu nețărmurită dragoste pentru patria socialistă, pentru Partidul Comunist Român.

Pretutindeni, pe întinsul țării, cutezanța și virtuțile ultimului sfert de veac românesc sînt indisolubil legate de activitatea fecundă a celor mai tineri dintre noi. Învățînd cu rivnă pe băncile școlilor sau muncind nemijlocit în producție, tînăra generație s-a impus ca o prezență dinamică, ardentă, cu un aport fundamental în viața și destinul patriei socialiste. Tocmai de aceea participanții la marea sărbătoare a tinereții sînt posesorii unei investiții de încredere acordate de mase largi, ei aduc în înaltul for al Congresului gîndurile, năzuințele și opțiunile a milioane de tineri.

Cu ce gînduri, în ce atmosferă, cu ce fel de preocupări întîmpină tineretul nostru cel de-al IX-lea Congres al U.T.C.? În rîndurile care urmează vă înfățișăm cîteva opinii, împărtășite redactorilor noștri de către trei tineri bucureșteni.

dacă n-ați fi reprezentant, ci reprezentat...

— În Comitetul de direcție al Uzinei de mașini electrice din București, dv., tovarășe Cornel Bucur, fiind muncitor-controlor, secretar al Comitetului U.T.C., sînteți reprezentant al tineretului, nu?

— Da, însă cu un corectiv: nu numai eu! Și ceilalți membri ai comitetului reprezintă tineretul la fel cum eu reprezint, alături de ei, interesele întregului colectiv de salariați. E o chestiune de muncă colectivă.

— Și totuși reprezentați tineretul din uzină. Ați putea să-mi spuneți, cum? În ce măsură? Ce probleme s-au discutat în comitet din inițiativa dv.?

— Vă răspund cu exemple de ultimă oră. La începutul lunii s-au dezbătut la noi cifrele de plan. Reprezentîndu-i pe tineri, eu am pus pe masa comitetului de direcție trei coli de hîrtie pe care erau consemnate succint angajamentele lor.

— Vorbînd deschis, cele trei coli cu angajamente n-au fost cumva întocmite aici, în birou, de către dv. cei din comitetul U.T.C.?

— Dimpotrivă! Noi n-am avut decît rolul, cumva lipsit de glorie, de a centraliza angajamentele asumate chiar de băieții în adunările pe secție.

— Foarte bine, dar invers? Ați avut, în comitetul de direcție, inițiativa discutării unor probleme dintre cele care-i frămîntă pe tineri?

— Bineînțeles. De pildă, aceea a măsurilor care trebuie luate pentru scoaterea din impas a unora dintre tinerii recent absolvenți ai școlilor profesionale, care încă n-au suficientă experiență și nu reușesc să-și îndeplinească norma.

— Sincer vorbind, au fost totuși probleme pe care, pur și simplu, n-ați îndrăznit să le puneți în discuția comitetului?

— Sînt probleme care le vom pune în discuția unor foruri cu mult mai înalte, pentru simplul motiv că ele nu pot fi soluționate la nivelul conducerii uzinei. O astfel de problemă, dacă vă interesează, este aceea a tinerilor absolvenți ai școlilor profesionale de 2-3 ani care sînt încadrați la fel cu cei calificați ca ucenici la locul de muncă, de-a lungul unei durate de numai 6 luni, timp în care sînt și remunerați. Legile însă nu le modifică comitetul de direcție.

— Ca membru în comitet, sînteți un «om care nu tace», un «bătăios»? —

— Nu știu cum mă socotesc ceilalți, însă eu nu cred în eficiența agitației, a zarvei. Un membru al comitetului de direcție, fie el și reprezentant al tinerilor, trebuie să gîndească deosebit de matur, deosebit de competent, deosebit de «în cunoștință de cauză». Pe de altă parte, un reprezentant trebuie să fie conștient permanent de importanța încrederii care i-a fost acordată, conștient de răspunderea pe care a acceptat-o. Cred că e obligat să-și pună mereu o întrebare: «Dacă n-aș fi reprezentant, ci reprezentat, aș mai fi mulțumit de munca pe care o duc în numele celor care m-au ales?»

I. NICOLAE

consultarea studenților — o necesitate

Mergînd pe linia unei cît mai largi democratizări, cu puțin timp în urmă, numărul reprezentanților studenților în consiliile profesionale și în senat a crescut considerabil. Reprezentanții studenților în senat sau în consiliul profesoral au dreptul și obligația de a cere rezolvarea problemelor generale și individuale ale studenților.

Ca reprezentant al maselor, studentul membru în senat nu trebuie să fie numai o simplă curea de transmisie, doar cu rolul de a informa colegii despre sarcinile curente sau doar să aducă la cunoștință conducerii doleanțele tinerilor. El trebuie să selecteze și să sintetizeze propunerile făcute de studenți, să aibă curajul și prestigiul susținerii lor și mai ales să intuiască modul în care poate fi soluționată o problemă sau alta.

Iată un exemplu în care studenții și-au spus cuvîntul. Analizînd proiectul Ministerului Învățămîntului pentru acordarea punctajului la seminarii, adunările generale pe an de studii de la Facultatea de limba și literatura română-București au arătat că proiectul nu este aplicabil ad litteram la facultățile cu profil umanistic. De aceea, am propus ca în cazul acesta să se țină seama de calitatea răspunsurilor la

seminarii, de modalitatea în care fiecare student participă la dezbateri.

Gh. IVANEȘ, președintele Asociației studențești de la Facultatea de limba și literatura română, membru în senatul universitar

mai aproape de viață

Aș dori în mod deosebit ca mandatarii gîndurilor noastre, delegații la cel de-al IX-lea Congres al Tineretului Comunist, să analizeze cu înalt spirit de răspundere una dintre cele mai arzătoare probleme ale contemporaneității: calificarea și specializarea tinerelor cadre.

Valoarea nu așteaptă scurgerea anilor, spune un proverb. Nu e nevoie, cu alte cuvinte, să ajungi la vîrsta concluziilor pentru a ține seama de acordul suficientă încredere, pentru a fi cîștigat drept un om capabil. Personal, mă consider pe deplin matură și gata să iau taurul de coarne. E adevărat, în institut mi s-au acordat încă de la început sarcini de răspundere (de curînd am văzut cu ochii materializarea primului meu proiect, un utilaj realizat la Uzinele de utilaj chimic «Grivița roșie»), dar cu toate acestea consider că lucrăm mult prea mult în birou și mult prea puțin pe teren. Aș vrea să văd

COPERTA NOASTRĂ

O delegată la al IX-lea Congres al U.T.C.-ului: ing. Lucia Mihăilescu de la Institutul de studii și proiectări energetice.

Fotografie de Elena GHERA

FLACARA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei».

Prezentarea artistică:
V. OLAC

la fața locului cum arată un clopot de colană, un taler, o gură de vizitare. N-am fost pînă acum nici la Galați, nici la Găești, nici la Brazi. Prea multă dădăceală, prea multă «răbdare» din partea celor mai vîrstnici. Organizația noastră cuprinde 125 de membri, iar numărul celor tineri depășește 40% din totalul salariaților. Consider, tocmai de aceea, că ar trebui să ni se acorde și mai mult credit, că ar fi timpul ca gîndurile și opțiunile noastre să influențeze în mai mare măsură activitatea generală a institutului. Este absolut necesar să învățăm limbi străine, în special engleza, rusa și germana, am cerut cu insistență acest lucru, dar, după un început fructuos, treaba a fost abandonată. Dorim să facem sport, dar nu ni s-au creat condiții în această privință. Despre toate acestea am discutat în cadrul organizației, dar probabil că reprezentanții noștri n-au știut sau n-au putut să-și impună punctul de vedere atunci cînd au avut prilejul să discute cu conducerea institutului. Lipsa de atenție a unora față de tineri mi se pare o atitudine net apolitică. Problema specializării constituie o problemă primordială, legată indisolubil de activitatea noastră profesională. «Să unim elanul revoluționar cu știința și atunci vom construi cu succes societatea comunistă» — a subliniat pe bună dreptate tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Despre toate acestea aș dori să se discute la Congres.

Beatrice MAXIM,
inginer proiectant «Iprochim»

s-a discutat sincer, direct, la obiect

Nu demult, la Combinatul de industrializare a lemnului Pipera, citeva sute de oameni, reprezentanți ai miilor de muncitori, s-au întrînit cu comitetul de direcție. Adunarea a discutat gospodărește, la obiect, fără introduceri, fără înflorituri de prisos, o multitudine de probleme legate de producție, de viața celor citeva mii de muncitori ai combinatului. Ca niciodată, poate, discuțiile, luările de cuvînt au dezbătut fără menajamente, într-un spirit constructiv, probleme-cheie, au prezentat soluții. Cum e și firesc, în centrul tuturor discuțiilor au stat problemele legate de producție. Astfel, inginerul Gheorghe Hatinger s-a referit la necesitatea reducerii substanțiale a consumului specific de materiale, arătînd printre altele că ar fi necesară selecționarea în prealabil a materiei prime, încît o dată intrată în procesul de fabricație să corespundă din toate punctele de vedere. Timplarul Gheorghe Mihăilă a venit cu propuneri concrete în vederea înlocuirii unor borduri de lemn cu mase plastice, demonstrînd prin cifre cit s-ar economisi dacă o asemenea măsură ar fi pusă rapid în practică. Iar Constantin Petcu, șeful serviciului mecanic-sef, s-a angajat să creeze în cadrul secției un stoc de piese de întreținere suficient, pentru a se evita stagnările de

producție din anii trecuți, cînd se pierdeau zile întregi în așteptarea unor piese ce trebuiau să sosească din afară. Desigur, discuțiile, luările de cuvînt, propunerile au fost înfinit mai numeroase. Toate au avut însă o calitate comună: și-au propus concret să îndrepte lucrurile, să perfecționeze și mai mult munca celor din combinat.

Problemele sociale au fost, de asemenea, amplu dezbătute. Zeci de participanți au criticat tărăgănarea, amînarea din nou, fără motiv, a construcției unor grupuri sociale (vestiare, dușuri etc.), aferente fabricii de scaune. Președintele sindicatului, tov. Virgil Strătică, a susținut argumentat în fața conducerii necesitatea înființării unei creșe (în combinat lucrează citeva mii de tinere muncitoare).

Așa a fost la Combinatul de industrializare a lemnului Pipera, întreprindere de prim rang a cărei producție de mobilă este exportată în proporție de 95%. Aici, unde munca stă sub semnul înaltei, continuei exigențe, oamenii gospodari discută, analizează, aduc argumente, prezintă soluții, într-un admirabil efort comun de autodepășire, de perfecționare continuă, atît de caracteristic acestor ani. Un dialog care va continua cu și mai mare intensitate, un dialog care, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea sa la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., ne permite să muncim mai bine, să ne rezolvăm problemele într-un mod mai eficient.

M.H.

AȘA AU VRUT ȚĂRANII!

ȚINUTĂ ÎN ZIUA DE 11 FEBRUARIE A.C., ADUNAREA GENERALĂ A MEMBRILOR C.A.P.-«BORCEA» DIN COMUNA ROȘETI, JUDEȚUL IALOMIȚA, S-A DESFĂȘURAT PE COORDONATELE EXIGENȚE MAXIME ÎN ANALIZA ACTIVITĂȚII COOPERATIVEI ȘI ALE DEPLINEI RESPECTĂRI A DEMOCRAȚIEI INTERNE. LUCRĂRILE ADUNĂRII AU SINTETIZAT EXPERIENȚA DIN PUNCT DE VEDERE ECONOMIC ȘI ORGANIZATORIC CÎȘTIGATĂ PRIN RECENTA CONSĂVUIRE DE LA SLOBOZIA, ÎN SPIRITUL DE TOTALĂ ANTRENARE A MASELOR LA REZOLVAREA TREBURILOR OBȘTEȘTI DEGAJAT DIN LUCRĂRILE ULTIMEI PLENARE A C.C. AL P.C.R. Luările de cuvînt s-au completat reciproc, rezultatul lor însumînd și însemnînd capacitatea de înțelegere și forța voinței gospodarului cu o mie de capete. Spicuim din dezbateri:

Gherghina Băltin, membră cooperatoare, în vîrstă de 56 de ani: Degeaba legi sacul la gură dacă e rupt la fund! C.A.P.-ul nostru nu a realizat în anul trecut producția planificată. Dar de ce ne-am strîns abia acum să vorbim și să criticăm? Unde au fost și ce au făcut în timpul anului brigadierii și șefii echipelor? Ce măsuri au luat ei atunci, pe loc, cînd dădeau peste risipă? Votez pentru acordul global. Să vedeți acum ce atenți vor fi membrii formațiunilor de lucru, dacă știu că veniturile lor țin nu de ce lucrează astăzi, ci de ce vor recolta la toamnă! Încă ceva: nu uitați că în comună avem multe femei în vîrstă ori cu copii de îngrijit, care pot participa mai puțin la

lucrările obișnuite. Propun să formăm cu vreo 30 dintre ele o echipă pentru creșterea viermilor de mătase. Satul e plin de duzi. Să vedeți ce venituri aduc! Nu ne trebuie pentru aceasta decît un local.

Propunerea a fost acceptată și s-a hotărît afectarea clădirii fostului incubator.

Dumitru Barbu, șeful brigăzii de construcții: Lipsurile din activitatea C.A.P.-ului se datoresc în bună parte și stilului de muncă al tovarășului președinte. E bine ca tovarășul președinte, cînd merge la cîmp, să se dea jos din mașină și să o ia pe teren, să vadă toate lucrările, nu să se oprească la capul rîndului și, cu aceasta, verificarea să se termine și abia toamna să se vadă rezultatele.

În ce privește brigada de construcții, atrag atenția că materialele se primesc cu întârziere. Susțin participarea noastră la asociația intercooperatistă pentru construcția serelor moderne. Vedeți că serele ridicate acum nu au dat rezultate. Vîntul puternic a smuls foliile de polietilenă și le-a dus pînă peste Dunăre. Proiectul e greșit. Să înclinăm pereții laterali ca să primească oblic vîntul. Să se discute cu furnizorii să producă folii mai rezistente, să le supună la probe fizice înainte de a le livra! În ce privește extinderea irigațiilor, să nu semnăm contractul pînă ce nu încercăm toate posibilitățile de a ni se admite un proiect ca cel al I.A.S.-urilor prin conducte subterane.

S-a hotărît modificarea sistemului de construcție al serelor. Conducerea C.A.P.-Roșeti poartă tratative pentru adoptarea tehnicii de irigație prin conducte subterane.

Radu Oprea, șef echipă zootehnică: Trebuie să lichidăm efectivul de vaci neproductive. Dar să nu le sacrificăm decît după ce le-am îngrișat bine, să obținem preț bun pe ele, să fim buni negustori. Chiar dacă animalele nu mai sînt zdravene, să dea mai întîi tot ce pot da! Să avem grijă cînd înlocuim macca, și asta s-o facem cit mai curînd, să alegem o rasă bună și rezistentă, una din Maramureș.

S-a hotărît ca înlocuirea efectivului matcă de bovine să se facă în paralel cu preluarea pentru îngrișat a vitelor compromise de la cooperativele înconjurătoare.

Ion Chițu, membru cooperator: Vino-vați de nerealizarea planului se fac și beneficiarii noștri — Fabrica de conserve-Fetești și centrele de legume și fructe, care n-au ridicat produsele la timp și le-au lăsat să se strice...

Votez pentru acordul global. Parcă văd cum țărani noștri se vor muta vara lîngă tarlale, păzind plantele să crească și să se coacă. Propun să se rețină un procent din venituri pînă la realizarea planului nu numai nouă, ci și contabilului șef. (...)

Noi ducem lipsă de brațe de muncă, dar în comună există forță de muncă. Noul sistem de retribuire va atrage mai mult țărani la muncile desfășurate în cooperativă. Tractoarele să nu se mai fiție de la o echipă la alta, să fie repartizat un număr fix de tractoare fiecărei formațiuni de lucru, așa cum indică și partidul. Avem toate condițiile ca anul acesta să îndeplinim și să depășim planul.

Și propunerile lui Ion Chițu au fost acceptate. Reprezentanții unităților beneficiare, prezenți la adunare, și-au recunoscut lipsurile. Luările de cuvînt ale celorlalți vorbitori au fost în aceeași măsură active, pătrunse de simțul responsabilității și drepturilor ce revin adunării generale, ca for supremă de conducere a treburilor cooperativei.

Sergiu ANDON
Fotografii de E. IAROVICI

Gherghina Băltin

Dumitru Barbu

Radu Oprea

Ion Chițu

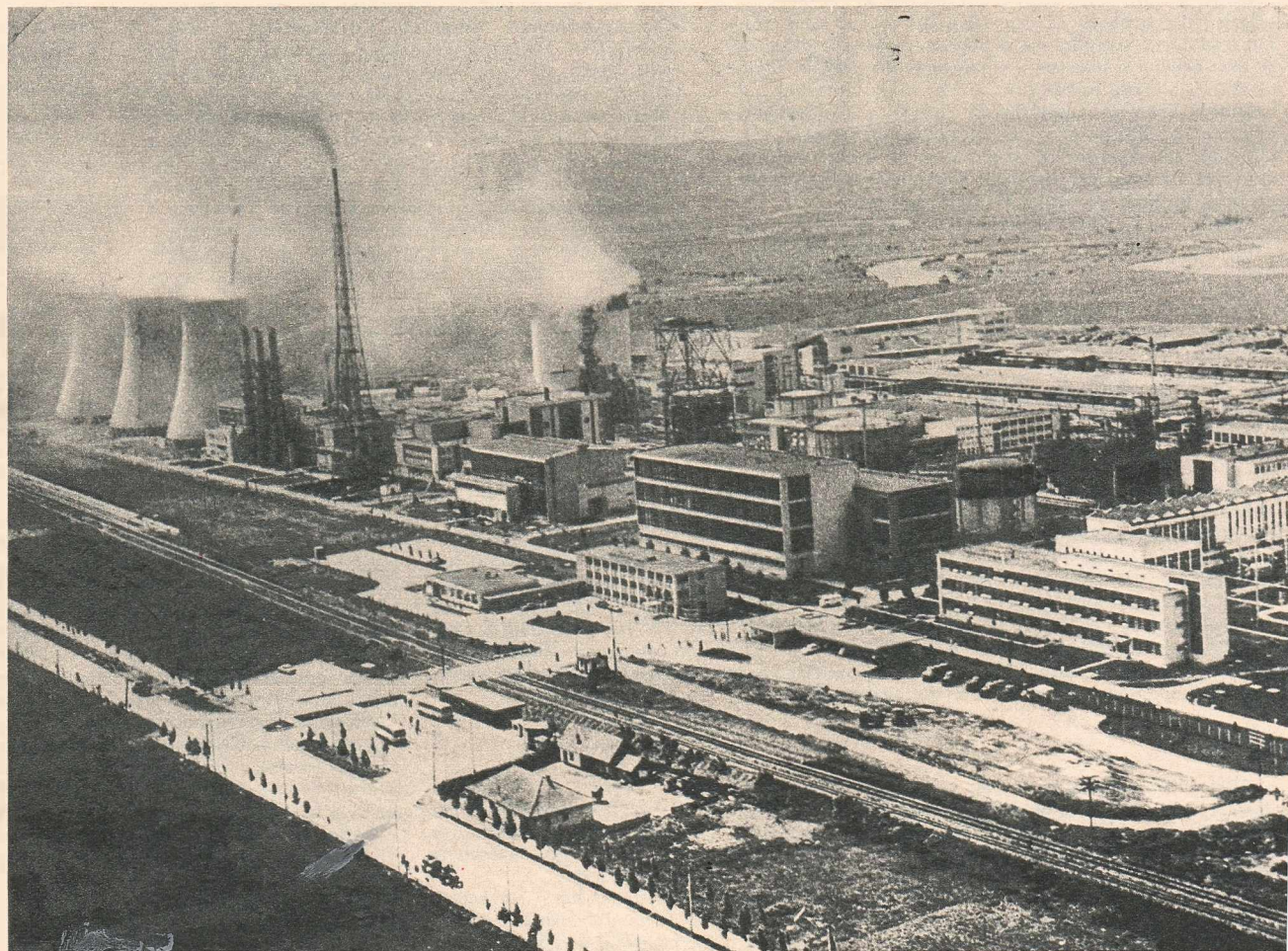
CINCI ANI, DINAMICI ÎN PROFUNZIME

*La Turnu Măgurele
a apărut în cincinalul 1966-1970
un important
obiectiv industrial:
Combinatul
de îngrășăminte chimice.*

Cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, spunea la 7 iulie 1967 pe cîmpia Călugărenilor: «Poporul român își construiește viitorul așa cum și-l dorește. Și viitorul sau mai bine-zis însuși prezentul este minunat. Îl vedem întruchipat în minunatele uzine construite prin munca eroice a noastre clase muncitoare, în recoltele din ce în ce mai bogate, smulse pămîntului de harnica noastră țărănime, în rezultatele activității intelectualilor, care-și aduc o contribuție activă la dezvoltarea științei, culturii, la ridicarea nivelului general de civilizație al poporului nostru...», aceste cuvinte confirmau și prevesteau în același timp cea mai fecundă etapă din istoria de pînă acum a națiunii. Rezultatele consemnate de Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a României pe perioada 1966-1970, de care opinia publică din țara noastră a luat cunoștință cu satisfacție și legitimă mîndrie, confirmă în mod convingător că fața țării s-a schimbat uimitor, că s-a consolidat și o civilizație dinamică, în plină dezvoltare și înflorire. Cincinalul 1966-1970 a însemnat continuarea operei de industrializare a României, în ritmuri încă neatinse, după o concepție unitară, în cadrul căreia fiecare opțiune a fost rezultatul unor profunde studii științifice. Iar industrializarea în concepția partidului nostru înseamnă dezvoltarea armonioasă a țării, astfel încît forțele de producție și bogățiile țării să dea randament maximal.

O influență pozitivă, și în același timp hotărîtoare, în dezvoltarea multilaterală a României a avut-o îmbunătățirea organizării administrative a teritoriului.

Ea a fost urmarea participării active a tuturor oamenilor muncii la amplele dezbateri și la soluționarea problemelor generale ale localităților unde trăiesc, o adevărată consultare pe plan național, care exprimă în mod pregnant democratismul societății românești actuale. Alături de aceste consultări masive, care reprezintă de altfel și chemarea maselor la conducerea treburilor obștești, organizarea administrativă a teritoriului a fost rezultatul unor temeicne și îndelungate studii științifice la care au conlucrat oameni de știință, istorici și geografi, sociologi, economiști și etnografi. Larga participare a întregii națiuni a reieșit din zecile de mii de sugestii care s-au făcut în adunările publice, prin scrisorile adresate conducerii partidului și statului sau prin dezbate-

rilor care au avut loc în presă. Că zecile de mii de propuneri și sugestii au fost studiate cu temeinicie a reieșit și din faptul că au fost înființate încă patru județe față de cele 35 prevăzute inițial. Organizarea administrativ-teritorială a permis amplasarea rațională a forțelor de producție pe întreg cuprinsul țării și, în același timp, a creat un cadru propice de dezvoltare armonioasă a diferitelor zone și localități, în concordanță cu avîntul continuu al industriei, agriculturii etc. Numeroase județe au ieșit din anonimatul economic, valorificîndu-și potențialul uman și material. Un exemplu semnificativ: județul Argeș. Cu douăzeci sau treizeci de ani în urmă, numeroși argeșeni luau drumurile țării, înregistrînd un fenomen de migrare în masă. Pînă nu demult, de altfel, ramura economică preponderantă a județului era agricultura. Situație total schimbată, cînd raportul s-a inversat, rolul predominant deținîndu-l azi industria. Dar să vedem ce a însemnat cinci-

nalul trecut pentru acest județ. În această perioadă au fost alocate din fondurile statului peste 14 miliarde lei pentru investiții, din care aproximativ 80% pentru industrie. Comparabil cu perioada 1961-1965, fondurile de investiții au fost de 2 ori mai mari. Putem afirma că cei cinci ani precedenți au fost istorici în destinul acestui colț de țară, prin saltul pe care l-a făcut, situîndu-se azi printre județele cu cea mai puternică industrie, fapt atestat nu numai de numărul capacităților de producție intrate în funcțiune (peste 70), dar și de ritmul de dezvoltare (21,8 la sută), care depășește cu mult pe cel realizat pe întreaga economie națională. Consecințele esențiale ale acestei dezvoltări sînt marile mutații sociale, mutații care au loc numai în asemenea perioade de efervescență economică. După cum atestă statisticile, în ultimul an al cincinalului trecut, proporția de ocupare a populației în agricultură a scăzut, față de 1966, de la 60,5 la 51,8 la sută, conturînd în mod accen-

bări și creșteri substanțiale. Ne vom referi doar la un singur județ: Constanța. Din 1965 pînă în 1970 numărul persoanelor ocupate în industrie a crescut de la 31 100 la 38 600 și aceasta datorită noilor capacități de producție care au intrat în funcțiune. Pe de altă parte, modernizarea agriculturii, mecanizarea ei și formele de organizare perfecționate au permis trecerea unui număr de 15 500 persoane în alte sectoare producătoare, ceea ce ilustrează substanțialele transformări care au loc în structura ocupațională a populației din județ, orientarea ei spre sectoarele industriale.

Repartizarea rațională a forțelor de producție a fundamentat premisele unor schimbări radicale nu numai în structura economică a orașelor, ci și în dezvoltarea lor viitoare. În structura economică a multor orașe au apărut ramuri industriale de bază. Dezvoltarea metalurgiei românești este dominată, în perioada 1966-1970 de punerea în funcțiune, an de an, a mari-

tuat profilul industrial al județului.

Semnificativ este și destinul unor orașe. Zalău, Drăgășani, Fetești, Bistrița, Miercurea-Ciuc, Balș, Odorheul Secuiesc, Găești și foarte multe alte orașele au intrat în circuitul industrial. Cincinalul a revitalizat localități care pînă mai ieri erau simple aglomerări urbane, pendulînd între o viață administrativă și una semiagrară și care au devenit în acești ani centre urbane cu o activitate economică efervescentă. Oraș al pensionarilor cu cîțiva ani în urmă, Rîmnicu Vîlcea a cunoscut alte tendințe de dezvoltare ca odinioară. Cu patruzeci de ani în urmă cea mai mare parte a populației (30,9 la sută) lucra în agricultură, în instituții publice (21,1 la sută). În ultimii ani se construiește aici unul dintre cele mai moderne combinate chimice ale țării care realizează în 1969 o producție de 775 000 000 lei, influențînd covârșitor structura ocupațională a populației. În ceea ce privește dinamica numerică a populației ocupate în fiecare oraș și județ, ea cunoaște schim-

dialog cu cititorii

de H. DONA

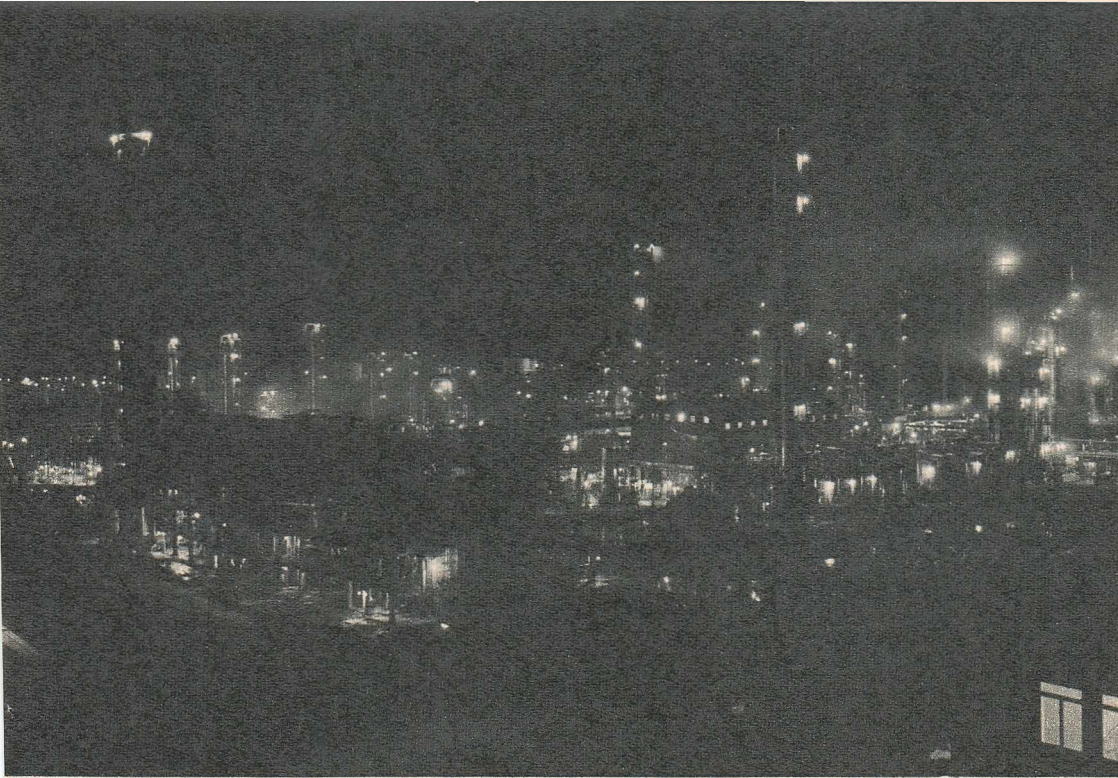
Entuziasmat — ca și noi — de emisiunile intitulate «Împotriva întunericii verde», difuzate nu demult de televiziune, emisiuni pe care le consideră, pe bună dreptate, drept un model de publicistică politică, cititorul Nicolae Andreiescu din București își exprimă părerea că pe micul ecran sînt difuzate prea puține emisiuni «pe teme istorice de interes arzător». «Nu montaje festive, ci documentare, vii și riguroase în același timp, în care concretețea faptului istoric să fie susținută de un comentariu pasionat, militant», sugerează mai departe cititorul nostru. Credem că tov. Andreiescu are dreptate; și noi avem impresia că, în raport cu cerințele publicului și cu ceea ce se întîmplă la alte televiziuni (de exemplu în Franța sau R.F.G.), evocările istorice cu caracter documentar (așa-numitele «dosare») sînt încă puține. Sîntem convinși că în cîntea semicentenarului partidului (care înseamnă, de fapt, o jumătate de veac de istorie românească, în tot ce are ea mai autentic și mai semnificativ) această lacună va începe să fie lichidată; ni se anunță, după cum se știe, un serial de evocări istorice, tot în regia și comentariul lui Eugen Mandric.

Dar să nu privim numai în grădina vecinului; nici în ce ne privește, nu putem fi de loc mulțumiți. Există în opinia noastră publică — ca peste tot, de altfel — o imensă sete de istorie. Pretutindeni în lume, revistele care obțin cel mai mare succes sînt magazinele istorice iar cărțile cu cel mai mare tiraj sînt — nu cele polițiste, cum ar crede unii — ci memoriile și lucrările de istorie popularizată. Nu e locul să analizăm aici cauzele și implicațiile acestui fenomen; el constituie o realitate de care trebuie să ținem seama. Ne propunem deci, ca într-un viitor pe care-l sperăm nu prea îndepărtat, să începem și noi publicarea unor «dosare» asupra istoriei naționale și mondiale, conștienți că o asemenea întreprindere nu e de fel ușoară; e mai simplu, doar, să te ocupi de futurologie decît de istorie.

Într-o scrisoare din Galați, cititorul N. Simion, discutînd despre unele deficiențe ale comerțului, se întreabă de ce este neglijată amenajarea unor magazine, eventual cu un singur vinzător, în care cetățeanul să găsească fie un singur tip de produse, în sortimente, mărimi și la prețuri variate, fie o gamă largă de produse de uz curent. «Mă veți considera, desigur, învechit și tradiționalist dar nu prea iubesc marile magazine», mărturisește într-o autocritică preliminară interlocutorul nostru. Nu, nu sînteți învechit, tovarășe Simion ci, dimpotrivă, ultramodernist! Într-adevăr, toate institutele de conjunctură din țările foarte dezvoltate din punct de vedere economic demonstrează că în ultimii ani sistemul marilor magazine a intrat într-o criză profundă. La New York, de pildă, piața a fost zguduită de prăbușirea rețelelor de mari magazine Stern și Best and Co.; la Paris, deficitele de zeți de milioane de franci ale magazinelor Lafayette, Louvre, Printemps, Bazare de l'Hôtel de Ville etc. au alarmat pînă și guvernul. Publicul este din ce în ce mai puțin satisfăcut de halele mari, impersonale, lipsite de căldura contactului direct, în care clientul nehotărît (75% dintre clienți sînt nehotărîți) se pierde în multitudinea și diversitatea obiectelor expuse. Bineînțeles, mari magazine vor trebui să mai existe (mai ales, super marketurile destinate aprovizionărilor săptămînale sau bilunare). Dar consumatorii regăsesc peste tot farmecul și utilitatea micilor magazine. O situație asemănătoare, ba chiar mai acută, întîlnim și în ce privește restaurantele. Și noi împărtășim părerea cititorului din Galați și considerăm că linia gigantomanică în materie de unități comerciale ar trebui revizuită. Dar, despre aceasta vom mai scrie.

Două scrisori de la cititori mai vîrstnici ai revistei. Maria Bădărău din Botoșani apreciază un articol apărut la sfîrșitul anului trecut cu privire la soarta bătrînilor și referindu-se la posibilitatea folosirii energiei pe care le mai posedă cei de o vîrstă înaintată, scrie: «Un cuvînt blînd, un ton cald ar face minuni, punînd în mișcare această mașină uzată». E adevărat, dar ce facem că sînt atîția oameni care, pur și simplu, nu au vocația căldurii sufletești, atîția și atîția oameni uscați care, la rîndul lor, usucă totul împrejurul lor?

Pensionarul Al. Cristescu din București ne relatează, în completarea anchetei noastre «Parada timpului pierdut», niște situații întristătoare: pensionari purtați pe drumuri, la o casă de ajutor reciproc pensionari obligați să facă coadă de la ora 5 dimineața etc., etc. Tov. Cristescu propune și unele soluții. După ce ne vom consulta cu cei în drept, vom reveni în coloanele revistei asupra acestor chestiuni.

lor capacități de producție în cadrul Combinatului siderurgic de la Galați: în 1966 începe să producă parțial laminorul de tablă groasă, în 1968 intră în funcțiune fabrica de aglomerare a minereurilor (capacitate anuală, 3 milioane de tone), primul furnal de 1 700 mc (1 000 000 tone fontă pe an), oțelăria cu convertizoare cu oxigen (2 500 000 tone pe an), laminorul slebing (2 500 000 tone laminate pe an), în 1969 intră în producție al doilea furnal de 1 700 mc și un nou convertizor, în 1970 începe să producă laminorul de benzi la rece (450 000 tone pe an).

Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a României în anii 1966-1970 demonstrează în modul cel mai convingător dezvoltarea armonioasă a țării. Dacă în 1938 existau practic doar două zone — cea a Brașovului și Timișoarei — cu o industrie demnă de luat în seamă și care dădeau 63 la sută din producția industriei de bază și concentrău 55 la sută din forța de muncă ocupată în industrie, fapt care atestă o distribuție teritorială nerațională, astăzi situația e radical schimbată. În anii cincinalului 1966-1970 în fiecare județ al țării s-au făcut mari investiții, ajungîndu-se ca în cele mai puțin dezvoltate

industriale să se realizeze un ritm de creștere a producției globale industriale superior mediei pe țară, după cum atestă și statisticile: între 12 și 15 la sută în Brăila, Sălaj, Vaslui, între 15 și 20 la sută în județele Olt, Buzău, Gorj, Iași, peste 20 la sută în Ialomița și Dolj etc., etc. Cincinalul care a trecut a scos de asemenea în evidență cu mai multă pregnanță aplicarea consecventă a politicii naționale a partidului pentru asigurarea în fapt a deplinei egalități în drepturi a tuturor cetățenilor țării indiferent de naționalitate, profundul democratism al dezvoltării noastre economice. Importante unități industriale au fost implantate în localități altădată fără o bază industrială concludentă: Miercurea Ciuc, Tîrgu Secuiesc, Bistrița, Odorheiu Secuiesc etc., unde locuiesc, alături de români, oameni ai muncii aparținînd naționalităților conlocuitoare.

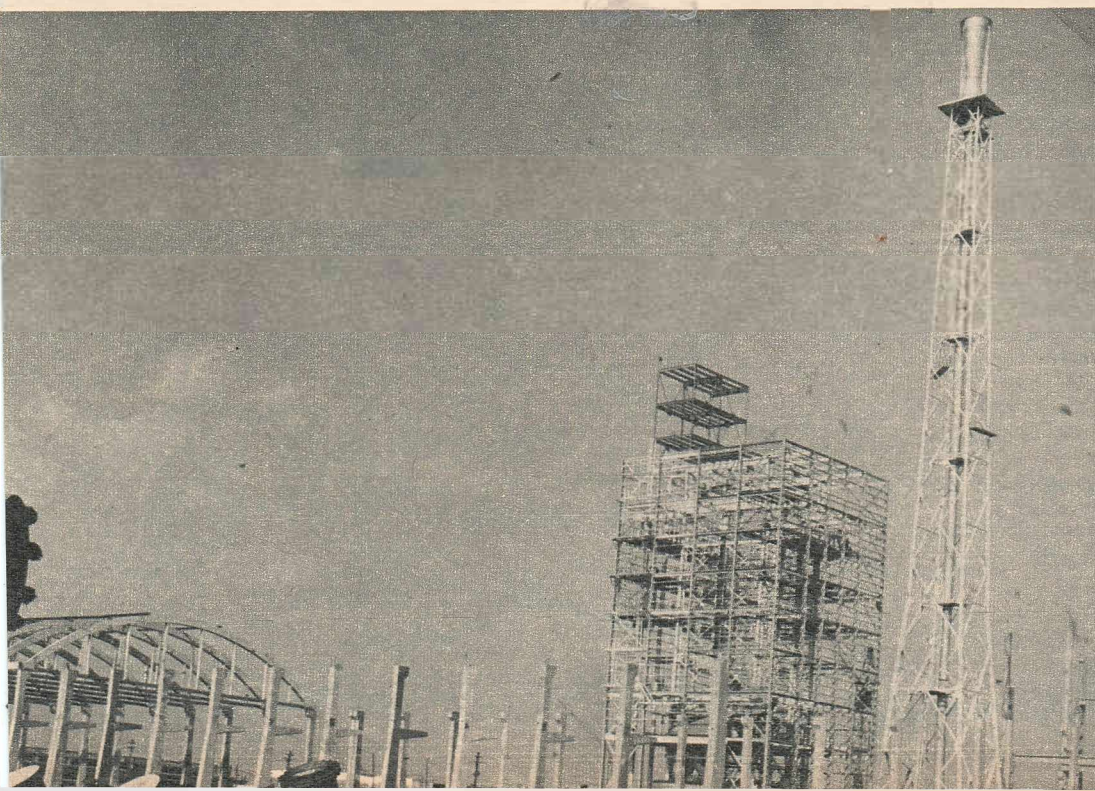
Peste 1 500 de fabrici și uzine construite pe tot cuprinsul teritoriului, peste 350 500 de noi locuri de muncă, un vast și activ proces de urbanizare, iată fapte care atestă în modul cel mai convingător progresul și dezvoltarea armonioasă a țării în acești ani de profunde transformări a societății românești.

I. CORIBAN

(Continuare în pag. 8)

După Congresul al IX-lea al Partidului, progresul chimiei românești este marcat de noile cetăți industriale apărute pe harta țării. În fotografie, Combinatul petrochimic din Pitești.

Slobozia, veche localitate în inima Bărăganului, cunoaște pentru prima oară ritmuri industriale intense.

CINCI ANI, DINAMICI ÎN PROFUNZIME

Ca urmare a organizării administrativ-teritoriale, pe harta țării au apărut numeroase orașe noi, menite să joace un rol însemnat în progresul economic și social-cultural al fiecărui județ. Măsurile adoptate de Conferința națională — ținând seamă de procesul obiectiv al urbanizării — prevăd creșterea rolului orașelor și centrelor muncitorești. Astfel au fost organizate ca municipii 46 de orașe (în afară de București), dintre care 28 sînt reședințe de județ, și 189 de orașe care nu sînt municipii. Multe dintre acestea au devenit în cincinalul 1966-1970 puternice centre industriale sau li s-au deschis mari perspective de dezvoltare datorită industrializării din următorii ani.

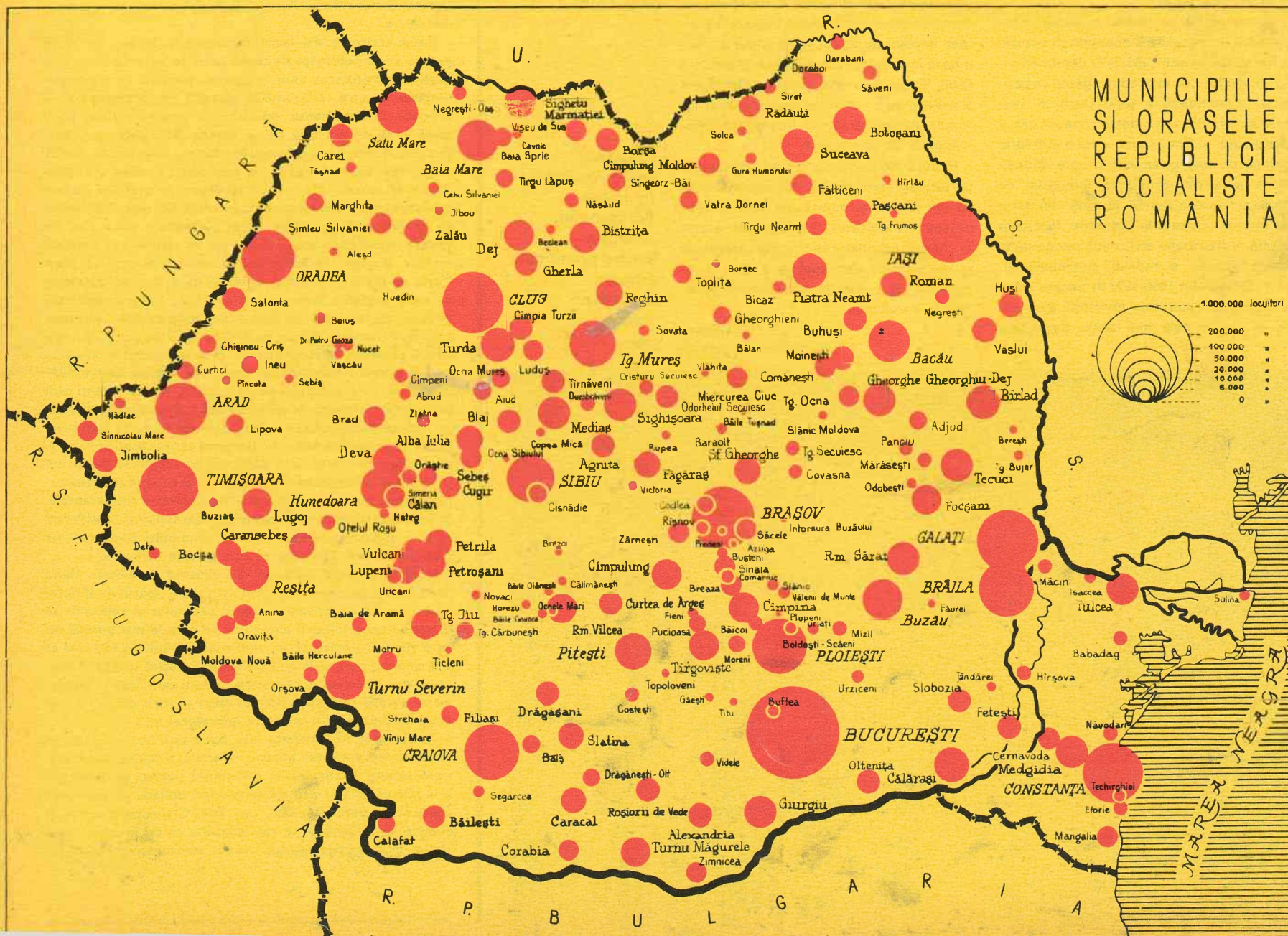

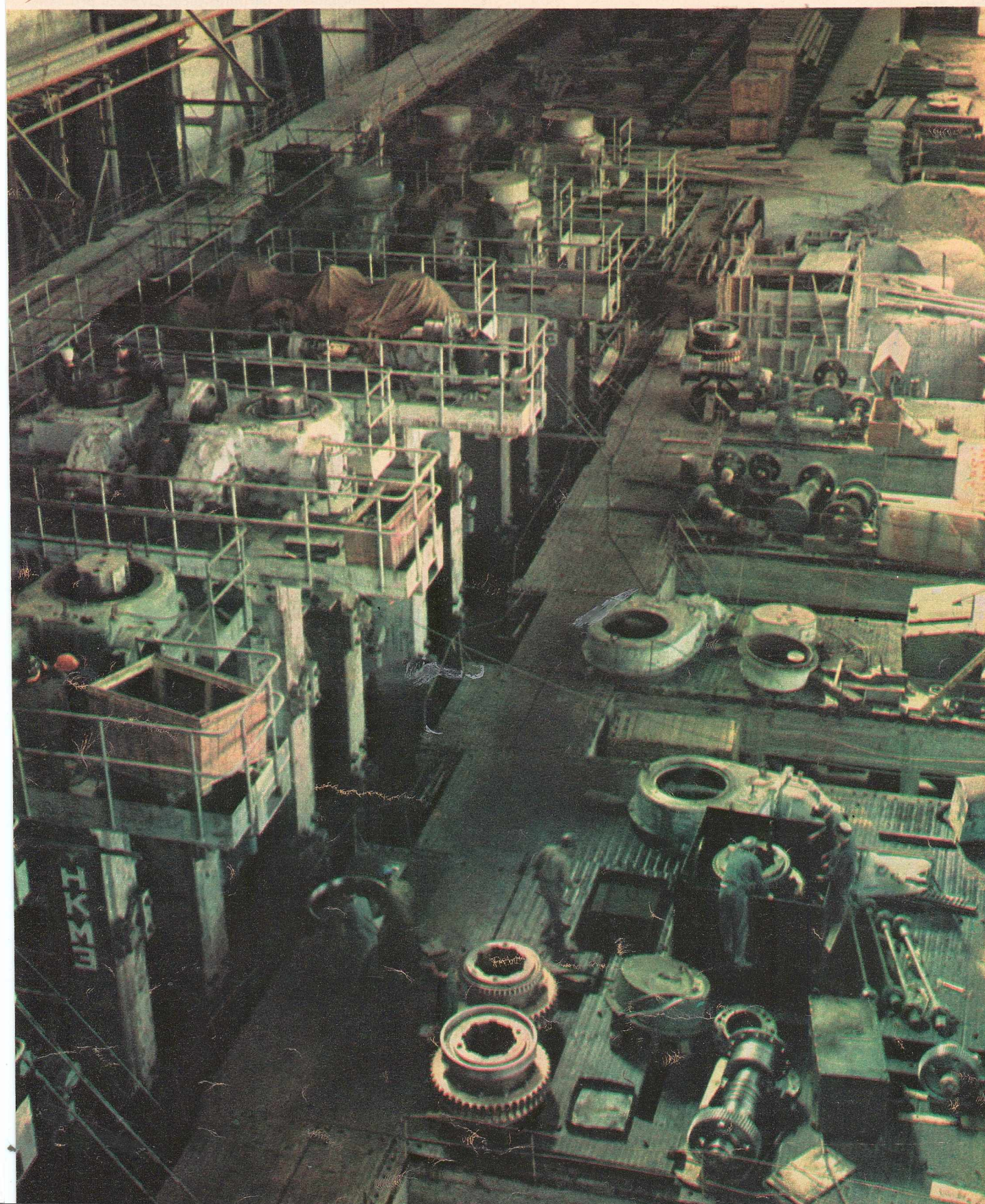
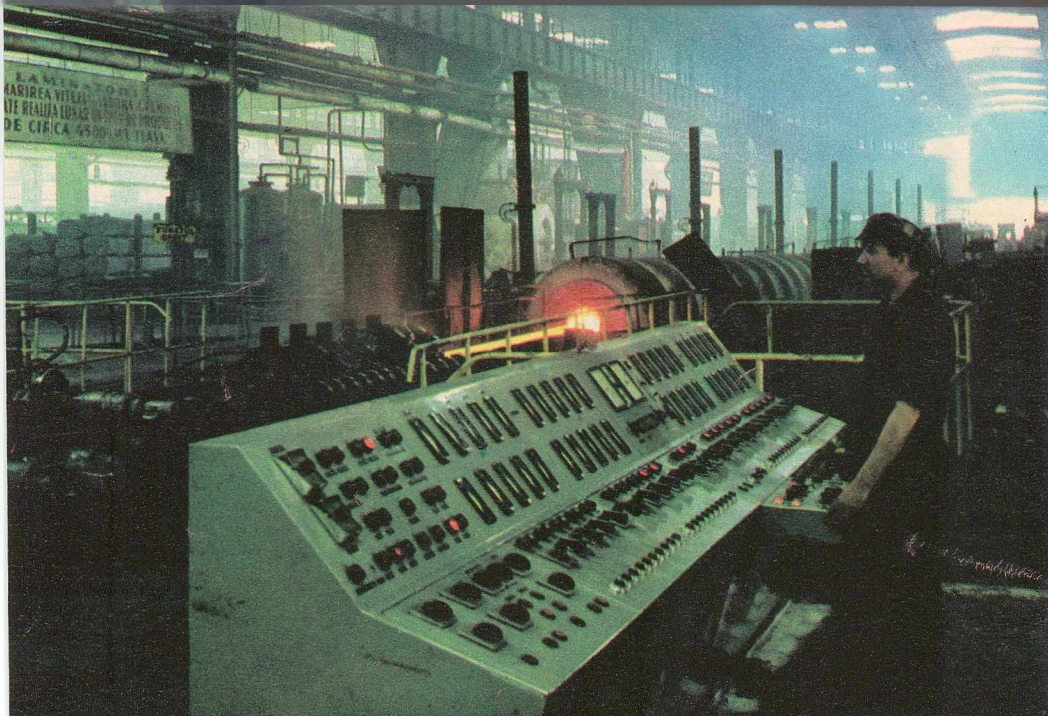
Pe noua și puternică platformă industrială a Iașului, un obiectiv fundamental: Uzina metalurgică.

Orașul Rimnicu Vilcea a intrat puternic în circuitul economic al țării în cincinalul care a trecut. În fotografie: aspect panoramic al Combinatului chimic.

Balș. Un orașel care nu spunea prea mult cu cîțiva ani în urmă. Azi el cunoaște o activitate fremătătoare prin intrarea în funcțiune a Fabricii de osii și boghiuri.

▲ Producția globală industrială realizată în județul Buzău în anul 1970 este de zece ori mai mare ca cea obținută în 1950. Proporțiile procesului de industrializare a județului se reflectă în dublarea volumului producției industriale în cincinalul 1966-1970. În acest interval a fost construit și cel mai important obiectiv industrial al Buzăului: Uzina de sîrmă și produse de sîrmă, care asigură mai mult de jumătate din cantitatea de sîrmă trasă și zincată și de electrozi care se fabrică în țară.

◀ Dezvoltarea metalurgiei românești este dominată în perioada 1966-1970 de punerea în funcțiune an de an a marilor capacități de producție din cadrul Combinatului siderurgic de la Galați.

Cîți au fost? Cinci?

Această masă rotundă nu a avut loc niciodată. Cei cinci interlocutori sînt însă reali, iar replicile lor au fost transcrise fidel. Convorbirile au fost purtate cu fiecare în parte. Un dialog deschis, pasionat, cinstit, despre scurta lor biografie profesională, cu ascensiuni, îndoieli și din nou cu avînturi. Pentru obiectivitate și modestie, pentru ca hîrtia să păstreze garanția frazei spuse din inimă, ochi în ochi, am convenit ca replicile să fie țesute între ele — fiecare putînd fi a oricărui — iar reporterul să le lege cu propoziții de legătură.

Am discutat, așadar, cu : Ștefan Pădureanu de la Uzina «Victoria»-Călan, Gheorghe Amititeloaiiei și Bella Bende de la Combinatul siderurgic-Hunedoara, C. Cristescu de la Combinatul siderurgic-Reșița și Gelu Radu de la Institutul de cercetări metalurgice. Se cunosc între ei. Au absolvit facultatea între anii 1965 și 1967. După cîțiva ani de activitate în producție, s-au reîntîlnit și i-am întîlnit — în preajma celui de-al IX-lea Congres al U.T.C. — la «Prima sesiune națională de comunicări științifice a tineretului din metalurgie». Fac parte, deci, din elita inginerilor metalurgiști.

— Să începem cu repartizarea!

— Pentru mine alegerea a fost simplă. Mă simteam legat de meleagurile hunedorene. Sînt originar de pe acolo și înainte de studenție am lucrat ca instalator-montor la întreprinderea de construcții siderurgice-Hunedoara. Mi-au plăcut secția de turnătorie, fonta. E o activitate mai frămîntată, este mai bărbătesc, mai... nu știu cum să spun, mie îmi pare mai... fierbinte!

— Am terminat al treilea, din secția mea, în ordinea mediilor. Existau două posturi de asistent. Primul absolvent a ales unul dintre posturi, al doilea a cerut Reșița... Eram singurul care mai puteam alege învățămîntul. Ei bine, am cerut... să merg la Galați. Cînd am ieșit de la comisie, unor colegi le venea să mă bată.

Numai cinci? Sau mai mulți, mult mai mulți...

de Sergiu ANDON
Fotomontaj de Elena GHERA

— De ce ați procedat astfel?

— Am avut mai multe motive. Vroiam și producție... M-am gîndit și la un coleg de la deformări plastice, cu medie mare dar foarte bolnav. Postul a fost transferat la acea secție și a putut să fie ocupat de el. Eu eram sănătos.

— Am terminat facultatea de fizică a Universității din Cluj. Un coleg mai mare cu un an fusese repartizat la serviciul de cercetări al combinatului din Hunedoara. Era foarte încîntat de aparatura de acolo. Spectrografe în premieră pe țară la acea dată. Mi-a povestit și mie și m-a convins să aleg C.S.H.-ul.

— Am ales Reșița pentru că, se știe, are «școală bună».

— Mi-e cam jenă să mărturisesc, dar am ter-

minat ca șef de promoție. Am ales uzina «Electromagnetica» dar ministrul șovăia cu problema buletinului de București. În această incertitudine a «pus mîna» pe mine Institutul de cercetări metalurgice. Operativi.

— Primul contact cu uzina a fost mai rezervat. Cei vechi nu prea aveau încredere în mine. Mă cam neglijau.

— Mie îmi păreau ostili. Aveam prea multe idei noi, vroiam să mecanizez totul.

— N-aș zice chiar ostili, dar am stat cîteva luni fără să fac mai nimic. Apoi mi-au pasat producția cu cele mai multe dureri de cap, cu cele mai multe rebuturi. Asta m-a îndirjit.

— Mult a fost pînă am trecut ca inginer de schimb. Dimineața ai pe toți specialiștii în jur, dar în schimburile II și III trebuie să te descurci singur. Abia atunci mi-am dat seama ce greu este. Eram atent la fiecare gest, la fiecare vorbă, continuu aveam de rezolvat ceva, o problemă capitală, în fiecare minut puteam da o indicație greșită, cu consecințe grave. În primele zile nu m-am sfiit să telefonez celorlalți ingineri acasă pentru cea mai mică îndoială. Așa că, poate, rezervele lor din perioada acomodării erau firești.

— Firești, pe naiba! Eu și colegii mei de promoție sîntem cei care am pornit oțelăria de la Galați. E drept că tot noi supravegheaserăm montarea, cunoșteam fiecare șurub și fiecare clamă, de ce e acolo și ce rost are... Nu ne putea duce nimeni!

— Totuși, cum ați ajuns la Hunedoara?

— Eh! Față-n față cu cîțiva dintre superiorii mei deveniserăm cantități incompatibile. Cineva trebuia să plece. Or, cum eu eram mai mic, a fost logic să plec eu.

— Spune, măi, că era vorba de casă! Nu i-au dat locuința promisă. L-au tot dus cu vorba un an de zile, în timp ce au satisfăcut pe alții, mai puțin îndreptății.

— La Hunedoara mi s-au oferit condiții normale de viață. Și nu numai mie, ci tuturor absol-

venților. În urma mea s-a făcut ordine și la Galați. Dar să revenim la discuție. N-am trecut, deci, prin nici o perioadă de acomodare. Am lucrat de la început, am avut răspunderi și m-am descurcat.

— Și eu am lucrat de la început efectiv.

— Adevărul este că nu poți trece imediat de la manual la șarje. Făcusem practică, știam ce-i oțelăria și totuși în primele săptămâni mi se părea că totul din jur este un infern. Ritmul, flăcările, goana podurilor rulante, părea că totul frige...

— Cine nu știe că ușile cuptoarelor Martin au un sistem de răcire?! Ei bine, eu uitasem! Priveam uitit cum muncitorii se apropiu de ele. L-am întrebat pe un maestru bătrîn cum de nu le e teamă să nu se frigă. Mi-a explicat că ușile sînt reci, dar nu l-am crezut. Nici una, nici două, maestrul mi-a luat mîna și mi-a lipit-o de ușă. Pînă să-mi dau seama cît e de rece, am și slobozit un răcnet.

— Eu m-am păcălit cu lunkeritul. Îi tot auzeam pe topitori: mai dă puțin mălai... încă o lopată de mălai!... Priveam peste tot prin oțelărie, dar în afară de minereuri nu vedeam nimic și să pregătești șarja ca mămăliga mi se părea absurd. N-am întrebat, mă temeam să nu mă fac de rîs. Pînă la urmă m-am dumirit singur că era vorba de argila aceea galbenă.

— Odată s-a oprit mașina de șarjare deasupra cuptorului. L-am întrebat pe macaragiu ce-i lipsește și mi-a răspuns: cîțiva kilowați. Era cît pe aici să fug la magazie, să caut kilowați.

— Să fii mulțumit că nu te-au trimis după unsoare de pilă!

— Folclorul atelierelor este, desigur, pitoresc. Dar nu e mai puțin adevărat că în perioada de acomodare aflui lucruri deosebit de simple, la care nu te-ai gîndit. Eu am rămas la început foarte mirat că atunci cînd șarja e rece, trebuie să «dai» fontă. Pe urmă m-am gîndit la reacțiile chimice din cuptor și mi-am dat seama că așa este.

— Dacă te bazezi pe muncitori, te sfătuești cu ei, îi cunoști și îi iubești, faci minuni. Totul e să teții apropiat de ei.

— Mă frămîntam cum să recuperez numeroasele rebuturi la radiatoarele din fontă. Era vorba de astupat porii fini ce rămîneau în pereții lor la turnare. Predecesorii mei încercaseră cu lac de bachelită, dar costa scump și metoda nu dădea rezultate. Se obturau canalele. Am cercetat literatura de specialitate și am hotărît să încerc cu soluție apoasă de sticlă solubilă. Experimentele mi-au reușit, dar ceilalți ingineri nu aveau încredere. Se temeau că porii vor ceda la presiunea apei fierbinți și va fi jale cu beneficiarii. Muncitorii însă m-au susținut cu tărie. Erau și direct interesați în recuperarea rebuturilor. Pînă la

urmă metoda a fost impusă. Termenul de garanție a trecut de mult și nu s-a primit nici o reclamație. Valoarea rebuturilor recuperate într-un an e de aproximativ un milion de lei.

— Eu am propus adaptarea lingotierelor obișnuite, de oțel necalmat, pentru turnarea oțelului calmat. Studiasem în literatura tehnică posibilitatea folosirii unor plăcuțe termoizolante în locul maselotelor și am proiectat un model de plăcuțe. Mulți se îndoiau de reușită, ba cite unul insinua că o s-o pătesc, spuneau că cineva trebuie să plătească plăcuțele a căror furnizare fusese comandată, dar care nu vor da rezultate. Vă închipuiți ce emoții aveam. Muncitorii m-au ajutat. Sînt foarte receptivi.

— Și inginerii «gustă» noutățile tehnologice, dar mai puțin cînd se aplică în secția lor. Orice tehnologie nouă presupune o organizare nouă a locului de muncă și pe unii asta îi deranjează...

— Pe unii din comoditate, pe alții din egoism.

— Pe alții din modestie! Eu am un șef capabil, de bună-credință dar... prea moale.

— Eu m-am impus prin insistență.

— Majoritatea colegilor sînt oameni de acțiune, îndrăzneți și buni camarazi.

— Dar dacă nu studiezi continuu, nu faci nimic! Numai de cînd am terminat noi facultatea s-au schimbat o mulțime de lucruri, unele fundamentale în știința noastră. E lesne de închipuit cît de depășit poate fi un inginer mai vîrstnic, dacă nu studiază.

— Eu trag tare pe mecanizarea turnătoriei. Știți ce volum de muncă este! Pentru o tonă de fontă turnată trebuie să manevrezi greutăți de o mie de tone. Pînă una alta, am înlăturat roaba și lopata.

— Dacă eliberezi muncitorul de efort inutil, îți face minuni.

— Nu trebuie să-i ceri plan, ci să-i crezi condiții.

— Acum am prins și eu aripi. Mă bag în toate tehnologiile.

— Pe mine, după un an și jumătate, m-au și trimis la CEPECA. Acum lucrez la centrul de calcul al combinatului.

— Cîte probleme rezolvă calculatoarele astea!

— Da, dar ar trebui legiferat rolul lor. Mai sînt, din păcate, coordonatori tehnici care, în loc să se bucure de ajutorul lor, le consideră ca pe o bătaie de cap în plus.

— Și eu lucrez acum tot la serviciul de cercetare.

— De cînd am trecut la laboratorul de țevi mi s-a încredințat în exclusivitate o temă de cercetare din planul departamental. Se vede treaba că au multă încredere în mine.

— Au încredere, acum au încredere. E minunat să te poți desfășura...

literare

de Lucian RAICU

EUGEN IONESCU: teatru

Masiva antologie Ionescu, apărută la Editura Minerva (b.p.t.), ne dă o imagine aproape totală a personalității marelui dramaturg, o radiografie a conștiinței sale dureros obsedate de condiția umană în toată vulnerabila ei nuditate. Un foarte interesant studiu introductiv (semnat de Gelu Ionescu, care este și autorul selecției) formulează cîteva teme de reflecție cu adevărat esențială pentru o înțelegere cît mai exactă a teatrului ionescian. De pildă, aceasta: «Sinceritatea lui Eugen Ionescu de aici și de pretutindeni este atît de deconcertantă încît are capacitatea de a deveni sau de a redeveni ficțiune; ea ajunge oarecum pînă la impudoare — și m-am întrebat uneori dacă tot «jocul» său, acea luciditate deseori observată, nu este marca unei superioare îndoieli, profundă și dramatică, cea a autorului în fața operei sale».

Această «îndoială» poate explica, pînă la un punct, imensa ezitare critică a scriitorului în fața categoriilor estetice tradiționale, bine delimitate. E un veritabil mister capacitatea teatrului ionescian (o capacitate și nu o slăbiciune!) de a ne sustrage în orice clipă integrării sale în vreuna dintre modalitățile consacrate ale tragicului sau ale comicalului și de a fi mereu altceva decît bănuim noi că este și decît am vrea noi (spre a ne liniști spiritul) să fie. De la *Cintăreața cheală* și *Lección la Victimele datoriei*, *Regele moare*, *Foamea și setea*, evoluția acestui teatru tinde totuși către un tragic din ce în ce mai pur, mai nealterat și esențial. Ultimele piese sînt chiar de un tragic *inconsolabil*, situat dincolo de categoriile fixe ale genului, aspirînd din toate puterile să-l depășească și uneori să-l anuleze: „Eu n-am putut niciodată — mărturisește scriitorul — să înțeleg diferența care se face între comic și tragic. Comicalul, fiind intuiția absurdului, îmi pare mai disperant decît tragicul. Comicalul nu oferă nici o ieșire. Spun «desperant» dar, în realitate, el este dincolo sau dincoace de disperare sau de speranță”.

Ionescu este criticul cel mai profund al propriei sale opere și el fixează în aceste cîteva cuvinte, atît de simple, atît de puțin «profesionale», zona în care se află *suspendat* teatrul său, locul de interferență al tuturor limbajelor posibile, încercate, duse uneori la limită, dintr-un zguduitor scrupul, dintr-o mare voință de adevăr.

Dincolo de tragicul *inconsolabil*, există în teatrul lui Ionescu un «farmec» eliberator, contagios. Tehnica la care se recurge pentru a declanșa acest mecanism al eliberării este aproape univocă, fiecare piesă nefiind altceva decît o nouă revelație asupra unui echilibru extrem de precar, al vieții, al lucrurilor. Devenim dintr-o dată conștienți pînă la perplexitate de «imposibilul» situației de *anomalie* absolută a ceea ce, cu cîteva clipe înainte, ne apărea drept firesc, cu totul și cu totul în ordinea curentă și «bună» a lucrurilor. Această explozivă luciditate, care ne face să vedem *ceea ce este*, este profund eliberatoare. Cu atît mai mult cu cît de fiecare dată avem surpriza, tristă dar și *consolatoare*, de a descoperi că e vorba de nimic altceva decît de ome-nescia, suprema dilemă a vieții noastre, de ceva nespuse de apropiat, incredibil de familiar.

Dacă teatrul modern (și teatrul mare în genere) cultivă situații la limită, despre piesele lui Ionescu vom spune că descoperă viața însăși, ca pe o situație-limită, oricît de banală ni s-ar părea această viață, oricît lipsită de o deschidere problematică. Existența «normală» devine brusc, sub privirea lui Ionescu, o stare excepțională, de criză acută. Constrîns să se acomodeze, în actele sale cele mai firești, unei situații «imposibile» omul este obligat în același timp să-și acomodeze gîndirea, să o reinnoiască în lumina acestui «imposibil» radical care se confundă cu viața sa. Luciditatea lui Ionescu este de aceea adînc reconfortantă, plină de o imensă compasiune față de situația «ingrată» a omului.

Mărturisiri, frămîntări, năzuințe, realizări, aripi. Replici care nu aparțin numai unui interlocutor sau altuia. Parcă nici n-am discutat numai cu ei. Să fi fost numai 5? Sau 50? Ori 500... 5 000... 50 000? Parc-am vorbit cu o generație!

de Teodor MAZILU

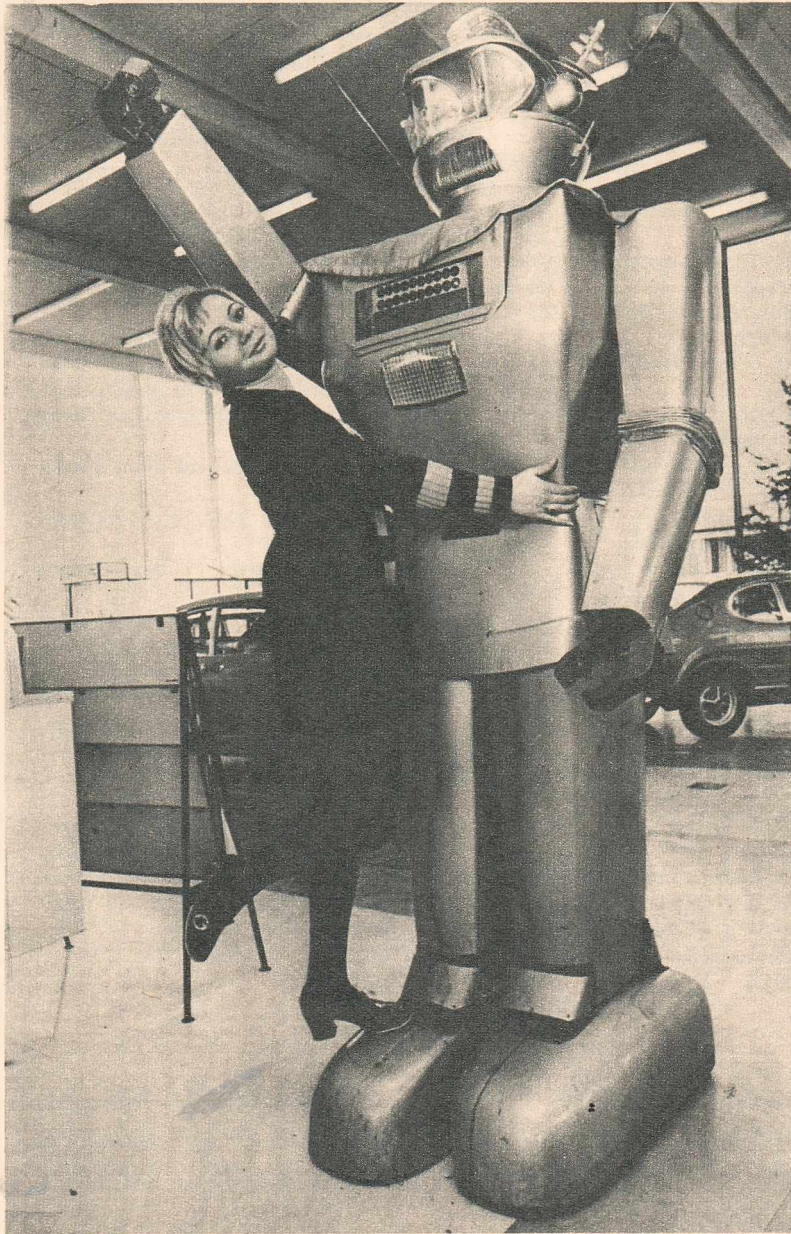

▲ consumați cu încredere ridichile noastre

Mai ales că este vorba de ridichi gigantice, a căror greutate se ridică la peste 20 de kilograme. Au fost obținute într-o fermă din districtul Kagoshima, în Insula Kiuşiu, iar cultivatoarea care ține o asemenea ridiche în brațe susține că, departe de a constitui un unicat, astfel de legume se obțin în mod curent! Așa o fi?

dragul meu, nu mai fi atît de rece cu mine...

Pină cînd Mister Sam, robotul politicos și multilateral educat — achiziționat de o firmă britanică în scopuri evident publicitare — își va afla rosturile, rămîne deocamdată doar obiectul unei profunde simpatii din partea secretarei direcției, Filomena Pead. Iar el, Mister Sam, iubește și el cum poate și cît îi permit circuitele, diodele și tranzistorii.

◀ glorie și mizerie

Trăim vremurile tuturor posibilităților și oricăror răsturnări de valori (truismele sînt truisme dar uneori e nevoie și de ele). «Un vierme» — ne-am obișnuit să spunem despre unul care se tirăște în viață. Ei bine, va trebui să renunțăm și la această metaforă, căzută definitiv în desuetudine. Căci iată ce s-a întîmplat la Brighton. La Brighton s-a întîmplat un concurs de viteză, o întrecere între rîme, cu piste și culoare, starteri, cronometrari, book-maker-i, evenuri și toate celelalte ce țin de turf. Willie este acum — sau mai bine-zis a fost pînă acum cîteva zile — un nume în lumea proaspeților viermi performerii. Willie deține încă recordul pistei de sticlă de la Brighton cu 2'15". Dar Willie nu mai există! Dintr-o tragică și fatală ne-băgare de seamă, a fost strivit («ca un vierme» — se spune) de însuși stăpînul și antrenorul său, tînărul Christopher Hudson. Fie-ți țărîna ușoară, biată tîrtoare care ai gustat o clipă de glorie.

aroganța

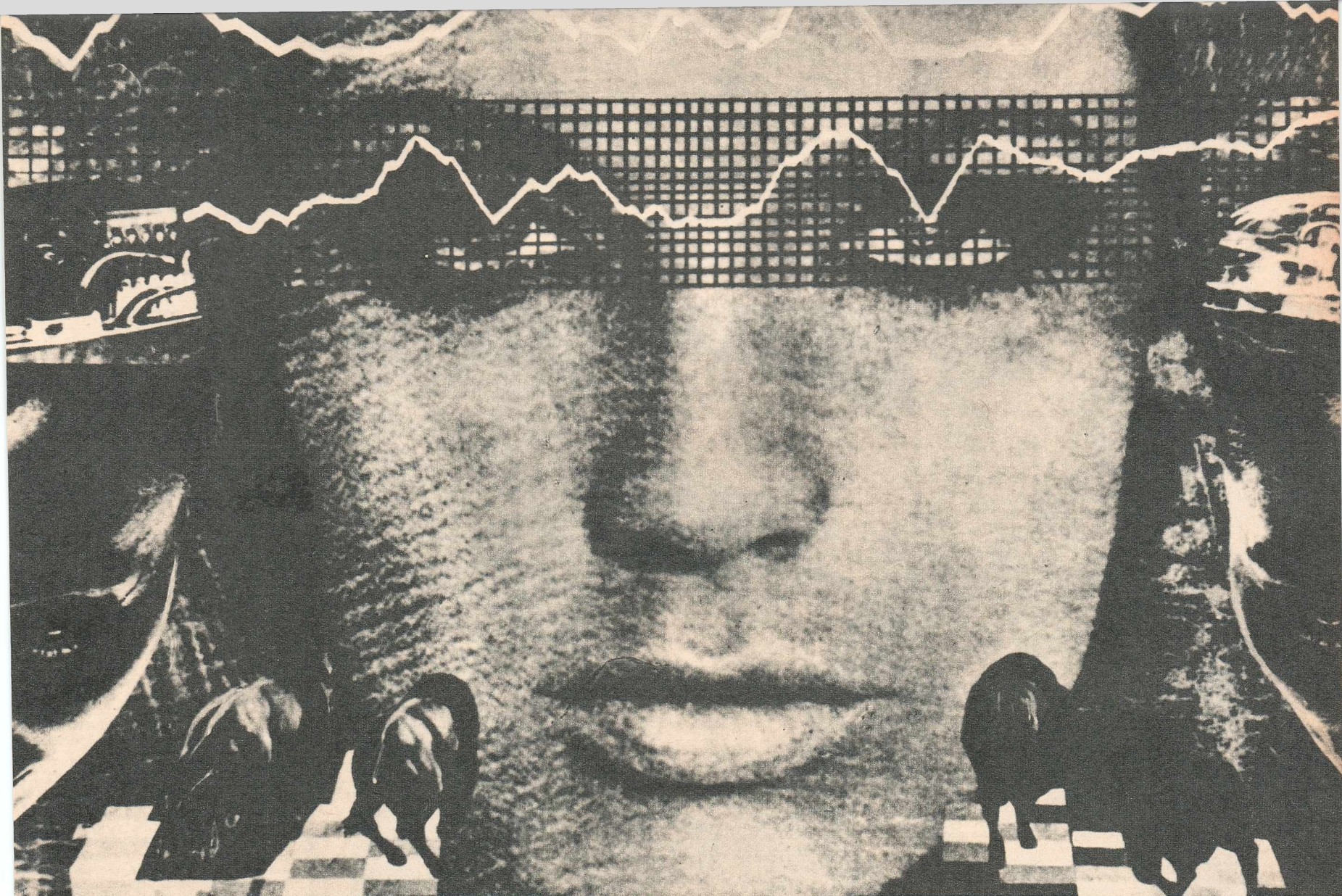
El crede că totul îi este permis... El crede că are și dreptul de a nu plăti chiria, apa, lumina și dreptul de a se scobi în nas. Mai mult decît atît. Are impresia că, scărpinîndu-se cu dezinvoltură în fața ta, îți face o mare favoare. Îți dă prilejul să observi încă o dată cit e el de natural.

De cîte ori are prilejul, arogantul țipă. Țipînd, el se realizează ca om. Cînd țipă, are sentimentul că există, iar dacă mai și rage — e raiul pe pămînt. El socotește că toată lumea trebuie să vorbească în șoaptă, de țipat numai el are dreptul să țipe, ceilalți au dreptul sacru de a-l asculta înfricoșăți și respectuoși. Chiar cînd cere un pahar cu apă, arogantul țipă, bate cu pumnul în masă. Arogantul caută să-și demonstreze imediat prezența. Nu suportă anonimul. De aceea, tropăie, scîrție, strănută, miaună, duduie. Dacă își suflă nasul, tot universul trebuie să fie martor al acestui eveniment remarcabil. Arogantul e convins de superioritatea lui fizică, intelectuală, administrativă. Dar, oricît ar fi de convins, el are grijă să-și controleze permanent calitățile, ca să știe «cum stă». De aceea își pipăie incontinuu pieptul ca să fie convins că totul e în regulă, își controlează ideile, tăria morală, puterea masculină, ca nu cumva să se petreacă în secret vreo eroziune. Acest inventar îl satisface mai întotdeauna. După ce a terminat bilanțul devine și mai arogant, tropăie cu și mai multă convingere.

De altfel, totdeauna ajunge el la concluzii dintre cele mai favorabile în ceea ce-l privește. Oricum ar drege-o, tot bine iese.

Dar interesantă nu este aroganța individului, ci mobilul care a născut-o. Căci arogantul este, înainte de toate, laș. El știe cînd să duduie, și cînd să tacă. De cîte ori apare vreo problemă importantă arogantul are grijă să dispară în zare.

El ne privește de sus, cu idioată superioritate. Dar noi știm că de n-ar fi atît de bîcîsnic, n-ar avea acest curaj.

telepatie, clarviziune, telekinezie...

Nimic din ceea ce este omnesc nu trebuie să rămână în afara cercetării științifice. Dacă în ultimele sute de ani, cercetătorii au explorat tot mai amănunțit trupul sănătos și bolnav, funcțiile psihice de care ne folosim în fiecare zi, ei s-au apropiat cu oarecare rezervă (și întîrziere) de studiul unor fenomene aparent mai rare, bizare, care ridicau probleme de interpretare greu de rezolvat și a căror autenticitate putea fi pusă la îndoială pentru că ele nu puteau fi reproduse oricînd, după voie. În adevăr, pentru acei oameni de știință pentru care știința prezentului este cea care «și-a spus ultimul cuvînt», tot ceea ce nu poate fi explicat deocamdată este neplauzibil. Pentru cercetătorul optimist, dimpotrivă, ceea ce pare mai ciudat azi închide promisiunea unei perspective cu adevărat noi la care vom ajunge miine. Totul este ca faptul să fie real, să fie stabilit cu toată grija, să nu fie o iluzie, o înșelăciune sau o autoînșelare, căci numai faptele bine studiate pot obliga știința să progreseze, adaptîndu-se lor.

Despre ce fenomene ciudate este vorba în parapsihologie? De exemplu despre telepatie, care nu înseamnă numai transmiterea la distanță a unor gânduri, ci uneori poate îmbrăca aspectul pseudohalucinatoriu al «vederii» unei rude sau a unui prieten, la mare distanță, în momentul în care această persoană este victima unei întîmplări nenorocite. Este vorba apoi despre clarviziune, capacitate neobișnuită de a «simți» ceea ce se petrece altundeva, în prezent sau în trecut, sau (după unele observații uluitoare) chiar ceea ce va avea loc în viitor. În ceea ce privește telekinezia (termenul nu este foarte bine ales), ea înseamnă capacitatea de a mișca obiecte fără a le atinge. Limitele cîmpului tuturor acestor fenomene nu sînt clare și nici nu pot fi deosebite, probabil (așa cum spunea un personaj shakespearian), «în cer și pe pămînt se petrec mai multe lucruri decît cele la care visează filozofia noastră».

În secolele XVIII—XIX au existat preocupări pentru magnetismul animal, influență interindividuală manifestată prin somn hipnotic, prin alterarea sau îmbunătățirea unor funcțiuni corporale etc. Hipnoza a devenit între timp un capitol clasic al psihologiei și al neurologiei. La sfîrșitul secolului XIX și la începutul secolului nostru s-a vorbit foarte mult despre *mediumnitate*. Într-o stare neuropsihică specială, unii subiecți sînt punctul de plecare al unor fenomene de tipul clarviziunii sau telekineziei, par să «împrumute» personalitatea altor indivizi în viață sau decedați etc. Este ușor de înțeles interesul psihiatric al unor asemenea cazuri, dar și exploatarea credulității oamenilor — pe baza lor — de către mistici sau pur și simplu de către șarlatani.

UN VEAC DE CERCETĂRI ȘTIINȚIFICE

Cercetarea științifică modernă a acestor fenomene a început acum o sută de ani, simultan la Londra și la Paris. La Londra s-a înființat (1882) o *Societate pentru cercetarea psihică*, care timp

Considerate cîndva ca «specialitatea» misticilor și șarlatanilor, aceste fenomene formează azi obiect de cercetare științifică.

Laureați ai Premiului Nobel,

medici eminenti, fizicieni, cadre universitare, scriitori de faimă mondială

au abordat cu seriozitate și în spirit științific, materialist,

diverse probleme din domeniul unei «discipline»

care prezintă încă multe necunoscute

dar care oferă și multe promisiuni: parapsihologie.

de conf. dr. docent **VICTOR SĂHLEANU**, director adjunct al Institutului de antropologie, președintele Cercului de psihologie medicală al Uniunii societăților de științe medicale

de multe decenii a strîns un mare număr de documente și a realizat unele experiențe interesante. În Franța, studiile asupra sugestiei și hipnozei, efectuate de către Liébaux, Bernheim, Charcot și apoi de către P. Janet și Ch. Richet, au pus bazele psihologiei inconștientului și a ceea ce Ch. Richet a numit *metapsihică*, termen care a fost înlocuit în ultimele decenii cu cel de *parapsihologie*. La Paris, s-a constituit un Institut metafizic internațional, iar la universitatea americană Duke-Durham, dr. J.B. Rhine a înființat în 1927 un Institut de cercetări parapsihologice experimentale, care funcționează neîntreput de peste patruzeci de ani. Între timp au apărut catedre de parapsihologie la universități din Europa occidentală, o activitate deosebită desfășurîndu-se la Utrecht (Olanda) de către prof. W. Tenhaeff, și la Freiburg (R.F.G.) de către prof. H. Bender.

Este important de subliniat că preocupări intense în acest

domeniu au avut savanți de prima mîna. Printre ei amintim pe W. Crookes, fizician al cărui nume figurează printre clasicii științei veacului trecut, și pe medicul și criminalistul italian C. Lombroso. În secolul nostru, trei laureați ai Premiului Nobel pentru medicină (Ch. Richet, Alexis Carrel, H. Berger) i-au acordat o atenție deosebită, de asemeni G. Marconi. Alți oameni de cultură s-au transformat în adevărați experimenter, pentru a contribui la autentificarea și la lămurirea fenomenelor: Mark Twain a vorbit (1891) despre «telegrafie mentală», Upton Sinclair (1930) despre «radio mental».

DE CE «PARAPSIHOLOGIE»?

Prefișul *para* vrea să arate că domeniul nu este încă integrat în ramura științifică care se ocupă de fenomenele psihice. Sînt, oare, aceste fenomene — cu adevărat — fenomene ale

telepatie, clarviziune, telekinezie...

psihicului? Unele dintre ele aparțin, fără discuție, acestei categorii. Transmiterea la distanță a gândului nu poate fi studiată decât de cei care cercetează și gândirea. Și pentru că asemenea «comunicații» nu intră în conștiința percipientului prin organele de simț studiate de către fiziologi și psihologi, ele se mai numesc percepție extrasenzorială (E.S.P.). Evident că percepția, chiar extrasenzorială, este de competența psihologilor.

Dar fenomenele de telekinezie pe care, astăzi, preferăm să le numim pe scurt «fenomene psi-kappa» (K de la kinezie)? Ele se petrec uneori în prezența unor anumite persoane chiar

Unii autori (ca R. Sudre de la Paris și ca prof. L. Vasiliev de la Leningrad) susțin că legăturile de tip telepatie, sau un anumit gen de «clarviziune», sînt curent folosite de către lumea animală în orientare, comunicație etc.

Oricum, parapsihologia de azi se deosebește net de cercetarea psihică de acum o sută de ani prin orientarea sa materialistă. Acum o sută de ani, mulți studioși ai fenomenelor erau preocupați de măsura în care acestea argumentează credința în nemurirea sufletului! Fr. Engels, în *Dialectica naturii*, a supus unei critici ironice o asemenea investigație. Astăzi, parapsihologii încearcă să stabilească legile producerii fenomenelor și să precizeze substratul lor fizic.

UNDE INTERVINE BIOFIZICA

Introducînd aparate, măsurînd și numărînd, oamenii de știință sînt convinși că se apropie de dezlegarea și stăpînirea fenomenelor studiate. O influență de tip «psi» poate fi pusă

INTERESUL MULTIPLU AL PARAPSIHOLOGIEI

Problema spațiului nu interesează numai pe geometri și pe fizicieni, ci și pe filozofi; problema timpului interesează pe biologi, pe psihologi, pe filozofi. Cînd I. Kant, acum aproape două sute de ani, elabora o teorie despre spațiu și timp, el ținea seama și de relațiile despre experiențele parapsihologice ale suedezului Swedenborg. Pentru interesul lor filozofic, fenomenele «psi» s-au aflat o vreme și în centrul preocupărilor unor oameni de cultură umaniști din țara noastră, ca Titu Maiorescu, B.P. Hasdeu și Alexandru Macedonski.

Astăzi filozofia materialistă își îndreaptă privirile spre rezultatele cercetărilor științifice ale parapsihologilor pentru a aduce lumina izgonitoare de superstiții într-un domeniu socotit — prin tradiție — «ocult».

Oricum, cercetările nu se fac numai pentru a satisface curiozități academice sau pentru scopuri de propagandă ateistă. Este limpede că lămurirea unor puncte obscure din acest domeniu,

UN MUZEU AL VRĂJITOARELOR...

Ce-ar trebui să conțină un asemenea muzeu? Dacă ar fi să judecăm după arsenalul celor trei crainice și ursitoare, ce se vîntură prin toate țările și mările, tîrcolind cărările (așa cum le-a văzut Macbeth în visul lui nebun de mîrire), din expoziție n-ar trebui să lipsească

Mușchi de șarpe din băltoace,
Ac de șarpe orb și rău,
Limba viperei-nfurcată,
Ochiul gușterului, iată,
Și un deget de brodac,
Lîna de pe liliac,
Din șopîrlă un picior,
Peana cucuvăilor,
Colț de lup și solz de zmeu,
Leș uscat de vrăjitoare,
Rinză de rechîn de mare,
De cucută rădăcină,
Smulsă noaptea, nu-n lumină...

Nu știm dacă acest «inventar» este complet în unicul muzeu al vrăjitoarelor existent în lume, dar se pare că exponatele sînt destul de numeroase și de ciudate pentru a menține mereu treaz interesul vizitatorilor.

Originalul muzeu funcționează în micul port Castletown, din Insula Man, în Marea Irlandei. El a fost organizat de doctorul Gerald Gardner, călător pasionat și erudit, care l-a lăsat prin testament actualilor proprietari. Doctorul Gardner a adus din călătoriile sale tot felul de amintiri: arme și unelte de farmec, cărți de magie și amulete, în fine tot ce a putut omul să găsească — cum spuneau vrăjitoarele shakespeareiene —

Ca să v-ajut, s-arăt ce stie
Slăvita noastră meserie.

Firește, nu toate obiectele au o valoare egală. Alături de curiozități fără valoare, adunate din bazaruri orientale, vizitatorii pot însă vedea vechi volume și manuscrise care — după mărturia unui jurnalist francez, George Langelaan — ar putea fi invidiate de British Museum. De altfel, același gazetar a întîlnit în Insula Man un profesor dintr-o universitate canadiană care a traversat oceanul doar pentru a petrece cîteva săptămîni în muzeu!

Prezența acestui vizitator «academic» este semnificativă. Farmecele care au însoțit — și au înspăimîntat — umanitatea, din preistorie și pînă aproape de zilele noastre, reprezintă azi obiect de studiu pentru un profesor canadian... Muzeul din Insula Man, situat în centrul geometric al străvechii lumi celtice, între Scoția, Irlanda, Cornwall și Bretania, vorbește contemporanilor despre o lume apusă care continuă să trăiască ca prin farmec. Prin farmecul poeziei și prin magia legendei.

Lionel NITESCU

fără ca acestea să-și dea seama că sînt «cauza» lor. De exemplu, se pot deranja acele unui ceasornic, se poate sparge un geam etc. Sînt însă și în cazul acesta fenomene cu intenții de obicei șicantatoare. Psihologia contemporană, care acordă mare importanță inconștientului, găsește în multe fenomene parapsihologice (pe scurt, «psi») caracteristici ale proceselor psihice cu largă participare a inconștientului.

Para poate să însemne însă și altceva: că aceste fenomene nu sînt ortopsihice, adică normale, ci că ele se situează undeva la marginea normalității, poate în vecinătatea bolii. Numeroase sînt observațiile în care capacitatea excepțională a apărut în urma unei mалаđii cerebrale, a unui «traumatism» afectiv etc. Pe de altă parte, stările de hipnoză sînt considerate, de către neurofiziologi, ca expresia unei stări «parabiotice» a creierului. Apoi stările «excepționale» pot fi induse sau accentuate prin substanțe toxice care atacă sistemul nervos.

Ar fi însă greșit să tragem concluzia că fenomenul «psi» are întotdeauna, sau de obicei, caracter morbid. Fenomenul spectaculos, de care se ocupa mai ales vechea «metapsihică», apare în adevăr greu, în condiții neobișnuite. Dar parapsihologia de azi, experimentală, descoperă că fenomenul poate fi identificat, în laborator, ca o urzeală a vieții noastre psihice cotidiene. Există o «mică telepatie» de care sîntem influențați în fiecare ceas. Această contribuție a fenomenelor «psi» în psihologia noastră curentă poate fi cercetată pe loturi mari de subiecți, sau în experimente repetate, rezultatele fiind interpretate cu ajutorul calculului matematic statistico-probabilistic.

— teoretic — pe socoteala unei energii fizice (adică naturale), sub formă de cîmp, de unde etc. Pentru telepatie, modelul radiologăturii se impune cu ușurință imaginației: unii autori au căutat în sistemul nervos structuri celulare și tisulare care să semene cu dispozitivele uzuale de radioemisie și radiorecepție (Kajinski); alții au crezut că pot capta și studia unde electromagnetice emise de creier (Cazzamalli). Dar experiențe (făcute de Leontiev ș.a.) prin care s-a constatat că influența nu poate fi ecranizată prin pereți de fier sau de plumb, ca și cele care au arătat că telepatia are loc și la distanțe mari, producînd efecte în submarine aflate în imersie (cazul navei americane Nautilus, care a stîrnit vîlvă prin 1960), pun la îndoială natura electromagnetică a intermediarului purtător de informație. S-a emis recent și ipoteza undelor gravitaționale, dar existența lor nu este încă admisă de majoritatea fizicienilor contemporani.

H. Berger, care a descoperit biocurenții cerebrale (și a inventat deci electroencefalografia), se întreba dacă activitatea electrică cerebrală nu este numai un intermediar între «energia psihică», care se poate propaga prin spațiu, și funcționarea neuropsihică manifestată prin fenomenele de conștiință.

Există însă și alte probleme, de resortul fizicii, implicate în parapsihologie. Clarviziunea și mai ales premonițiunea — capacitate de a «vedea» în viitor — pun în discuție modelele actuale asupra spațiului și timpului. Unul dintre cunoscuții fizicieni contemporani, P. Jordan, considera că parapsihologia este mai importantă pentru o eventuală reînnoire a concepțiilor fizicii decît pentru însăși psihologie.

„ANTRENAMENT” PENTRU TELEPATIE?

Știu cu toții că te poți antrena pentru o disciplină sportivă. De asemenea — într-un sens mai larg — pentru o activitate intelectuală sau alta. Dar în cazul telepatiei? Problema nu este încă elucidată. Se pare că este vorba, în primul rînd, de o însușire înnăscută. Dar nu numai. Prof. dr. L.L. Vasiliev, membru corespondent al Academiei de științe medicale a U.R.S.S., în lucrarea sa «Însemnările unui fiziolog» (Editura pentru literatură politică, Moscova, 1962, p. 84) reproduce o serie de diagrame, bazate pe rezultatele obținute de cercetătorul A.K. Cehovski.

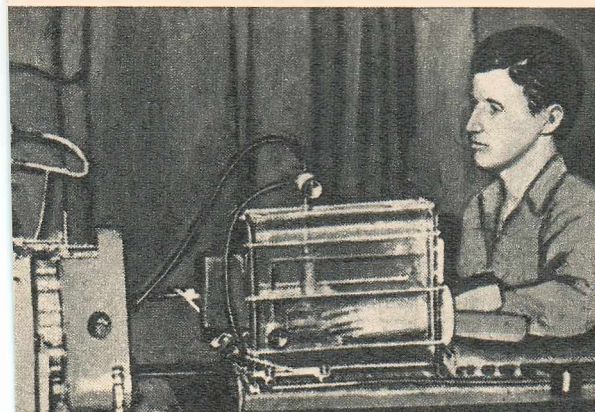
Diagramele se referă la trei subiecți diferiți. Pe axa orizontală este notat numărul experiențelor, iar pe axa verticală — reușitele. S-a observat că la toți trei subiecți, pe măsură ce creștea numărul experiențelor la care ei erau supuși (decî pe măsură ce se amplifică «antrenamentul»), sporea simțitor și procentajul reușitelor. Așadar, s-ar părea... Dar este încă prea devreme a trage concluzii. Prima sarcină a oamenilor de știință juptic — și în acest domeniu — în acumularea de material juptic, care să servească unor ulterioare interpretări și generalizări.

Ch. Richet, întemeietorul «metapsihicii», ilustru fiziolog francez (1850-1935).

MESAJELE TELEPATICE

Fotografiile înfățișează o remarcabilă experiență efectuată de fiziologul cehoslovac Ștefan Figar în 1958 și expusă în «Journal of the Society for Psychical Research»

2 1959, vol. 40, nr. 72, p. 162.

Doi «subiecți» stau cu spatele, unul față de celălalt, la o distanță de câțiva metri. În timpul experienței, primul («agentul») primește o hirtie pe care stă scrisă o problemă simplă de aritmetică, de pildă înmulțirea a două numere, și el trebuie să facă

calculul mintal. În acest timp un aparat special (fotografia 1) înregistrează o ușoară scădere a circulației sanguine din mină, ca urmare a afluxului de sînge spre creier. Fenomenul este perfect normal.

Întă însă că aceeași «reacție» fiziologică s-a observat — după o mică întârziere — și la «percipient», care nu efectua nici un calcul și care, în general, nu știa nimic despre acțiunile «agentului». Asemenea coincidențe (diagramele din foto 2) s-au observat cam în o treime din numărul experiențelor, procentajul rămînînd deci destul de ridicat pentru a nu se atribui totul unei simple întâmplări. La unele perechi de subiecți coincidența s-a observat în măsură mai mare ca la altele, ceea ce pare să indice anumite predispoziții pentru acest gen de influență reciprocă.

despărțirea «grîului» faptelor de «neghină» aparențelor și a mistificărilor vor aduce noi elemente pentru conturarea ceoncepției despre om și despre psihic. În aceasta constă importanța antropologică și cea psihologică a problemei.

Încă de pe acum știm că fenomenele «psi» pot fi influențate prin substanțe chimice (argument pentru interpretările materialiste!) și că, între anumite limite, ele pot fi dezvoltate prin «antrenament».

Presupunînd că aceste fenomene ar putea fi stăpînite, care ar putea fi aplicațiile lor practice? Între altele, aplicații medicale, cum sînt, de mult, cele ale hipnozei. Dar oare nu constituie ele, poate, baza unui alt fel de comunicații interumane, cum s-au grăbit să afirme unii autori de știință ficțională și de scenarii cinematografice? Militarii nu ascund că telepatia ar putea avea o importanță strategică. Iar cunoașterea substratului fizic al gîndului transmisibil ar putea constitui baza fabricării unor aparate de sugestionare în masă...

Perspectivile sînt și roze, și sumbre; ca întotdeauna, omul poate pune o nouă cucerire în slujba «vehiculului» război și al desuetei tiranii...

LA NOI ÎN ȚARĂ

Preocupări mai susținute la noi în țară datează de multe decenii. Din păcate, multe dintre ele nu au dat roadele așteptate, din cauza interpretărilor idealiste și spiritualiste ale promotorilor lor. Astfel de interpretări aparțin și lui B.P. Hasdeu. O activitate publicistică intensă a desfășurat-o pe vremuri scriitorul N. Porsena, decedat în ianuarie 1971. O lucrare de informare corectă, a lui I.F. Buricescu, apărută în deceniul 3, s-a bucurat de prefața elogiasă a marelui psiholog și filozof C. Rădulescu-Motru, fost președinte al Academiei Române.

O Societate de studii psihice a luat ființă încă din deceniul 1921-1930, la inițiativa dr. Levon Mirahorian, care a fost prezent la numeroase congrese internaționale. În 1946-1947, preocupări din acest domeniu au fost cuprinse în activitatea Societății de psihopatologie, întemeiată de dr. I. Popescu-Sibiul.

În prezent, problema este dezbătută mai ales în cadrul Uniunii societății științelor medicale, care în 1969 a înființat un Cerc de psihologie medicală. Sensibilizarea la aceste probleme datează mult doctorului Val Mușatescu, care se ocupă de patruzeci de ani de studii ei, și doctorului Alex. Botta (Brașov), sîrguincios observator de cazuri originale.

Ce putem spune în încheierea acestei scurte informări? Că numai o antrenare largă a oamenilor de știință va face, din această paraștiință, un sector bine constituit — și fecund — al științei de mine. Înarmat cu spirit critic dar și avid de fapte concrete, bine studiate, savantul secolului nostru s-a dovedit un temut adversar al rigidității în gîndire. Rămîne să se arate cît mai receptiv la problemele care privesc Omul — acest necunoscut, cum scria Al. Carrel în 1937 — poate, azi, mai plin de mistere decît Selene...

mapamond '71

de Ioan GRIGORESCU

sărmanii miliardari!

(I)

Cum să nu ți se rupă inima de mila lor? Cum să nu fii emoționat de duioasele lor extravaganțe? În decembrie a fost arestat la Toulon, pentru vagabondaj, un anume Alfred, «clochard» jerpelit, bărbos, păsos, jegos, unul dintre acei pitorești pierdvară care, la Paris, trăiesc pe sub podurile Senei, «păsări» ale cerului și milei pămîntului, jalnice căzături care își cerșesc bucata de piine, aprigi băutori de «molan», filozofi ai rigolei și ai azilurilor de noapte, paraziți umili ai lăzilor de gunoaie din societatea de consum.

Strîns puțin cu ușa «tirnei de salată» — cum este poreclită duba neagră a poliției — «clochard»-ul fără un document care să-i ateste identitatea, cu vîntul suflîndu-i prin buzunare, a cerut să fie imediat pus în legătură cu notarul său din Bayeux care să dovedească ordinii publice că pe contul său bancar figura o cifră cu vreo nouă zerouri și că el nu făcea altceva decît să se juca puțin de-a povestea din «Prinț și cerșetor». Din Bayeux s-a confirmat imediat că «Alfred» era unul dintre cei mai bogați proprietari de terenuri din Normandia. Că avea un castel de cincisprezece milioane franci-aur, dar că făcea pe «clochard»-ul deoarece, așa cum declara, „se simțea mai bine printre «păsări» decît printre servitorii de pe domeniul său”. Și a fost condus cu temenelele de rigoare, stimulate de zornăitul sacului cu bani, în lumea interlopă de la periferia marelui port.

Cu vreo cîteva săptămîni în urmă, presa occidentală a făcut mare vîlvă în jurul misterioasei dispariții a lui Howard Hughes, omul cel mai bogat din lume, atotputernicul proprietar al orașului-cazinou Las Vegas, omul invizibil al uneia dintre cele mai stranii enigme americane. Într-adevăr, de douăzeci de ani nimeni nu l-a mai zărit la față pe Howard Hughes. Dar prezența lui se făcea simțită cu promptitudine, printr-o voce, printr-un ordin, printr-o indicație de a se acționa într-un anume fel, ori de cîte ori se puneau la cale vreo tranzație, vreo spectaculoasă lovitură financiară în domeniul care îl interesa. În afară de pasiunea pentru menținerea titlului de cel mai puternic om al planetei, Hughes n-avea alta gria decît să șteargă orice urmă a existenței sale fizice, pînă la dispariția sa totală. Nimeni n-ar putea explica motivele acestei sistematice escamotări, dar H.H. voia să devină rivalul sau seamănul atotputernicului din ceruri. Să rămînă doar o idee, o voce misterioasă, un «semn» în ambiguitatea de oracol care nu dictează decît cutremurătoare sentințe.

Preasupușii lui îi primesc cu înspăimîntare ordinele, executîndu-le fără crîncire, neîndrăznind nici măcar să se întrebe dacă Dumnezeul lor, care își semnează cuceririle de milioane de dolari cu sacrosancta-i iscălitură, există, într-adevăr, pe pămînt sau este o cutremurătoare abstracție extraterestră. Căci invizibilul Mister H.H. poate orice, ca Dumnezeu. Pentru el nimic nu este imposibil, doar să vrea, ca atotputernicul, și se execută. Trebuie nimicit un concurent? Căile domnului nu sînt de loc întortocheate. Bani lui nu numai că n-au miros, dar sînt și mulți, prea mulți ca să li se poată rezista. Implicabil, intangibil, zeul locuiește într-un Olimp păzit de cerberi înarmați pînă în dinți, de unde își emite sentințele fără drept de apel. Imperiul lui dispune de uzine imense, de lanțuri hoteliere, de stații de televiziune, de zeci de cazinouri, de companii aeriene, aeroporturi și sute de mii de hectare de pămînt.

Astăzi, dacă mai trăiește, ar trebui să aibă 64 de ani. Ultima lui fotografie, datată din 1957, ni-l înfățișează ca pe o copie prematur îmbătrînită a lui Tyrone Power, păr brun rarit, cu cărare pe mijloc, un oval perfect al feței, cu mustăcioară mexicană, ochi tulburători, parcă somnolenți, acoperiți pînă la jumătatea pupilelor de linia pleoapelor, un suris banal, de om obosit. De atunci nu l-a mai putut fotografia nimeni, deși cohorte de reporteri i-au investigat fără încetare urmele fără urmă. El este doar «vocea», el este doar «semnul», el este doar «ordinul». Singurul om care îi cunoaște birlogul, administratorul Maheu, a fost detronat luna trecută prin ordinul atotputernicului invizibil și, pentru a-și scăpa pielea, tace. În 1966, zeul a apărut la Las Vegas, descinzînd dintr-un tren personal, escortat de zeci de motocicliști, dar nimeni nu i-a putut vedea chipul acoperit de o glugă. Se spune că umbra aceea misterioasă, bombardată de la distanță de declanșatoarele aparatelor fotografice, nici măcar nu era el, H.H. în persoană, ci o dublură a lui. Că veritabilul H.H., atotputernicul H.H., era degheat într-un «Forgoten man» pierdut în mulțime. Carnetul lui de cecuri s-a bucurat de favorurile unei duzini dintre cele mai frumoase femei ale lumii, printre care actrițele Ginger Rogers, Lana Turner, Ava Gardner, Hedy Lamarr, Ann Sheridan și Katharine Hepburn. Două își revendică titlul de glorie de a-i fi rezistat: Lollobrigida și Zizi Jeanmaire.

Neînfricatul care nu se teme de nimic n-are decît o spaimă: microbii. De aceea, nu trăiește, nu respiră, nu mîncă, nu atinge, decît după ce totul a fost sterilizat. Pînă să se retragă în cea mai adîncă izolare, a fost un adevărat «play-boy», as al vitezei, mare amator de curse automobilistice sau aviatice. Acum fabrică nave cosmice și gaze asfixiante. Ultimul lui gest nu i-a aparținut. O voce asemănătoare cu vocea lui a telefonat din Bahamas, dînd ordin ca o jumătate din statul major al Las Vegasului să fie destituit. Și pînă să se lămurească lucrurile, zeul a asistat mut la lupta fratricidă dintre dulzii din solda lui. Și doar atunci cînd seismul a trecut, cei rămași au început să-și pună aceeași chinuitoare întrebare care îi terorizează de 20 de ani. O fi existînd H.H.? Sau o fi de mult mort?...?

sofismul

de Henri WALD

Prea adesea se confundă sofismul cu simpla falsitate sau, ceea ce este și mai supărător, cu paradoxul.

Distanța ciștigată față de mediul înconjurător, prin făurirea și perfecționarea mijloacelor de producție și de comunicare, îi permite omului să enunțe nu numai adevăruri, banale sau paradoxale, ci și erori: falsul, minciuna, paralogismul, sofismul, nonsensul. Așadar, erorile sînt de mai multe feluri, iar sofismul este numai una dintre speciile genului.

Există, de pildă, o anume deosebire între următoarele propoziții eronate: «ieri a bătut grindina la București», sau «unele minciuni sînt adevărate», sau «cumnata logisticii a mîncat o simfonie». Prima e falsă, a doua e absurdă, iar a treia e lipsită de sens. Falsă este o propoziție care, în anumite împrejurări, poate fi adevărată; absurdă este o propoziție care nu poate fi adevărată în nici o împrejurare; lipsită de sens este o propoziție care nici nu poate fi verificată, deoarece n-are nici un înțeles. Falsul păcătuiește direct față de reflectare, absurdul păcătuiește față de structura logică a gîndirii, iar nonsensul este o combinație arbitrară de cuvinte. Falsul este o greșeală a cunoașterii, absurdul este o greșeală logică, iar nonsensul este o greșeală lingvistică. Falsul privește raporturile dintre idei și lucruri, absurdul privește raporturile dintre idei și idei, iar nonsensul privește raporturile dintre cuvinte și cuvinte.

Absurdul este eroarea care provine din înlănțuirea incorectă, nelogică a ideilor. Deoarece structurile și legile logice reflectă proprietăți și raporturi universale ale lucrurilor, enunțul care se abate de la logică «reflectă» imposibilul. Cînd incorectitudinea logică este neintenționată avem de-a face cu un paralogism (alături de logică), dar cînd este alcătuit cu intenția de a înșela avem de-a face cu un sofism (abuz de inteligență). Minciuna este forma etică a falsului, iar sofismul este forma etică a paralogismului.

De pildă, cînd pragmatistii își întemeiază concepția lor despre lume pe ideea că orice enunț util este adevărat, ei comit un sofism care provine din răsturnarea incorectă a unei propoziții adevărate: «Orice adevăr este un enunț util». Corect ar fi fost să se spună: unele enunțuri utile sînt adevărate, deoarece noțiunea «enunț util» este mai cuprinzătoare decît noțiunea «adevăr». Absurditatea acestui sofism apare limpede în următorul raționament:

- orice enunț util este adevărat
- unele minciuni sînt enunțuri utile
- unele minciuni sînt adevărate.

O «minciună adevărată» este o contradicție în termeni și deci o absurditate. Sofismul este deci modalitatea logică și etică a falsului și ca atare o eroare supremă, definitivă. Eroarea este studiată de teoria cunoașterii, paralogismul este studiat de logică. Minciuna și sofismul sînt de domeniul eticii.

În sfîrșit, este timpul să se renunțe la o veche prejudecată: «sofiștii» din filozofia elină presocratică au fost... sofiști. Nu e chiar așa! Calomnia a fost lansată de reacțiunea aristocratică împotriva acestor reprezentanți ai democrației și umanismului antic. Sofiștii din antichitate au fost mari dialecticieni și nu mici chițibușari. Este adevărat că sofiștii elini se mai distrau din cînd în cînd inventînd anumite sofisme. Dar ceea ce îi face respectabili pînă în ziua de astăzi sînt «paradoxele» lor, nu sofismele. Paradoxele (alături de opinia curentă) prin care au atras pentru prima oară atenția asupra dialecticii realității și a reflectării ei în mintea oamenilor îi mențin actuali și astăzi. În vreme ce sofismul este o eroare maximă, paradoxul este, dimpotrivă, un adevăr maxim. Prin banalizare, un adevăr nu devine eroare, dar încetează să mai fie informativ. Paradoxul, în opoziție cu banalul, conține o cantitate maximă de informație. Sofismul este o eroare care pare, la început, un adevăr, iar paradoxul este un adevăr care pare, la început, o eroare. În vreme ce sofismele filozofilor din antichitate nu mai au astăzi decît o valoare anecdotică, paradoxele lor, ca, de pildă, mișcarea înseamnă că un lucru este și nu este în același timp și în același loc, sînt și astăzi la fel de dramatice pentru conștiința umană. Matematica modernă este în stare să măsoare cantitatea mișcării, dar nu este în stare să explice calitatea ei. Calculînd precis momentul în care Ahile va ajunge broasca țestoasă, se răspunde la întrebarea cînd?, dar se lasă fără răspuns întrebarea cum?... Mișcarea este dialectică și nu se poate vorbi despre ea decît paradoxal.

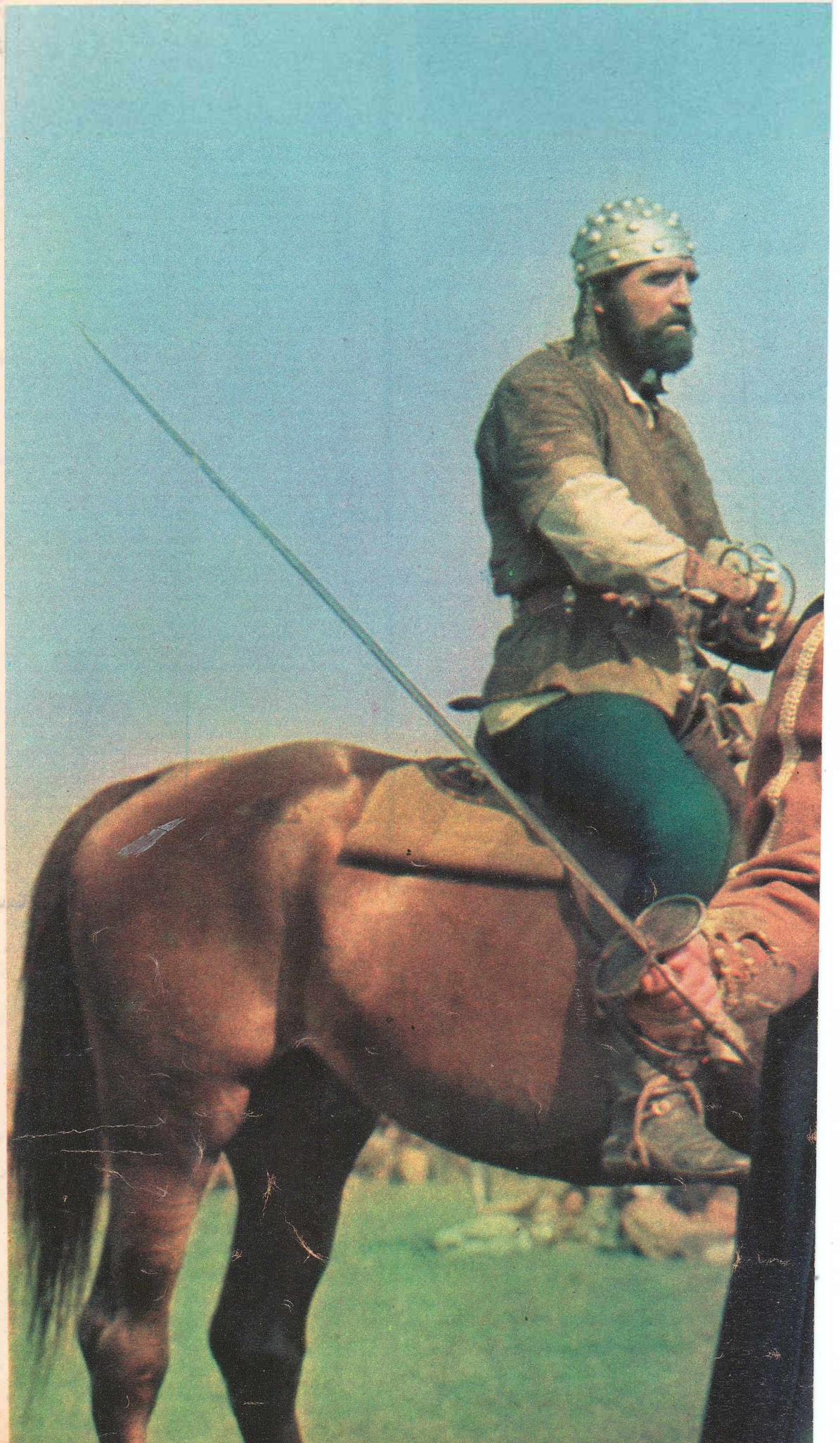
UN MOMENT
CINEMATOGRAFIC
DE PRESTIGIU:

Mihai Viteazul

de Magda MIHĂILESCU
Fotografii de A. MIHAILOPOL

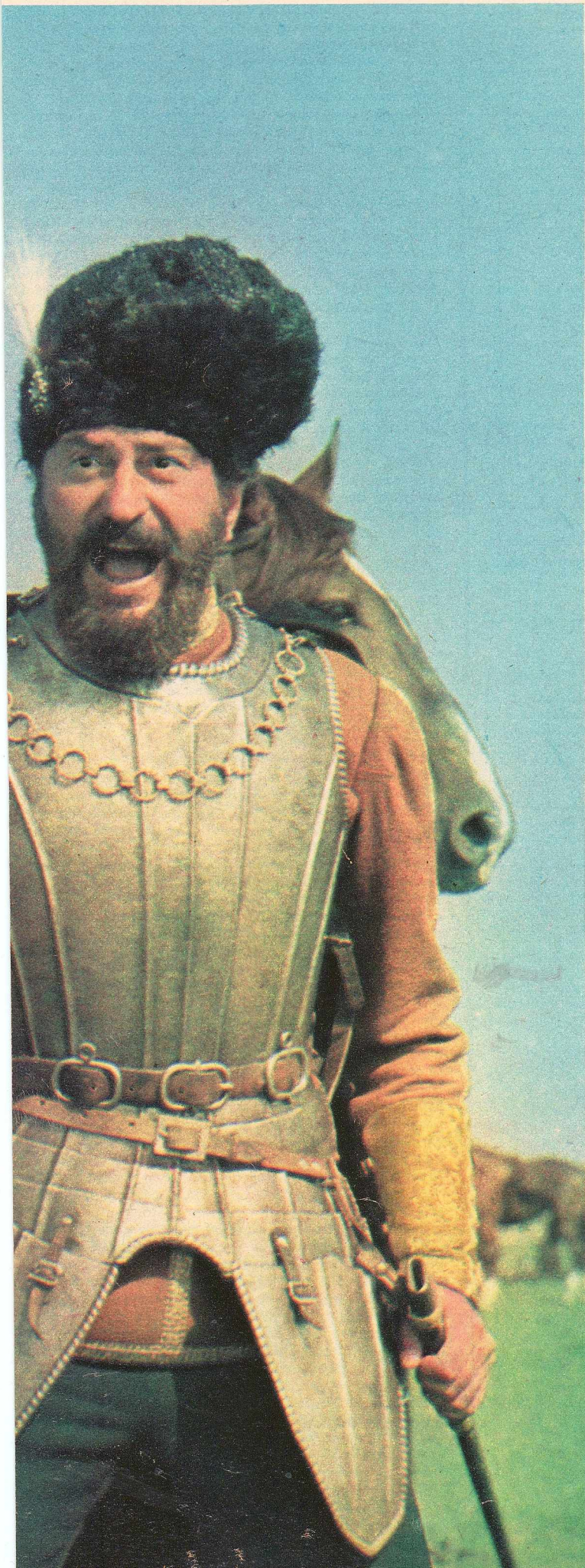
Regizorul Sergiu Nicolaescu și scriitorul Titus Popovici demonstrează încă o dată, cu tărie, că marele film istoric poate să se constituie ca un act de cultură, propriu unei cinematografii naționale. *Mihai Viteazul* este portretul tulburător al unei voințe, al uneia dintre multele voințe de neclintit prin care s-a împlinit destinul poporului nostru. Timp de trei ore și jumătate ni se demonstrează acest adevăr, cu o rigurozitate dincolo de care se pot desluși pasiunea dar și supunerea la obiect a celor doi cineaști. Construcția filmului este aproape silogistică și ne face plăcere să constatăm că Sergiu Nicolaescu își perfecționează o anumită arhitectură care îi este dragă și care conferă unitate celor două filme istorice realizate pînă acum. Strigătul «Victorie!» al soldatului pîndit de moarte, strigăt cu care se deschide filmul, ca și acel prim schimb de vorbe din *Dacia* («Cine sînteți voi?», «Stăpînii lumii», «Veți fi, dacă noi vom pieri») așază întreaga evoluție ulterioară sub semnul unei sinteze severe. Stop-cadru pe chipul lui Mihai din final — asemănător acelei bătălii abia începute și încremenite în piatra Columnei lui Traian (*Dacia*) — aruncă o punte către viitor. Între un început și un sfîrșit, simbolice, autorii închid, ca într-o carte cu coperte grele, un destin exemplar în care s-au recunoscut oamenii timpului și în care ne recunoaștem și noi, astăzi. Prin acumulări treptate, neostentative, se conturează, din mers, portretul celui care a vrut să înfăptuiască «porunca cea dintr-un veac. Să stea alături toți cei dintr-o singură mamă». Aceasta este «pohta ce-a pohtit-o el». Dar aceste cuvinte vor fi spuse tîrziu pe ecran, după ce Mihai a înfrînt — la început prin abilități diplomatice, apoi prin luptă dreaptă, prin forța curajului, a inteligenței și a prestigiului — neîncrederea, umilința și atacurile dușmane. De multe ori nu-l vor înțelege nici cei apropiați, familia sau prietenii; autorii au știut însă să evite schematicile «conflicte personale» de altădată. Nedumerirea lui Selim, ciudatul prieten al lui Mihai («Omoară-mă și tot n-am să înțeleg ce-ți trebuie ție domnia acestei țări prăpădite»), opacitatea lui Báthory, sînt două chipuri, diferite, de a nu judeca și pentru *mine*. Filmul croiește însă drum convingerii că în ochii oamenilor de atunci, ai celor mulți care i-au stat alături, «pohta» viteazului nu a trecut drept dorință de mărire, tiranică și nesăbuită. Noi vedem asta: cușma de domnitor al Țării Valahilor, dată de sultan, nu este luată cu lăcomie, nici cu tremurări de umilință, ci ca un drept ce i se cuvine. La Alba Iulia, după o intrare spectaculoasă, în momentul în care trebuie să-și pună coroana pe cap, i se aduce vestea uciderii lui Andrei Báthory; însemnul proaspetei domnii va fi lăsat deoparte, iar mantia albă va acoperi capul celui omorît în chip laș. Sînt multe astfel de sugestii în filmul *Mihai Viteazul*; dacă le adăugăm pe cele de proporții monumentale — concentrarea citorva bătălii faimoase, a atacului asupra raialelor turcești într-o singură enunțare — vom găsi poate un nume mai adecvat efortului creator al cineastului care,

(Continuare în pag. 18)

Poporul —
ca un singur om.

Mihai Viteazul:
«Să stea laolaltă
toți cei dintr-o singură mamă.
Aceasta este pohta ce-am pohtit-o eu».

Sigismund Báthory
duce tratative cu divinitatea,
înaintea plecării în cruciadă.

de Constantin POPESCU

CHARISSE Cyd

Actriță americană de film și dansatoare, născută Tula Ellice Finklea, la Amarillo (Texas), la 18 martie 1922. Frecventează din copilărie școala de balet și la 12 ani, ajungând la Hollywood, devine eleva lui Nico Charisse, unul dintre cei mai renumiți dansatori europeni, a cărui soție va deveni mai târziu. Dansează în baletele rusești sub pseudonimul Felia Sidarova și debutează în cinema în 1943 cu numele de Lily Norwood în *Something To Shout About*, jucând mai întâi roluri relativ scurte, de balerină, apoi treptat parturi dramatice, până în 1952 când devine celebră datorită faimoaselor musical-uri ale lui Stanley Donen și Vincente Minnelli: *Cântind în ploaie* și *The Band Wagon*, ca parteneră a lui Gene Kelly și a lui Fred Astaire. Cyd Charisse devine starul nr. 1 al acestor musical-uri care cuceresc lumea, evoluând cu eleganță și precizie ritmică, alături de partenerii iluștri, Minnelli și Stanley Donen știu să-i pună în valoare prezența spectaculară în filme ca: *Ziegfeld Follies*; *Brigadoon*; *It's Always Fair Weather*; *Deep in My Heart*; *Till the Clouds Roll By*; *Two Weeks in Another Town*. Uneori Cyd Charisse știe să treacă pe planul doi performanțele coregrafice pentru cele de ordin dramatic: *The Party Girl* (Nicholas Ray) cu Robert Taylor; *East Side, West Side* (Mervyn LeRoy) cu James Mason; *Wild North* (Andrew Marton) și *Twilight for the Gods* cu Rock Hudson. Alte filme notorii au fost: *Fiesta*; *Unfinished Dance*; *The Kissing Bandit* cu Mario Lanza; *The Mark of the Renegades*; *Sombrero*; *Silk Stockings* cu Fred Astaire; *Meet Me in Las Vegas* etc.

CHARRIER Jacques

Actor francez de film, născut la Metz, la 6 octombrie 1936. După o perioadă dedicată artelor frumoase (ceramica), pare a se dedica teatrului (Jurnalul Annei Frank). Dar veritabila lui revelație are loc în film, ca protagonist în *Les tricheurs* de Marcel Carné (1958). Rolul de «fils à papa» îi convine de minune și creația lui e de o rară autenticitate. De aceea în următorul său film, *Les Dragueurs* (J.P. Mocky), deține un rol aproape identic. Farsa militară *Babette pleacă la război* (Christian-Jaque) aduce o fericită diversivitate și cuplul lui cu Bardot avea mult farmec tineresc. Filmul care avea un haz enorm a mai prilejuit, în realitate o farsă: cea a mariajului fulger între cei doi protagoniști, încheiat lamentabil după mai puțin de un an. Au urmat filme ca: *La main chaude*; *Les sept péchés capitaux* (scheiul Chabrol); *Le panier à crabes*; și *L'oeil du malin*. În acest ultim film, de Chabrol, J.C. deține un rol destul de riscant, un personaj tenebros, malefic, un ratat înrăit, vindicativ. Reușita lui dovedește neașteptată maturizare a mijloacelor sale de expresie. În alte filme ca: *A cause, à cause d'une femme*; *Carmen 63*; *Marie-Soleil*, dar mai ales în *La vie conjugale*, de Cayatte (1963), J.C. se străduie (și uneori reușește) să câștige galoanele unui veritabil bun actor de film. După un număr de filme inegale a turnat anul trecut la Budapesta un film neobișnuit: *Sirocco*, realizat de un cineast prestigios, Miklos Jancso.

CHECCHI Andrea

Actor italian de film, născut la Florența, la 21 octombrie 1916. E una dintre cele mai cunoscute figuri ale filmului italian de ieri și de azi. Cadet la marină, apoi student la Academia de arte frumoase din Florența, A.C. renunță la pictură pentru că, după un debut într-un rol episodic în filmul lui Blasetti, *1860*, să rămână credincios artei filmului. După câteva roluri de plan secund în: *Amore*; *Luciana Serra pilota*; *Piccolo Hotel*; *Ettore Fieramosca*; *I grandi magazzini* și *Monte Vergine*, trece în roluri de protagonist în: *Suflete păgine*, cu Isa Miranda; *Ragazza che dorme*; *Ora 9, lección de chimie*, cu Alida Valli; *Noaptea tragică* (Mario Soldati), cu Doris Duranti; *Singurătate*, cu Carola Hohn; *Lanturi invizibile*, cu Alida Valli; *Contesa Castiglione*, cu Doris Duranti. Se impune ca un excelent actor de dramă în câteva (dintre puținele) filme de artă autentică din perioada războiului: *Malombra* (Mario Soldati) după Fogazzaro, cu Isa Miranda; *Flacăra pasiunii* (*Via delle cinque lune*) de Luigi Chiarini și Giacomo Padeolista (Alberto Lattuada). Îl găsim după război în primele cadre ale cinematografului neorealiste în câteva filme notorii: *Due lettere anonime* (M. Camerini); *Vinătoria tragică* (G. de Santis); *Atențiune! Bandiți!* (C. Lizzani). Primește în 1953 premiul «Grolla d'oro» pentru *Altri tempi* de Blasetti. Și joacă în nenumărate filme, dintre care mai amintim: *Mura di Malapaga*, de René Clement, cu Jean Gabin și Isa Miranda; *Doamna fără camelii* de Antonioni, cu Lucia Bosé; *Lunga noapte* a lui '43 de F. Vancini, cu Belinda Lee. În ultimii ani joacă roluri de compoziție în: *Ucigașul plătit* (D. Damiani); *Cei 1000 de achi ai Dr. Mabuse* (Fritz Lang); *Procesul din Verona* (Lizzani); *Venera imperială* (Delannoy); *Constanța raționii* (r. M. Bolognini). *Eu, eu, eu...* și ceilalți (Blasetti); *Made in Italy* (Nanni Loy); *Torpedo Bay* (Charles Frend). Ultimul său rol, în filmul lui S. Bondarciuk: *Waterloo*.

CHENAL Pierre

Regizor francez de film, născut Pierre Cohen, la Paris în 1903. A activat ca ziarist și, înainte de a se consacra definitiv cinematografului, scrie o carte *Drames sur celluloid* (1929). Începe cu o serie de scurte metraje și documentare (1927-1932) pentru a se afirma cu primul său film artistic: *Strada fără nume*, 1933, dramă de cartier, interpretată printre alții de compatrioata noastră, Pola Illery. Următorul său film îl impune definitiv ca un cineast preocupat de căutări estetice. E vorba de ecranizarea romanului lui Dostoevski, *Crimă și pedeapsă* (1935) montat în decoruri expresioniste, cu doi protagoniști de marcă: Pierre Blanchard (Raskolnikov) și Harry Baur (Porfir). Preocupat mai ales de atmosferă, P.C. înclină către dramele de epocă, către filmele de «*serie noire*», către melodramele cu suspens: *Răsculații de pe Elsinor* (1936) după Jack London, cu Jean Murat; *Mathias Pascal* (1937) după Pirandello, cu Pierre Blanchard, Isa Miranda; *Alibiul* (id.) cu Stroheim, Jany Holt și Albert Prujean; *Casa din Malta* (1938) cu Viviane Romance, Pierre Renoir, Jovet; *Procesul Marie Laffarge* (id.), cu Marcelle Chantal, Pierre Renoir, Stroheim; *Le dernier tournant* (1939), prima ecranizare a romanului «*Postașul sună întotdeauna de două ori*» de James Cain, cu Corinne Luçhaire, Fernand Gravey, Michel Simon. În timpul războiului se refugiază în Argentina, unde-și va continua activitatea, revenind în Franța în 1946. *Inger și demon* (1946), cu Stroheim și Madeleine Sologne și *Clochemerie* (1947) reamintesc vechiul său meșteșug. Din păcate, activitatea lui se va desfășura de aici înainte alternativ între Franța și Argentina, cineastul devenind cu timpul doar un abil artizan, fabricând impecabile filme comerciale: *Raffles sur la ville*; *Jeux dangereux*; *La bête à l'affût*; *Les nuits de Raspoutine*; *L'assassin connaît la musique* etc.

(Urmare din pag. 16)

după părerea noastră, ne convinge că filmul istoric de astăzi nu are de ales, cu necesitate, doar între mitizare și demitizare, ca între două somații, că el poate înfrânge o parte din convențiile amîndurora, că poate prelungi tradiția cronicilor și a legendelor noastre, cu savantul lor echilibru între om și personaj, practic cu mult înainte de a fi descoperite deliciale demitizării. Un domnitor român care vrea să intre în luptă în cămașă («*luați de pe mine fiarele astea*») nu este, neapărat, demitizat, după cum o mantie neagră ori o mantie albă nu sînt imediat instrumente ale mitizării, ci răsfrîngeri ale unor semnificații. Însăși alegerea lui Arma Pellea și biruința sa actoricească deplină, ardoarea — supraviețuirea încontinuu de inteligență — cu care joacă deopotrivă *Omul și Personajul istoric*, susțin viziunea cineaștilor. De altfel, toți colaboratorii filmului au fost solidari. Armatele văzute de operatorul George Cornea, prim-planurile fixate de el, polemizează cu poncifile superproducțiilor lenese și ireverențioase. Ar merita un capitol aparte bătăliile din acest film, niciodată scop în sine, peisajele de după război, solemne ca un moment de închinăciune. S-ar cuveni cuvinte de laudă actorilor; mulți s-au întîlnit aici cu partituri de mult meritate, prea îndelung și răbdătoare așteptate: Ion Besoiu, Kovacs György, Septimiu Sever, Ioana Bulcă, Irina Gărdescu (coboară din tablourile florentinilor), Florin Piersic, Alexandru Herescu, Emmerich Schäffer. S-a verificat și actorul Sergiu Nicolaescu, într-un rol (Selim) creat anume pentru a ilustra una din frumoasele idei ale omului — prietenia virilă. Adeziunea deplină a spectatorilor răsplătește, așa cum se cuvine, covârșitoarea cantitate de muncă cheltuită pentru a depune încă o mărturie a pildei pe care a lăsat-o în istorie poporul nostru.

telegrame

- Ziarul «*Sovietskaia cultura*» publică rezultatele unei anchete întreprinse printre criticii de film. Solicitați să numească cele mai bune creații regizorale și actoricești ale anului 1970, majoritatea au votat cu: «*Inceputul*» al lui Gleb Pamfilov (il vom vedea și noi), «*Îngă lăc*» de Gherasimov și, respectiv, cu actorii Ina Ciurikova («*Inceputul*») și Innokenti Smokunovski («*Ceaikovski*»), «*Crimă și pedeapsă*».
- Încă un actor s-a molipsit de patima regiei — Jean-Louis Trintignant. Mai mult decît atât, năzuiește să fie un autor complet, drept care de mai multă vreme migălește asupra scenariului intitulat «*O zi plină*».
- Marcello Mastroianni, despre care pînă nu demult se spunea că ar fi cel mai lenes actor din lume, că nu acceptă nici o coproducție pentru că nu-i place să se deplaseze — ultimii doi ani au dezmințit legenda — va fi în curînd în Statele Unite, unde va rămîne cîteva luni. Mastroianni va fi singurul nume european din distribuția filmului: «*Almi dați voie să mă prezint? Rocco Papaleo*».
- Marisa Mell și Peter Fonda vor fi parteneri în filmul lui Paolo Cavara: «*Căldăria plictisitoare*».
- În nouă săptămîni de exclusivitate pariziană, filmul *Cercul roșu* al lui Jean-Pierre Melville (a cărui filmografie nu cuprinde nici un Zid al Atlanticului, cum din grabă, bineînțeles, ne-a înformat revista *Cinema* nr. 1) a intrunit 570 000 de intrări.
- Claudia Cardinale și Alberto Sordi sînt capetele de afiș ale unui film inspirat din existența de zi cu zi a emigranților italieni în Austria. Regizor — Luigi Zampa.
- Presa italiană anunță consimțămîntul lui Laurence Olivier de a juca în filmul lui Zeffirelli, «*Fratele soare, sora lună*».
- Caroll Baker (în fotografie) va apărea alături de Lee Van Cleef în westernul «*Căpitan Apache*».

de Felicia ANTIP

să nu uităm

Lumea fiind una singură, iar televiziunea arătîndu-ne ba unul, ba altul dintre lucrurile care se întîmplă sau se imaginează în această lume, tot ceea ce vedem și auzim la televiziune face parte din această poveste unică, spusă cînd mai expresiv, cînd mai plat. Episoadele ei vesele, triste, indifferente, exaltante sau sfîșietoare, esențiale sau derizorii, se înșiră oarecum la întîmplare, iar atunci cînd ochii noștri surprind coincidențe frapante, de vină sînt poate ochii noștri, mintea noastră întortocheată, predispusă să interpreteze teologic nu numai simple înlînțurii cauzale, ci și fenomene fără nici o legătură între ele.

Două fețe ale acestei lumi: tribul care trăiește sub semnul și în numele eucaliptului și își face chip cioplit din trunchiul de eucalipt și superbolidul «*Apollo-14*» care pe itinerarul Pămînt-Lună tur-retur leapădă în spațiu ca pe niște vâluri netrebucioase fragmente din propriul său trup valorind incredibil de multe milioane de dolari și se întoarce acasă minuscul dar încărcat cu pulbere lunară și cu o experiență valorificabilă cîndva, într-un viitor îndepărtat. Vedem aceste două fețe ale lumii în aceeași seară și tot așa, într-un răstimp minim, ascultăm cu răsuflarea tăiată numărătorea inversă pentru decolarea lui «*Apollo-14*» cu inebunitoarea pauză din minutul 08, 02 și apoi avem parte de numărătorea inversă de la Beatrice Huștiu (locul 17) pînă la coada listei de patinatoare, cu menționarea precisă a numelui și naționalității fiecăreia dintre rivalele lăstate totuși în urmă. Sîntem simultan înmărmuriți de spectacolul reînșurubării modului lunar în nava principală la sute de mii de kilometri depărtare de Pămînt și enervați de nestăvilita logoree a aceluia dintre comentatorii de la București care ține căștile la urechi de formă, uzează de efecte teatrale ieftine («*în cîteva clipe vom intra probabil în legătură cu Houstonul*», cînd e evident pentru toți telespectatorii că legătura cu Houstonul s-a stabilit de mult) și îl bruiază continuu pe Andrei Bacalu.

Televiziunea ne mai îngăduie să constatăm cît de diferit receptăm unul și același semnal, dacă se repetă la intervale mari de timp. Programat fără prevaziv, filmul «*Un minut de adevăr*» ne-a apărut săptămîna trecută ca un film bun, dar nu cu totul ieșit din comun. Ne-a încîntat din nou farmecul unic al actriței Michèle Morgan, am reflectat poate, cîteva clipe, la nedreapta așezare a lucrurilor care, nu o dată, determină întemeierea fericirii a doi oameni pe nefericirea sau chiar pe moartea unui al treilea, am admirat bunul meșteșug al regizorului, dar în orice caz nu ne-am speriat. Unii dintre noi și-au amintit însă ce furtună a stîrnit prezentarea aceluiași film într-un cinematograful din Capitală cu 15 ani în urmă. Atunci a fost scos de pe ecran cu scandal, iar un eminent critic care-și exprimase în scris satisfacția de a vedea, după ani de zile de filme de paradă, un film cu oameni reali și cu fapte de viață, s-a ales cu o admonestare severă.

După un serial execrabil («*Doamna Bovary*»), televiziunea ia un film admirabil («*Deșertul dragostei*»), îl împarte în două și-l prezintă drept serial.

Așa se scrie povestea. Capitoarele plicticoase se întrec pe cele captivante, ni se vorbește despre dragoste, despre dragostea amestecată cu ură, despre ura în stare pură («*Moby Dick*», excepțională ecranizare a unei cărți unice consacrate fanatismului în urmărirea unui dușman, poate imaginari, de către simbolicalul căpitan Ahab care, de dragul unei răzbunări personale, îi tirăște spre pieire pe toți cei ce credeau în el).

Așa, ca pe o parte din povestea lumii și a noastră care se cerea neapărat spusă, am privit și filmul de montaj «*Împotriva întunericului verde*» realizat de Eugen Mandric. Jurnalele televiziunii prezentaseră, în zilele precedente, imagini ale recrudescenței fascismului în Italia și ale indignării generale provocate de această recrudescență. Filmul ne-a amintit ce este și unde duce fascismul. De la doctrine ca cea a lui Nae Ionescu sau a lui A.C. Cuza — ni s-a explicat — se ajunge obligatoriu la terorism, la pogrom, la oameni arși de vii sau agățați de cîrlige în abator.

Legionarismul a fost o murdară marfă de import. Agenți plătiți ai puterilor care se pregăteau să subjuge Europa, imbecilii fanatizați de acești agenți sau golani recrutați din drojdia societății, legionarii au reprezentat un corp străin impus dinafară poporului român, care nu i-a acceptat niciodată. Mistica grandilocventă a «*catapetesmelor peste veacuri*» nu era decît un paravan pentru împămîntenirea la noi a unei metode de diversivitate de multă vreme patentată pe alte meridiane. N-a prins. Cu tot oportunismul oficialităților vremii, în ciuda presiunilor naziste aproape irezistibile într-o țară practic sub ocupație, legionarii au fost priviți ca un abces, în același timp dureros și oribil, care se cerea extirpat în mare grabă. Fascismul nu a fost adoptat niciodată în România ca un mod de viață. Repudiat de un popor format în tradiția dragostei de libertate și de semeni, el a fost respins deopotrivă de toate straturile sociale de care depinde existența unei națiuni.

«*Împotriva întunericului verde*» este un memento necesar și convingător, un document al luptei pentru demnitate națională și umană în condițiile groaznice ale celui mai lînsit de scrierile dictat extern.

nevermore!

Ăștia sînt corbii: țin cu tot dinadinsul să devină eroi de literatură — fie proști și îngimfați ca în fabula lui La Fontaine, fie siniștri și cobitori ca în poemul lui Poe. Și dacă nu se poate alt fel, măcar ca bețivani care să atragă atenția, dacă nu a unui clasic în viață, a unui fotoreporter. E cazul bătrînului Jackie, corbul familiei John Burkett, care, dacă nu-și primește rația zilnică de bere, face un tărăboi nemaipomenit croncănit pînă cînd îi scandalizează pe vecini.

pe el...!

Criminalogia zilelor noastre înțelege să se justifice, teoretic și practic, storcînd tot ce se poate stoarce din ceea ce, în două cuvinte, se cheamă tehnică modernă. Iată o ultimă experiență edificatoare: imbinarea inteligenței, născute și educate, a ciinelui polițist cu posibilitățile tehnice de deplasare rapidă și în orice teren ale elicopterului, a căruia cabină a fost special adaptată pentru a fi și canino-purtătoare.

ce nu v-a dat prin gînd dv.

Știți cum e în Anglia, mai ales acum la vreme de iarnă: plouă mereu, și dacă nu plouă sînt neguri și dacă nu sînt neguri e ceață, adică tot umezeală se cheamă că e. Cu Bubi ce ne facem? Credeți poate că numai bătrînii lorzi suferă de gută și căței nu? Dacă pînă acum nimănui nu i-a trecut prin gînd o asemenea posibilitate, s-a gîndit un fabricant de umbrele care a și brevetat modelul de față. Cumpărătoarele își pot asorta umbrela la culoarea cățelului sau viceversa.

punct și de la capăt

● Citim în rubrica intitulată «Schimburi» din paginile de mică publicitate ale unui cotidian newyorkez:

«Nas grec sau sîni venusieni, contra apartament două camere confort. La ziar sub «Chirurg plastic».

● Edward Kelley din Boston, posesorul unei pisici cu notorii aptitudini șoarecofage, a fost solicitat de directorul unei săli de cinema să-i imprumute vînătorul patruiped în vederea unei radicale operații de deratizare. Trimisă în sală să lucreze în timp ce pe ecran rula un film de aventuri asortat supranormativ cu poc-poc și bum-bum, pisica a părăsit terenul de operații, înspăimîntată, lovită de «stress» — cum se spune acum. Iar de la stress la turbare — ca și de la fîndacie la ipohondrie, cum se spunea altădată — nu-i decît un pas. Bineînțeles că a fost și un proces, cu cereri reciproce de despăgubire. «De vină e numai filmul ăla timpit» — susținea una din părți. «Aia nu-i felină cutezătoare, cum mi s-a promis, ci miță degenerată, lașă și nevricoasă» — replica adversarului. Sentința n-o cunoaștem.

● Iată cum a completat vizitatorul unei săli pariziene de expoziții de tablouri rubricile nelipsitei «Cărți de impresii»:

1. Numele vizitatorului — Jean Dupont.
2. Ce v-a plăcut mai mult? — Nu știu. N-am priceput nimic.
3. Ce v-a determinat să vizitați expoziția? — Ploaia torentială de afară.

Am participat de curînd la o conferință organizată de un recunoscut specialist în publicitate: dl. H.E. Reiser, proprietarul firmei «Made in Europe» din R.F. a Germaniei.

După o expunere deosebit de interesantă, d-sa a prezentat un film în al cărui comentariu reveneau foarte des cuvintele: «Produsele dv., activitatea dv., avantajele oferite de dv. sînt cunoscute de x sau y? Ce întreprindeți în acest scop?» Mulți dintre auditori au avut prilejul să răspundă imediat la astfel de întrebări. În ce ne privește, considerăm această rubrică, ce apare într-o revistă care ajunge la peste o jumătate de milion de cititori, ca un răspuns concludent. Desigur, nu toate amănuntele privind activitatea instituției românești de asigurare sau avantajele asigurărilor de bunuri și de persoane sînt binecunoscute. Cei ce vor să afle răspuns la unele întrebări se adresează în scris redacției revistei «Flacăra» (Piața Scintei 1), Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5) sau telefonează la 15.42.64. Poștașul ADAS le va răspunde prompt.

RADU GHECIU, loco. Vă recomand Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente. Este, cred, măsura de prevedere care răspunde cel mai bine preferințelor rezultate din scrisoarea dv. Cîteva amănunte despre aceasta: se încheie cu persoane în vîrstă de la 16 la 60 de ani, pe perioade de la 5 la 20 de ani. Administrația Asigurărilor de Stat plătește: la expirarea asigurării — dacă asiguratul se află în viață — suma asigurată înscrisă în poliță; în caz de amortizare — cîte 1 000 de lei pentru fiecare combinație de litere înscrisă în poliță, ieșită la tragerile lunare de amortizare; în caz de invaliditate permanentă din accident — de 5 ori suma asigurată înscrisă în poliță, în total sau în parte (după cum invaliditatea permanentă va fi totală sau parțială); în caz de deces din accident — de 5 ori suma asigurată înscrisă în poliță; în caz de deces din alte cauze — suma asigurată înscrisă în poliță.

Sînt oare suficiente aceste amănunte pentru a vă determina să alegeți măsura de prevedere respectivă? Aștept să-mi scrieți.

ION CAPEȚ, Oradea. Am mai afirmat și altă dată că poștașul ADAS va face public numele oricărui lucrător al Administrației Asigurărilor de Stat care nu a dovedit suficientă sollicitudine față de cetățeni sau a creat greutăți în momentul cînd se stabilesc răspunderile ce revin instituției. Conducerea ADAȘ este intransigentă în astfel de cazuri, luînd măsuri corespunzătoare. Vă rog, deci, scrieți-mi amănunțit despre supărarea dv.

VINTILĂ RÎMBU, Suceava. Primele ce se plătesc la asigurările prin efectul legii (clădiri, animale etc.) nu au nimic comun cu impozitele. Este eronat să se afirme că «se încasează impozitul ADAS». Nu există un astfel de impozit. Vă rog să explicați aceasta și tatălui dv., care v-a solicitat să-mi scrieți. Administrația Asigurărilor de Stat gospodărește cu grijă aceste fonduri, plătite de asigurați, și — la nevoie — intervine prompt, plătind despăgubiri celor ce s-au dovedit prevăzători.

ȘTEFANIA DIȚĂ, Craiova. Doriți ca fiica dv. să primească suma de 30 000 de lei în ziua cînd va deveni majoră și nu știți dacă Administrația Asigurărilor de Stat poate să vă ajute în realizarea acestei dorințe. Răspunsul este afirmativ. Solicitați o *Asigurare cu termen fix*. Primele de asigurare se plătesc lunar și sînt cu atît mai mici cu cît asigurarea se încheie pe o durată mai lungă și la o vîrstă mai puțin matură. Cum dv. îmi comunicați că aveți 37 de ani și că doriți să încheiați asigurarea pe termen de 15 ani, vă pot informa exact asupra valorii primei lunare: 46 de lei pentru 10 000 de lei sumă asigurată. Nu credeți că puteți alege o sumă mai mare de 30 000 de lei?

Chibzuți și hotărîți!

oamenii și stîncile de la sam neua

ÎNTÎLNIRE CU LAOSUL LUPTĂTOR

de Corneliu VLAD

Departa de a evoca doar numele de rezonanță exotică al unui ținut îndepărtat, Laosul s-a impus în conștiința lumii ca simbol al luptei curajoase a unui popor pentru respingerea agresiunii străine, pentru construirea unui stat independent, democratic, neutru, unificat și prosper. Iar în aceste zile ale rezistenței eroice în fața intervenției militare americano-saigoneze, faptul se confirmă o dată mai mult. Am trăit vreme de aproape două săptămîni în zonele eliberate ale Laosului, printre luptătorii Frontului patriotic, înregistrînd la fața locului aspecte grăitoare despre eroismul în luptă, abnegația în muncă, încrederea fermă în viitorul cauzei lor care îi animă pe patrioții laoțieni.

Pe drumuri tănuite, pe drumuri sigure iată-ne ajunși în zona eliberată a Laosului. S-a lăsat însorarea, și o ploaie mărunță accentuează obscuritatea. Ceea ce se vede, în afara conului de lumină proiectat pe numai cîțiva metri pătrați de farurile jeep-ului cu care călătorim, sînt traiectoriile fosforescente ale roiurilor de licurici zburători, gizele ce conferă spectacolului nopții laoțiene o vrajă unică. Orele nesfîrșite de noapte compun, doar ele, timpul nostru de drum în această regiune supusă în ultimii ani bombardamentelor masive ale aviației americane. Bezna adîncă nu-mi permite decît să admir destoinicia șoferului care ne poartă — cu un calm cum numai în această parte a lumii asiatice poți întîlni — pe drumuri desfundate (mai ales cînd începe sezonul ploilor), sau direct pe cîmp, printre cratere de bombe — atunci cînd șoseaua este impracticabilă — pe povîrnișul unor pante repezi sau prin vadul torentelor de munte dezlănțuite de diluviu.

PORTUL MEU ȘI FOTELE DIN MUSCEL

Dintr-un răstimp într-altul, ghidul nostru, Thong Lun, tînăr combatant în armata de eliberare națională laoțiană, rupe tăcerea. Spusele sale fac pînă la mine cale lungă. El se adresează ziaristului din Hanoi, cu care facem drumul, în vietnameză, acesta reia, pentru cineastul din Tokyo — cel de-al treilea membru al expediției — în japoneză, pentru ca, la rîndul său, japonezul să-mi retrăducă în engleză. La capătul acestui drum, replicile sînt de o mare concentrare.

— Tronsonul acesta de șosea a fost intens bombardat de cîțiva ani — spune, de pildă, Thong Lun — dar în tot răul e și un bine. O serie de blocuri de stîncă îl gîtiau înainte pe anumite porțiuni; exploziile au distrus parte din ele și așa s-a putut lărgi șoseaua.

Felul său de a se exprima este întotdeauna interesant, inedit.

— Podul peste care trecem a fost bombardat de cincizeci de ori. Costul bombelor aruncate aici, după cum a calculat cineva, ar fi permis construirea a 500 de poduri ca acesta.

Ținta călătoriei, pe care o atingem tîrziu, în noapte, se află undeva în provincia Sam Neua, în profunzimea unui ținut muntos acoperit de păduri. Regiunea — aveam s-o constat în zori — este de un pitoresc remarcabil. Nenumărate grote naturale o împinzesc. Ești inclinat să spui — iată un ținut predestinat destinderii și agrementului, binecuvîntat pentru turismul de anvergură internațională. Dar vocația naturală a acestui pămînt avea să fie deturnată brutal din evoluția sa firească de raidurile masive de bombardament întreprinse asupra teritoriului eliberat al Laosului de către avioane «US Air Force». Sub ploaia de foc, grotele, multe

După astuparea craterelor de bombe, munca în orezării continuă.

dintre ele necălcate vreodată de picior omenesc, au devenit nu numai un refugiu sigur, dar, din ce în ce mai mult, însuși cadrul în care își duce traiul cotidian omul laoțian din aceste locuri — cu tot ceea ce implică acest trai. Pe un vast perimetru muntos și silvestru vei întîlni așadar grote-locuință și grote-spital, grote-magazin sau depozit, fabrică, atelier sau sală de spectacol, fiind

ascunse în inima muntelui.

Sîntem găzduiți într-o grotă-hotel. Cîteva zeci de trepte urcă șerpuint pe cît de largă, pe atît de bine ascunsă. Grotă naturală aleasă pentru a fi amenajată drept hotel este cum nu se poate mai funcțională. Totul s-a realizat prin modificări minime, prin folosirea ingenioasă a volumelor contorsionate ale

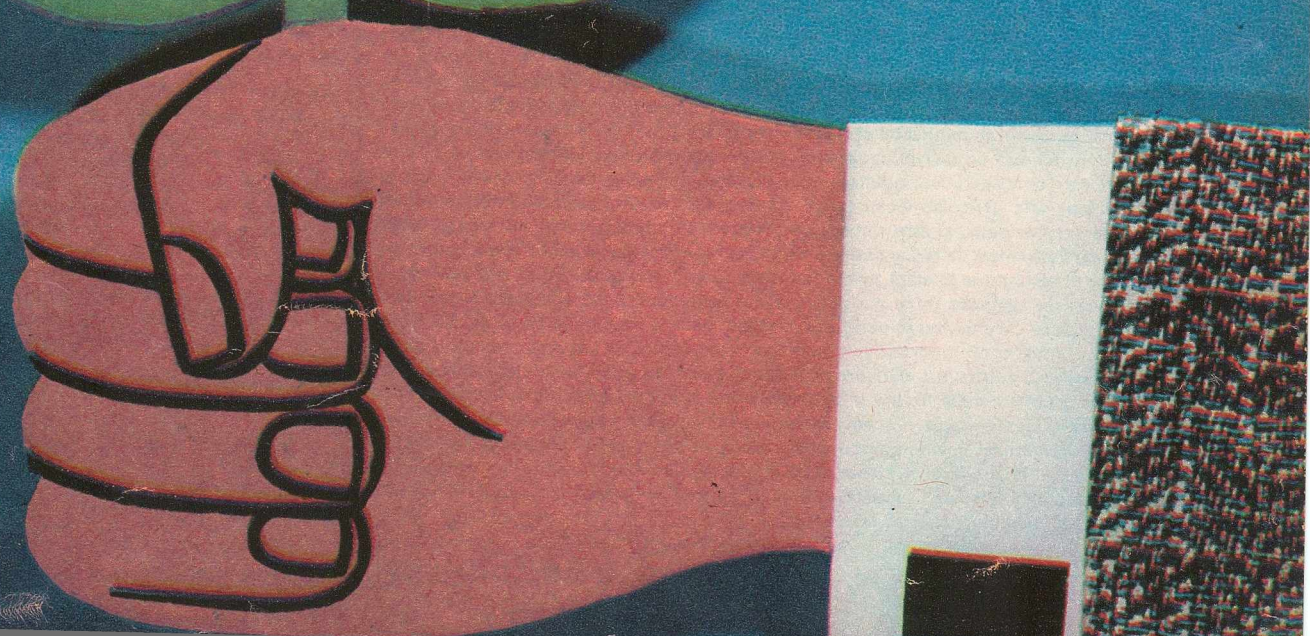
galeriilor. Înregistrezi așadar un dormitor și o sală de mese, nelipsitul adăpost antiaerian (deși complexul are, în fond, în întregul său, acest caracter) și chiar un mic vestibul pentru primirea oaspeților. Aici te întîmpină, ca la toate instituțiile hoteliere din lume, un serviciu de recepție. Funcționarii lui te cuceresc din prima clipă prin amabilitate. Un tînăr lao loun se oferă să-ți dea cele dintîi noțiuni de limbă laoțiană pe care le soliciți: tchiao — da, boo — nu, sambay — bună ziua, hopchay — mulțumesc, dilay — foarte bine, namlay — foarte frumos. Împreună cu o fată meo, al cărei port amintește surprin-

zător de fota muntencilor din Muscel, el asigură oaspeților de departe toate cele trebuincioase pentru o bună găzduire în condițiile aspre, de război, ale momentului.

DE LA GROTE-HOTEL LA GROTE-CASE DE CULTURĂ

Aflu că hotelul-grotă a fost amenajat, în toiul atacurilor aeriene inamice, în mijlocul

decada „mărțișor '71“

**n mărțișor tradițional,
dar nu singur.**

ateți alegeți între:

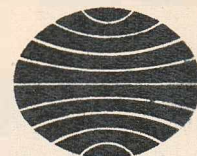
Apa de colonie EVA 1001

Parfumurile

*DALIA, LIBELULA,
DICA, DARCLÉE, SANDA,
ROXANA, BASM*

Ceasornice de damă SLAVA

● *Brose, cercei, coliere,*

Superlativ omagiu adus României

Evenimentul editorialistic francez asupra căruia ne oprim în aceste câteva rânduri nu mai este, de mult, o noutate pentru cititorul din Franța și a devenit, se poate afirma cu certitudine, un fapt de notorietate pentru multă lume, pentru mai ales aceia ce urmăresc mișcarea de idei și preocupări în plan politic pe glob și caută să cunoască nu numai opera dar și viața exponenților ei remarcabili. Ca să ne exprimăm în limba în care sînt scrise paginile ce ne stau sub privire, și încă în termeni prin care autorul o definește într-o dedicație, este vorba «d'un petit livre sur un grand homme». Este vorba de o carte de o acuratețe fără repros, pe a cărei primă copertă te întîmpină portretul radiind optimism al omului devenit — prin politica de impetuos avînt constructiv pe care o imprimă României, prin stăruitoarea consecvență cu care promovează, în numele României, principiile cele mai nobile și mai cinstite ale dreptului internațional — o personalitate de prim rang în lumea contemporană, Nicolae Ceaușescu. Titlul cărții: «Nicolae Ceaușescu» cu adagio-ul «avec ses textes essentiels».

Lucrarea, apărută luna trecută în editura pariziană «Seghers», se alătură scrierilor biografice ce alcătuiesc colecția «Destine politice». Cuvintele pe care le-am citat ca exprimînd aprecierile autorului însuși asupra propriei scrieri sînt, se înțelege, o caracterizare pătrunsă de suflul modestiei, de vreme ce — și nu numai din acest motiv — numeroși comentatori francezi ai volumului dau acestuia o înaltă, superlativă prețuire. Cităm, pentru edificare, spicînd-o dintre multe altele, doar opinia cunoscutului politolog și om de cultură francez, profesorul de științe politice de la Sorbona, Jean-Baptiste Deroselle: «Publicarea în Franța a biografiei președintelui Nicolae Ceaușescu, scrisă de un talentat publicist (Michel-Pierre Hamelet, comentator la «Le Figaro», n.n.), este salutată ca deosebit de binevenită. Stilul biografic, atît de gustat de publicul francez, autoritatea și originalitatea surselor pe care se bazează lucrarea și care ilustrează viu drumul parcurs de un remarcabil militant revoluționar al epocii se impun cu atît mai mult cu cît este vorba de președintele Ceaușescu pentru care francezii nutresc o profundă admirație. Este un lucru explicabil căci se știe că poporul francez a fost întotdeauna deosebit de sensibil față de marile figuri de luptători pentru cauza libertății».

Aceasta este, concentrată în opinia de mai sus, semnificația pentru francezi a apariției volumului biografic «Nicolae Ceaușescu». Pentru noi, românii, evenimentul publicistic parizian are, evident, și alte dimensiuni. Vedem în apariția cărții un omagiu adus României, țara socialistă de la Carpați și Dunăre, care, înfăptuind o mare operă constructivă înlăuntrul, se impune în afară prin demnitate, prin ținuta înaltă cu care promovează și apără ideea de egalitate între națiuni, dreptul inalienabil la suveranitate al statelor, prin fermitatea cu care militează pentru înțelegere, pentru pace între popoare. România se impune în lumea contemporană ca o realitate remarcabilă. Să adăugăm, pentru a completa, și o opinie a autorului: «Oricare ar fi destinul oamenilor, un lucru apare cert în evoluția actuală a continentului nostru — nu poate exista o Europă liberă fără România independentă». Iar în statornicirea — adăugăm noi — a acestei poziții pe continentul european, un merit de nemăsurat revine personalității numărul unu a țării noastre, personalitate căreia publicistul Michel-Pierre Hamelet i-a consacrat una dintre cărțile de mare succes în Franța, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al României.

N. POPESCU-BOGDĂNEȘTI

afacerea „rolls royce“

20 000 muncitori de la «Rolls Royce» și 7000 de la compania americană «Lockheed», în pericol de a fi concediați. Și aceasta datorită grelei situații în care a ajuns (în pragul falimentului) renumita firmă britanică «Rolls Royce», cunoscută de marele public mai mult pentru automobilele de lux pe care le produce. Situație datorată însă stadiului afacerilor cu motoare de avioane. Concret, este vorba de contractul cu firma americană «Lockheed» pentru 600 de motoare RB-211 destinate aerobuzului «Tristar» (în fotografie, în hala de montaj) — la care, datorită sboririi cheltuielilor de producție, s-a și profilat o pierdere de 115 milioane dolari. Pentru a salva cît de cît activitățile principale ale firmei, guvernul britanic a hotărît să cumpere o parte din acțiunile companiei. Ceea ce nu înseamnă însă că soarta firmei «Rolls Royce» a fost limpezită. Rămîne deschisă situația contractului cu «Lockheed», companie pusă la rîndu-i în mare dificultate în cazul cînd firma britanică nu i-ar mai livra motoarele.

la muncă egală...

femeile daneze doresc să fie retribuite în mod egal cu bărbații. Acest deziderat l-au exprimat recent, pe străzile orașului Copenhaga, numeroase reprezentante ale femeilor salariate din capitala daneză.

În tuscania...

Italia a trăit din nou tragedia unui cutremur. Circa două treimi din clădirile orașelului Tuscania, unde s-a situat epicentrul seismului, s-au prăbușit, îngropând dedesubtul lor oamenii, aflați în acel ceas de seară aproape toți pe la casele lor. Cutremurul a șubreziat aproape toate celelalte clădiri, făcându-le primejdiuoase pentru locuitorii lor, și a distrus vestigiile de artă etruscă, altădată mândria orașelului. 5000 de oameni au rămas fără adăpost.

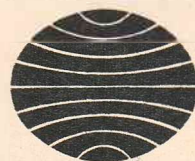
... și la los angeles

Același peisaj dezolant, aceleași tragice dărîmături pe alt meridian, la mii de kilometri depărtare, dincolo de Atlantic. Scoarța pămîntului s-a zguduit și în sudul Californiei. Cutremurul, a cărui intensitate a echivalat cu explozia unui milion de tone de trinitrotoluen, a scos pur și simplu din uz seismografele Institutului tehnologic. Ca și în Italia, curentul electric, legăturile telefonice au fost întrerupte. Barajul unui lac din apropiere de Los Angeles amenință să se prăbușească. Bilanțul seismului — 62 morți, sute de răniți, pagube materiale de circa 300 milioane de dolari. Echipile de salvare operează intens la Los Angeles — în imagine — ca și în orașele Newhall și Saugus. Întreaga regiune a fost declarată «zonă de dezastru».

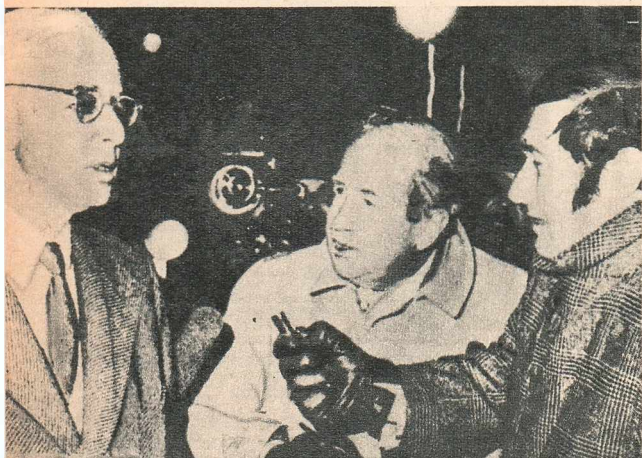
PA GADEN KOM OG MØ

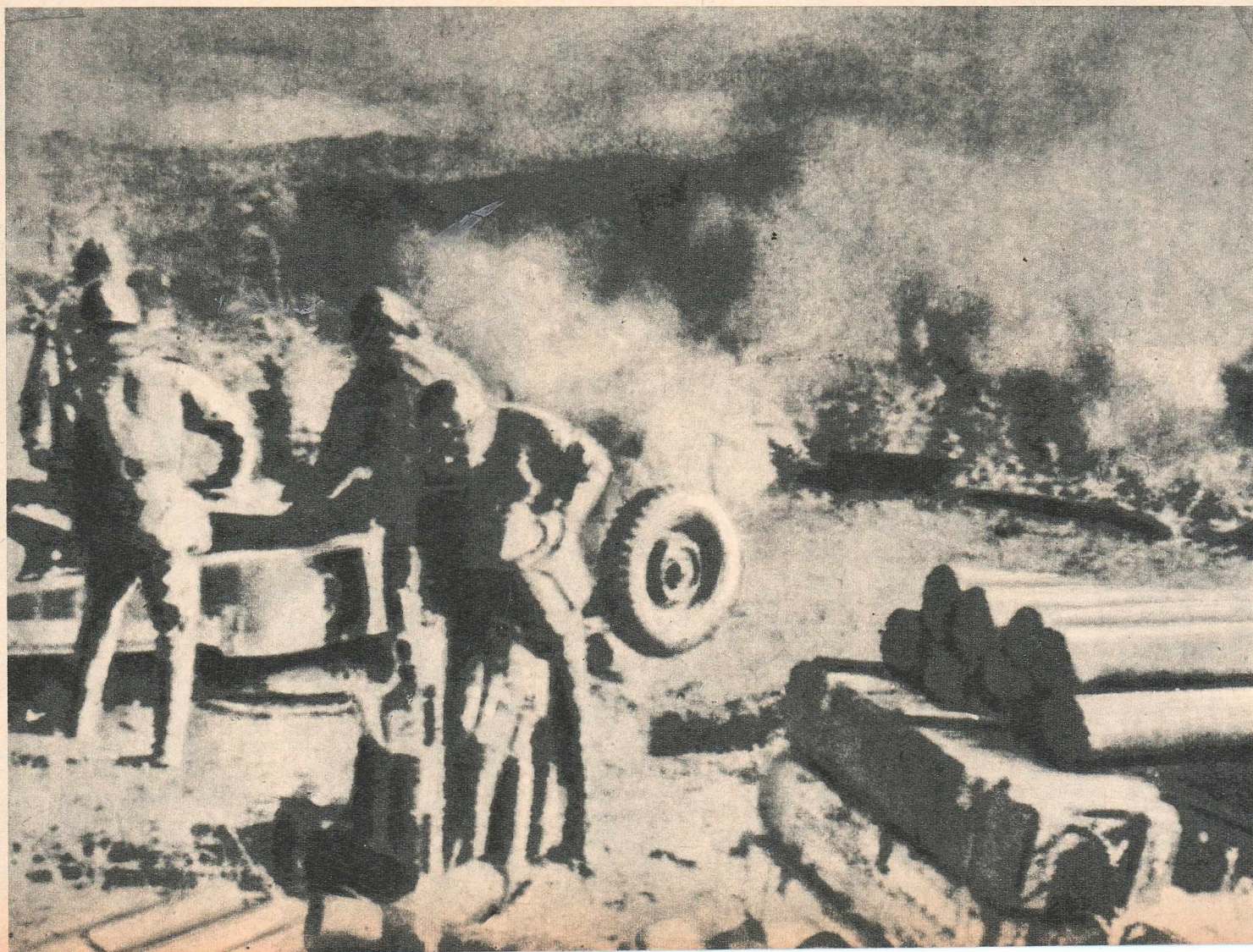
„lam son - 719“ — o nouă escaladare

Cu operațiunea «Lam Son-719» — denumirea de cod sub care s-a încercat să se învâluie în tăcere invadarea Laosului de către trupele sud-vietnameze, cu sprijin logistic și aviativ american, în pofida asigurărilor anterioare date de Administrația de la Washington cu privire la intențiile S.U.A. față de evoluția situației din Indochina — se vădește că războiul, extins în primăvara trecută în Cambodgia, cuprinde în prezent întreaga peninsulă. «Nici o explicație a Washingtonului nu poate să ascundă actul de escaladare din Asia de sud-est, escaladare ce duce nu spre pace și dezarmare, ci spre o lărgire, o prelungire fără sfârșit a războiului», scrie *New York Times*. «A sosit timpul să se recunoască faptul că pacea în Indochina nu poate fi decât rezultatul acordului dintre popoarele acestei regiuni», declară senatorul George Aiken, membru al Comisiei senatoriale pentru afaceri externe. Cât privește reacția poporului laotian față de agresiunea americano-saigoneză este elocventă însăși dirza ripostă dată trupelor intervenționiste de către forțele patriotice laotiene.

În fața Casei Albe din Washington, demonstrații, cu drapelul Frontului de eliberare din Vietnamul de sud, cer să se pună capăt intervenției din Laos, să se ajungă la restabilirea păcii în Indochina prin retragerea trupelor americane și o soluție negociată. «Consemnul tăcerii» — pentru a evita repetarea marilor manifestații ce au urmat intrării forțelor americane în Cambodgia — a eșuat, și astfel mari manifestații au avut loc și în alte orașe decât capitala S.U.A. — New York, Boston etc.

Ambasadorul american la Saigon, Bunker, chemat de urgență la Washington, e asaltat de ziaristi la sosirea pe aeroportul Andrews din capitala americană. Prima reacție a oficialităților americane a fost: «No comment». Apoi, în cele din urmă, recunoscându-se acțiunea de invadare a Laosului s-a pretins că aceasta nu ar constitui «o lărgire a războiului». Senatorul Harold Hughes a declarat în schimb: «Invadarea Laosului dovedește că președintele nu are nici un plan de încheiere a războiului; s-ar putea spune, de fapt, că el are un plan de extindere a conflictului».

Imagine transmisă prin telefoto de agenția «Associated Press»: trupele intervenționiste sud-vietnameze la 20 km în interiorul Laosului.

în noul riksdag

*Corespondență specială
de la Torbjörn WESSNER*

În noul Parlament unicameral, a cărui sesiune de lucru a fost inaugurată recent, în cadrul solemn, au avut loc vîi discuții pe tema propunerii guvernamentale pentru anul bugetar 1971/1972. Noul buget depășește suma de 50 de miliarde de coroane suedeze (circa 10 miliarde de dolari), fiind comparativ mai mare decît bugetele anterioare. Nu trebuie însă uitat faptul că aceasta se datorează în parte tendințelor inflaționiste, care în ciuda bunăstării economice suedeze, constituie o problemă și o preocupare permanentă, dar — în și mai mare măsură — creșterii cheltuielilor sociale.

O tendință caracteristică a vieții economice suedeze — în care fără să existe multe întreprinderi de stat, statul joacă totuși un rol important în planificarea generală — constă în faptul că partea venitului național ce revine sectorului public a

creșcut în ultimii 15 ani de la 32% la 48%, procentaj evident mai mare decît în celelalte țări vest-europene.

Bugetul de stat, prezentat de către ministrul de finanțe Gunnar Strång, are în vedere o politică economică mai restrictivă, în scopul de a se pune bazele restabilirii echilibrului valutar în schimburile comerciale externe. Acest nou buget se bazează în mare măsură pe un studiu recent publicat asupra posibilităților de dezvoltare ale economiei suedeze pe o perioadă de cinci ani, potrivit căruia echilibrul valutar este necesar pentru a se putea realiza celelalte obiective propuse (expansiune economică, nivelare a decalajelor economice și sociale și o cît mai mare stabilitate a prețurilor), obiective asupra cărora aproape toate partidele politice din Suedia au căzut de mai multă vreme de acord.

Accentul pus pe investițiile industriale, mai ales cele destinate exportului, implică frînarea pentru un timp a investițiilor în «sectorul public», precum și o restrîngere a consumului particular pentru a nu fi amenințat echilibrul economiei suedeze. Deocamdată situația rămîne neclară, deoarece tratativele dintre organizațiile muncitorilor și funcționarilor cu patronatul se anunțînd anul acesta deosebit de complicate. Nu se poate încă prevedea care vor fi rezultatele lor cu atît mai mult cu cît unele grupări au și anunțat că vor declara greve, dacă nu vor obține majorările de salarii cerute.

ripostă provocărilor neofasciste

Recentele acțiuni ale grupărilor de dreapta și neofasciste din Italia, care prin atentate și provocări încearcă să creeze încordare, un climat primejdios vieții politice interne, se lovesc de opoziția hotărîtă a partidelor democratice și a organizațiilor de masă care a determinat luări de poziție din partea guvernului pentru a se pune capăt acțiunilor provocatoare, pentru colaborarea tuturor forțelor politice care sprijină constituția republicii. Fotografia, pe care o publică ziarul «La Stampa», este caracteristică pentru atmosfera ce domnește în aceste zile în întreaga Italie, unde prin mitinguri, manifestații, greve unitare, opinia publică își manifestă hotărîrea de a acționa unită pentru a se pune capăt tentativelor de renaștere a fascismului.

cronica de trei secunde

DESPRE PORTOCALÉ

Lucrurile par, de multe ori, straniu — dar de cele mai multe ori nu sînt chiar atît de stranii: pare straniu, de pildă, că Giuseppe Italiano din Reggio Calabria asasinează, la 27 de ani, un tînăr de 19 pe care l-a prins furînd portocale din grădina familiei sale; să omori pentru portocale...

pare și mai straniu că în timpul plimbării sale cotidiene prin curtea închisorii din Palmi — unde e întemnițat după judecată — Italiano e rănit cu cinci gloanțe; cine a tras, de unde, cum?

pare însă mai puțin straniu că exact la două ore după încercarea de a-l împușca pe deținut în închisoare, tatăl și cei doi frați, rămași «afară», la ferma lor, sînt uciși; o vendetta, desigur, care se vroia rapidă, executînd dintr-o singură răsufflare oamenii dinăuntru și dinafară...

Dar nu mai e nimic straniu dacă ne gîndim că azi — în unele puncte ale globului — pentru cei care știu să organizeze bine treburile între închisoare și lumea de afară zidurile au căzut, și sînt tot mai reduse dificultățile în lichidarea simultană a deținuților (care omoară pentru portocale) și a celor liberi (care le culeg).

DESPRE URȘI

Foarte nostim procesul de la Paris (căci mai există și procese foarte nostime), în care trei

ursari — sau, mai frumos spus, trei «comedianți animalieri» — sînt aduși în instanță pentru că unul dintre urșii lor a scăpat din cușcă, la moși, și a plecat de unul singur pe ceea ce se numește «drumul strategic» dintre barăci... Un polițist, chemat imediat, s-a speriat rău de tot, s-a retras strategic și a dresat un raport în care descria cum — printre maimuțe și capre urît mirositoare — doi din cei trei inculpați aștețau ursul împotriva lui.

— Aiurea, s-au apărat comedianții, polițistul spune baliverne fiindcă oricît e el de polițist s-a speriat de urs. Animalul nostru e blînd, drăguț, n-a mușcat niciodată pe nimeni, de altfel nici nu mai are dinți, din cauza bătrîneții. Îl arătăm la moși, la circ și chiar la televiziune. Dacă l-am îndemnat spre polițistul ăsta slab de înger e tocmai ca să poată aprecia și domnia-sa docilitatea unei fiare care se plimbă liberă...

— Dar — replică președintele — fiara mormăia urît, te puteai aștepta la orice...

— Aiurea, e felul ei de a se exprima...

O lună de închisoare (cu suspendare) pentru a fi folosit ca sperietoare pe drumuri publice un urs scăpat din lanț — dar aceasta nu mă poate împiedica să observ cît de apăsătoare rămîne problema expresiei și a exprimării în relațiile dintre oameni și urși, dintre bipede și plantigrade, fie ele bătrîne, fără dinți...

Radu COSAȘU

agenda

Referindu-se la apropiatele alegeri legislative din India, primul-ministru **INDIRA GANDHI** a declarat că principalul obiectiv al actualei politici a guvernului este ridicarea nivelului de trai al populației. Partidul de guvernămînt, Congresul Național Indian, și-a concentrat în acest scop atenția, în cadrul campaniei electorale, asupra mijloacelor de lichidare a somajului, de realizare a industrializării și a reformei agrare.

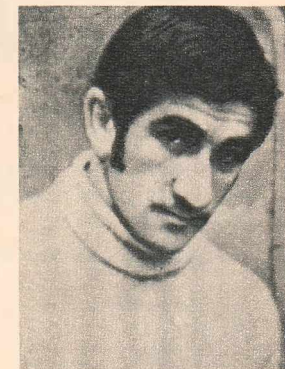

DANILO DOLCI — scriitor și sociolog italian, militant pe tărîm social care s-a remarcat nu o dată prin acțiuni curajoase, printre care o grevă a foamei împotriva racilelor care persistă în sudul Italiei, laureat al Premiului Lenin pentru pace în 1958 — a fost recent distins cu premiul danez «Sonning» pentru contribuția sa la lupta împotriva nedreptății sociale. Printre laureații acestui premiu în anii precedenți s-au numărat Albert Schweitzer, Bertrand Russell, Niels Bohr, Lawrence Olivier.

Atitudinea consecventă de militantă pentru pace a cîntăreței americane **JOAN BAEZ**, faptul că soțul ei a fost condamnat la închisoare pentru a fi refuzat să lupte în Vietnam, au constituit, se pare, factorul care a determinat autoritățile orașului Miami să-i refuze dreptul de a da un concert pe stadionul localității, sub pretextul că se vor ivi dificultăți în controlul nu-

mărului prea mare de spectatori. «Este de necrezut, a declarat cîntăreța. N-am avut nevoie niciodată de vreun polițist pentru concertele mele».

Un nou scandal în lumea boxului profesionist. Famosul boxer spaniol **JOSE MANUEL URTAIN**, supranumit «regele K.O.-urilor», a fost acuzat că a încercat să-și mituiască unul dintre adversari cerîndu-i să se lase învins... contra cost. Greul Benito Canal, care l-a denunțat în mod public, a declarat: «Trebuie să încasez suma de 400 000 pesetas în cazul că aș fi acceptat propunerea lui Urtain de a-i vinde meciul». Acum Urtain urmează să apară nu pe ring, ci în boxă.

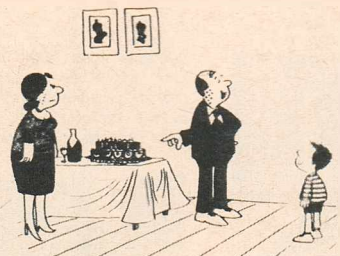
În Statele Unite a făcut vîlvă arestarea fostului ministru de interne **STEWART UDALL**, care a funcționat timp de 8 ani în cadrul administrației Johnson. Un detectiv al unui mare magazin din Mc Lean (statul Virginia) l-a surprins pe dl. Udall în clipa cînd părăsea magazinul fără a fi plătit o cutie de țigări. Arestatului i s-au luat amprente la poliție, după care a fost eliberat pînă la proces contra unei cauțiuni de 200 dolari.

EDGAR FAURE, fost primul-ministru și ministru al educației al Franței, a fost desemnat în funcția de președinte al unui nou organ U.N.E.S.C.O. — Comisia internațională pentru dezvoltarea educației. Comisia se va ocupa de studierea problemelor educației în lumea contemporană, va adresa guvernelor diferitele țări recomandări pentru folosirea noilor modalități de dezvoltare a procesului de educație.

UMOR

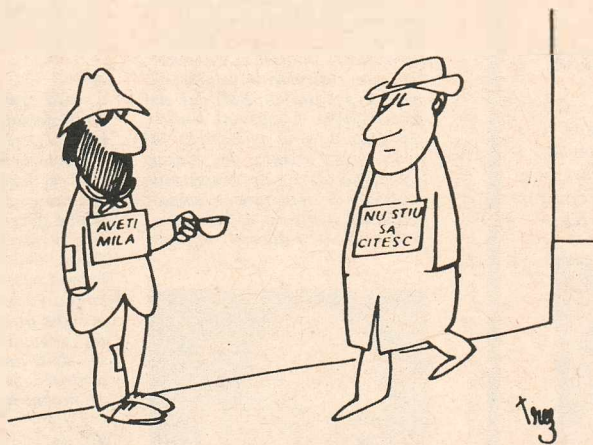
DE PESTE HOTARE

— Prin urmare, dacă mămica împlinește 40 de ani și pe tort se află 30 de lumînări, câte lumînări lipsesc?

— Ultimul asediu a durat mai bine de 3 ani..

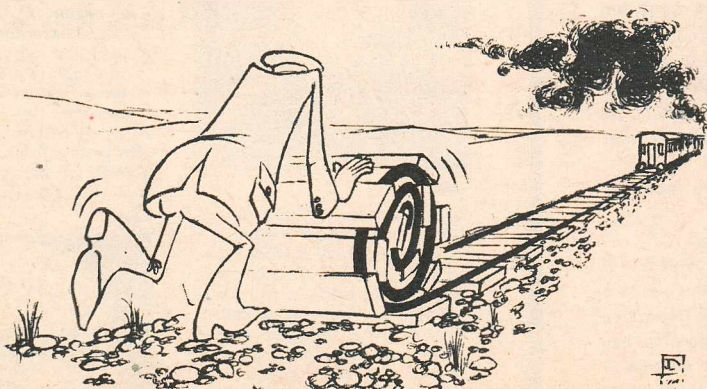

V. TIMOC

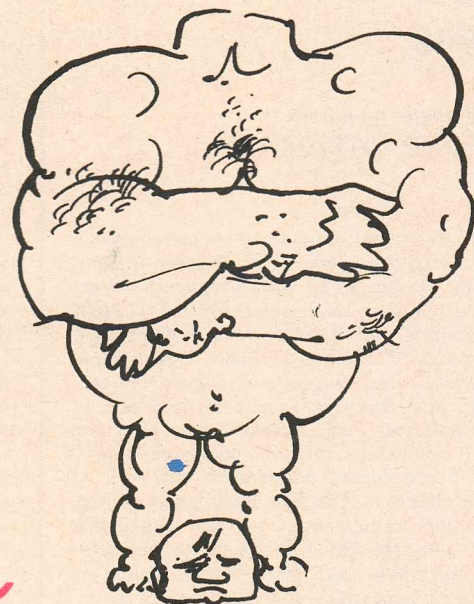

— Ca să mi-l uit, soțul meu mi-a lăsat acest portret...

ANTON DRAGOȘ

Ultimul tren.

FĂRĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2	I	N	O	D	O	R	E		A	Z	O	T
3												
4										N	I	M
5												
6	U	N		C	E							
7												
8												
9												
10												
11												
12												

ORIZONTAL: 1)^f Lucrează cu minusuri și plusuri. 2) Fără miros (fem.) — Gaz fără culoare și fără miros. 3) Fără maniere (pl.). 4) Lume de mijloc! — Fără să vrea, a căpătat urechi de măgar (mit.) — Localitate în Danemarca. 5) Fără valuri — Fără reținere — Gafă fără început și fără sfârșit! — Git fără sfârșit! 6) Fără pereche la zar — Întrebare — Fără curaj. 7) Fără conținut (pl.) — Nu sînt în minus — Lăsată în urmă. 8) Fără adresă — Trăsurică englezescă. 9) Fără aspect plăcut... — și... fără rival — Tari capete! 10) Conflict fără urmări. 11) Cu minus în greutate — Expus. 12) Fără ocolșuri (fem.pl.)... — și fără întîrziere.

VERTICAL: 1) Autorul mai multor Dicționar: NIM, CAB, EDOM, ISAB.

ORIZONTAL: 1)^f Lucrează cu minusuri și plusuri. 2) Fără miros (fem.) — Gaz fără culoare și fără miros. 3) Fără maniere (pl.). 4) Lume de mijloc! — Fără să vrea, a căpătat urechi de măgar (mit.) — Localitate în Danemarca. 5) Fără valuri — Fără reținere — Gafă fără început și fără sfârșit! — Git fără sfârșit! 6) Fără pereche la zar — Întrebare — Fără curaj. 7) Fără conținut (pl.) — Nu sînt în minus — Lăsată în urmă. 8) Fără adresă — Trăsurică englezescă. 9) Fără aspect plăcut... — și... fără rival — Tari capete! 10) Conflict fără urmări. 11) Cu minus în greutate — Expus. 12) Fără ocolșuri (fem.pl.)... — și fără întîrziere.

VERTICAL: 1) Autorul mai multor Dicționar: NIM, CAB, EDOM, ISAB.

Dezlegarea jocului «PRINTRE BRAZI», apărut în numărul trecut
ORIZONTAL: 1) PRIMAVERI — CON. 2) RASINI — UMBRAR. 3) OMAT — FAGARAS. 4) KU — OZON — SAC — R. 5) ORAS — RIS — ZADA. 6) FIR — TINERI — OF. 7) I — AGATATA — INI. 8) EOL — BAT — CAMIN. 9) VIDRA — ARIPATA. 10) E — OCA — STR — AR. 11) AROMATA — AIN — E. 12) C — LARICE — NOD. 13) ELIN — SURISURI.

Doru BĂNCULESCU

carte

• Generoase (ba, uneori, chiar prea generoase), editurile au făcut să apară în vitrinele librăriilor și în acest prim trimestru al anului numeroase cărți de poezie. Menționăm câteva dintre cele care ne-au reținut în mod mai deosebit atenția: *Imnuri către amurg* de Dan Laurențiu, *Locul soarelui* de Alexandru Miran, *O casetă cu șerpi* de Petre Stoica, și, fără înșoală, *Și alte poezii* de Romulus Vulpesco, toate editate la Cartea Românească.

• Mai dezavantajată editorial în raport cu poezia, proza, în acest interval de timp, s-a strecurat mai greu. Dintre ultimele apariții, notăm romanele: *Drumul șpinos al întoarcerii* de Nicolae Țic (Editura Eminescu), *Nu ucideți femeile* de Maria Luiza Cristescu (Editura Cartea Românească).

• La Editura Dacia a apărut a doua ediție a cărții semnate de Dumitru Ghișe: *Existențialismul francez și problemele eticii*. O lucidă și cuprinzătoare privire critică asupra unui complex fenomen spiritual. Concluziile autorului că «intențiile umaniste» ale existențialismului «s-au transformat în contrariul lor» sînt susținute de o strînsă dar nuanțată argumentare. Studiul mai e profitabil și pentru substanțiala informație conținută.

• Tot la aceeași editură a apărut volumul de teatru: *Acești îngeri triști* de D.R. Popescu.

• În Editura Univers notăm, deocamdată, următoarele apariții de real interes:

— O culegere de Arte poetice din antichitate întocmită și prefațată de D.M. Pippidi. Traducerea textelor: C. Balmuş, G. Guțu, Ionel Marinescu, Mihai Nasta, Constantin Noica, D.M. Pippidi.

— Masiva lucrare a eruditului romanist german Ernst Robert Curtius: *Literatura europeană și evul mediu latin*. În românește de Adolf Armbruster. Introducere de Alexandru Duțu.

— Conceptele criticii de René Wellek, volum constituit dintr-o seamă de studii consacrate principalelor concepte ale teoriei, criticii și istoriei literare. În românește de Rodica Tiniș. Studiu introductiv de Sorin Alexandrescu.

— O cuprinzătoare *Antologie a nulelei fantastice*. Prefață de Matei Călinescu. Studiu introductiv de Roger Caillaud.

cinema

• *Romeo și Julieta*. Franco Zeffirelli («Îmbîlînzirea scorpiei»), cîneast care rezistă cu capul sus senzațiilor deosebite disputate teoretizante despre ecranizări, se aventurează încă o dată în universul shakespearian. Interpretii «poveștii lui Romeo și a Julietei sale» au, pentru prima oară, vârste apropiate de cele ale eroilor: Leonard Whiting — 17 ani, Olivia Hussey — 15 ani. În alte roluri: Milo O'Shea, Michael York, John Mc Enery. Imaginea: Pasquale de Santi. Muzică — Nino Rota.

• *Clanul sicilienilor*. Trei generații de duri ai ecranului francez. Jean Gabin, Lino Ventura și Alain Delon, într-un film de aventuri ce poartă semnătura lui Henri Verneuil. De la ultimele sale pelicule proiectate pe ecranele noastre, *Pașa și Soarele vagabonzilor*, regizorul pare că a mai întinerit. Mai reținem muzica lui Morricone și imaginea lui Henri Decae. În restul distribuției — Irina Demick, Amedeo Nazzari, Yves Lefebvre, Karen Blanguernon, Marc Porel.

• *Ora scorpionului*. Anticipare științifico-politică, sufocată de naivități și presupunerii proprii celor care învață istoria doar din manualele școlare. Regia — Horst Zaeske (R.D.G.). Interpreți — Otto Melies, Günther Schoss, Alfred Strumwe, Karin Schröder.

Irina Demick

Vera Oelschlegel, Peter Ensikat.

• Mari actori pe ecranele noastre: Toshiro Mifune («Ultimul samurai»), Robert Mitchum («Băieți buni, băieți răi»), Iulia Borisova («Ambasador al Uniunii Sovietice»), Innokenti Smoktunovskii («Crimă și pedeapsă»).

• Vittorio Gassman și Paolo Villaggio vor fi interpreți unei ecranizări după romanul (neterminat) al lui Flaubert, «Bouvard și Pécuchet». Regia — Mario Monicelli.

plastică

• *Iacob Lazăr* transpune pe pînă peisajele arhitectural. Ceea ce preocupă pictorul în această cristalizare imobilă și rece este ordonarea lor planimetrică în spațiu și, implicit, contrastul și trecerea spre alte zone de culoare, dislocarea armonică a zonelor cromatice. Referirile la o anume realitate sînt lăsate adeseori pe seama unui simbol: o boltă de arhitectură pentru un baraj, un fascicul pentru un far etc. (Simeza).

• Cu preocupări mai diverse pentru construcția imaginii, *Rodica Lazăr* expune tot la Simeza portrete («P. Comarnescu» etc.), peisaje (printre care o «Pădure» de un lirism cromatic intens), flori și compoziții («Tanagre»), cu o preocupare accentuată figurativă.

• O atmosferă bucolică, de calm și seninătate, iradiază imaginile *Elenei Vasilescu-Cernățanu*. Pe ecrane saturate de culoare se desfășoară priveliști cvasifolclorice, redată în planuri simple, cu personaje integrate decorativ în compoziții și adesea însumind simboluri. Desenul viguros delimitează formele, potențîndu-le expresivitatea (Ateneul tineretului, *Aleca Alexandru*).

• *Gh. Constantinescu* expune la Ateneul tineretului câteva portrete («Beethoven» etc.) care nu depășesc ponciful. Peisajele în schimb trădează sensibilitate și o anume poezie a sugerării («Pod» I, II).

• Relațiile de continuitate și discontinuitate, efectele de supra-punere și juxtapunere ale petelor de culoare și ale liniilor fac din pinzele lui *Constantin Filimon* cîmpuri de conflicte și dau imaginilor un caracter membranos. Pictorul nu face abstracție de referința exterioară figurativă, care adeseori e evidentă ori sugerată cu abilitate în masa coplesitoare a semnelor («Dumbăvă în carnaval», «Căutătorii de timp» etc.) (Ateneul tineretului, *Aleca Alexandru*).

• *B. Scărlătescu* încearcă o experiență cubistă epurată de excesele analitice. Din cele 6 lucrări, cel puțin două rețin atenția: «Marele violonist», pentru expresivitatea personajului, și «Nu vreau să devin obiect», pentru lirismul peisajului din al doilea plan (Ateneul tineretului, *Aleca Alexandru*).

• *La Casa corpului didactic*, *Florica Steriade* expune portrete, flori și peisaje, o pictură încărcată de candorile sincerității, care caută frumosul în natură și-l reproduce cu fidelitate.

muzică

• Astă-seară la Ateneu — program Stravinski. Concertul pentru coarde, Concertul pentru pian și suflători, Suita de balet «Petrușka». Dirijor, oaspetele Filarmonicii, Lawrence Foster din S.U.A. Solistă — pianista *Liana Șerbescu*.

• Sub conducerea lui *Mircea Basarab* și cu concursul pianistului elvețian *Sebastian Benda*, viitorul concert al Filarmonicii cuprinde în programul său: «Mărturia, schiță pentru un poem, pe versuri de Tudor Arghezi, pentru cor mixt și orchestră» de N. Brindus; Concertul pentru mîna stîngă (Re major) pentru pian și orchestră de *Maurice Ravel*; continuarea ciclului integral al simfoniilor schubertiene cu Simfonia a III-a; Trei dansuri slave de Antonin Dvorak (26 și 27 februarie, Ateneu).

• Al treilea (și ultimul) concert din Festivalul Mozart-Bruckner, prezentat de Orchestra simfonică a RTV dirijată de *Erich Bergel*, se încheie, triumfal, cu simfoniile «Lupiter» de W.A. Mozart și a IX-a (neterminată) de A. Bruckner. Suplimentar: suita pentru orchestră nr. 1 de *George Enescu* (primele două părți) (25 februarie, Studioul RTV).

• «Întîlnire cu artiștii Filarmonicii» — emisiune dedicată elevilor bucureșteni — cu un program de sonate de *Beethoven* în interpretarea pianistului *Valentin Gheorghiu* și a violonistului *Varujan Cozighian* (21 februarie, Ateneu).

• Cvartetul «Pro arte»: *Varujan Cozighian* — vioara I, *Avy Abramovici* — vioara a II-a, *George Popovici* — violoncel, într-un concert închinat muzicii camerale românești. Ascultăm cvartete de *Wilhelm Berger*, *Pascal Bentoiu* și *Radu Paladi* (22 februarie, Sala mică a Palatului).

• Interesantă manifestare de muzică de cameră închinată celei mai celebre familii din istoria muzicii universale: «Bach și fiii săi». Cvartetul «Concertino» (*Adrian Semo* — vioară, *Otto Georges Roth* — violă, *Virgil Frîncu* — flaut, *Tiberiu Ungureanu* — violoncel, *Nicolae Licareț* — clavecin) și soprana *Emilia Petrescu* (24 februarie, Sala mică a Palatului).

teatru

Dem. Rădulescu

• Din nou, Clujul teatral la înălțime: după turneul de răsune al Teatrului Național, iată o adevărată microstagionie oferită în Capitală de Teatrul maghiar de stat din Cluj. Cinci spectacole reprezentative pentru orientarea repertorială și nivelul de bună profesionalitate al trupelor: O poveste de iarnă de Shakespeare (regia: Major Tamas, de la Teatrul Național din Budapesta); Trei surori de Cehov (regia: Vlad Mugur, directorul Naționalului clujean); Camera de alături de *Paul Everac* (regia: *Otto Rapaport*); Casa cu șapte buclucuri de *Mehes György* (regia: *Horvath Bela*) și Favoritul de *Illyes Gyula* și *Teleki Laszlo* (regia: *Szabo Josef*). Un turneu organizat cu un pilduitor simț al

răspunderii, cu grijă pentru «obrazul» artistic al teatrului.

• O săptămîină asaltată de turnee: în aceleași zile teatrul gălățean ne pune la dispoziție, în regia lui *Traian Ghițescu-Ciurea*, o altă *Camera de alături* (trăim, evident, sub semnul obsesiv al acestei piese a lui *Everac*; să nu dovedească aceasta și o comoditate a selecției repertoriale, îndreptată, la teatrele din provincie, spre piese cu prestigiul deja consolidat în Capitală?!).

• *Napoleon...* era fată, de asemeni în trecere rapidă prin București, sosind de pe scena Teatrului de dramă și comedie din Constanța. Vechiul și bunul meșteșug al regizorului *Sică Alexandrescu*, aplicat asupra adaptării comedioarei lui *Margaret Mayo* puse în scenă de *Ion Maximilian*. Dar de ce turneele Clujului, Galațiului și Constanței toate în aceeași săptămîină? De ce să se repete situația vehement criticată — de la sfîrșitul anului trecut?

• Și eu am fost în Arcadia de *Horia Lovinescu* (Teatrul «Notara»): spectacol de elevată ținută artistică, meditație plină de o tulburătoare poezie asupra vieții și morții, transcris scenic de regizorul *Dan Nasta* cu gravitate și discreție, și excelent interpretat de *Alexandru Repan*, *Gilda Marinescu*, *Rodica Sanda Țuțuianu*, *Lucia Mureșan*, *Dorin Varga*.

• *Siciliana* rediviva: mult disputată acum 10 ani, comedia lui *Aurel Baranga*, din nou pe o scenă bucureșteană (cea a Teatrului «Ion Vasilescu»), din nou gîlind de versă și haz cu o adresă satirică încă în vigoare (de unde și concluzia inevitabilă a perenității comediei lui *Baranga*), din nou beneficiind de harul comic al lui *Dem. Rădulescu*, într-un spectacol foarte colorat, foarte ritmat, semnat de *Olimpia Varadi-Arghii* (regie) și *Olga Muțiu* (scenografie). O inimoasă și înzestrată trupă de interpreți: *Stelian Cremenciu*, *Sanda Maria Dandu*, *Const. Rășchitor*, *Cristina Doleanu*, *Dunea*, *Coca Gheorghiu*, *Dominic Stanca*, *Dodo Iconomu*.

disc

• Îndrăgita interpretă a cîntecului de pe plaiurile Oltului, *Jiului* și *Amaradiiei*, *Maria Lătărețu*, continuă să cucerească publicul discofil, înregistrînd un nou recital de zile mari, cu opt cîntece de pomină, printre care «Cîntă, cîntă Gorjule», «Ce frumoasă-i potecuta», «Dulce-i dragostea pe sin cosit» și «Salcie cu frunza mare». Este bine acompaniată de orchestra lui *Constantin Busuioac* (EPD-1259).

• *Maria Peter*, altă cîntăreață populară — la propriu și la figurat — cunoscută interpretă a folclorului transilvănean, imprimă cu orchestra lui *George Vancu* patru piese: «Dusu-s-o, bădița, dus», «Alei, frunza viei», «Bădița din depărtare» și «Dorul meu de l-aș cînta» (EPC-10 151).

• *Plutonul acordeoniștilor* de excepție se întregeste cu prezența lui *Ștefan Tudorache*. Alături de cunoscuții și popularii *Budală*, *Udîlă*, *Nicolae Florian* (să nu mai vorbim de *Fărămiță Lambru*), *Ștefan Tudorache* își are și el timbrul său, pe care și-l vădește mai cu seamă în «La răscruce, sus în deal» sau în «Șirba de la nuntă» (EPC-10 148).

televiziune

Conferință de presă TV. *Ion Cosma*, ministrul turismului, răspunde întrebărilor puse de ziaristii *Victor Bănculescu*, *Eugen Mandric* și *Victor Vintu* într-o informare publicitară asupra citorva probleme esențiale ale turismului românesc. Din partea gazdelor: *Mănașe Radnev* (joi).

REPORTAJ. Continuă prezentarea micromonografică «Romă-

nia '71» cu județele *Olt* (duminică), *Prahova* (luni), *Satu Mare* (marți), *Sălaj* (joi), *Sibiu* (vineri), *Suceava* (sîmbătă).

MUZICĂ-COREGRAFIE. Avem prilejul s-o vedem pe unica *Galina Ulanova* în citeva momente ale baletului «*Romeo și Julieta*» de *Prokofiev* (duminică). O altă ilustră figură a artei interpretative mondiale, tenorul *Mario del Monaco*, în citeva dintre rolurile care i-au adus gloria (miercuri).

FILM. Despre filmul — în premieră pe țară — «*Key Largo*», nu vă spunem decât că a fost realizat de *John Huston* și interpretat de *Edward G. Robinson*, *Lionel Barrymore* și *Humphrey Bogart* (duminică). Telecinemateca ne pune la dispoziție una dintre operele fundamentale ale antologiei filmice sovietice — «*Cercul*» (miercuri). În sfîrșit, comedia franțuzească «*Domnul Pipelet*» cu *Michel Simon*, *Louis de Funès* și *Gaby Morlay*.

TEATRU. Și rubrica de teatru ne prezintă o premieră: «*Ștafeta nevăzută*» de *Paul Everac*. Dintre numeroșii (și bunii) interpreți, notăm pe: *Tatiana Iekel*, *Melania Cîrje*, *Liliana Țicău*, *Gh. Oancea*, *Emil Liptac*, *Matei Alexandru* ș.a. (marți). *Nineta Gusti* — nume de prestigiu al scenei românești — într-un micorecital (sîmbătă).

ROMAN-FOILETON. Strălucita realizare a genului, «*Deșertul dragostei*» de *Fr. Mauriac* continuă cu «*Thérèse Desqueyroux*» în care o vedem pe *Emmanuelle Riva* («*Hiroshima, dragostea mea*») (luni).

CONCURSURI. În «*Patrium carmen*» se întrec reprezentanții județelor *Maramureș*, *Covasna*, *Timiș* (duminică). «*Șteava fără nume*» — muzică ușoară (luni).

Connie Francis

DIVERTISMENT. Vizibile semne că «*Cerbul de aur*» bate la ușă: recitalurile *Charles Trenet* — viitor participant — (duminică) și *Connie Francis* — fostă participantă (marți). Deși la ora cam incomodă, vă semnalăm emisiunea «*În reluare*» de duminică: *Tom Jones*, *Rika Zarai*, *Harry Belafonte*. «*Eu doinesc, codrul răsună...*» adică folclor de bună calitate cu *Angela Buciu*, *Ileana Domuța*, *Constantin Sofian* ș.a. (luni).

SPORT. Dacă încă nu v-ați plictisit de patinaj artistic (la ore cînd de obicei se doarme), vă anunțăm emisiunile campionatului mondial de la *Lyon*: *perechi* (joi), *bărbați* (vineri), *dans și femei* (sîmbătă).

pronosport

Pronosticurile antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 8 din 21 februarie 1971

I. Atalanta-Bari	1 x
II. Palermo-Brescia	1 x
III. Pisa-Catanzaro	1 x
IV. Arezzo-Mantova	1 x 2
V. Cesena-Livorno	1 x
VI. Como-Monza	1
VII. Novara-Massese	1
VIII. Perugia-Modena (pauză)	x
IX. Perugia-Modena (final)	x
X. Reggina-Casertana (pauză)	1
XI. Reggina-Casertana (final)	1
XII. Taranto-Ternana (pauză)	x
XIII. Taranto-Ternana (final)	x

FLACĂRA-ALBUM

Un om și un cal pentru bucuria tuturor iubitorilor de western. Omul se numește MARLON BRANDO («Urmărirea», «Omul din Sierra»).

